

**T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI**

**ORDU/MESUDİYE YÖRESİNDEKİ BESTELENMİŞ
TÜRKÜLERİN MAKAM, USÛL VE TÜR BAKIMINDAN
ANALİZİ**

ÖMÜR KARACA

**DANIŞMAN
PROF. SABRİ YENER**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORDU 2019

ÖĞRENCİ BEYAN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak savunduğu “Ordu/Mesudiye Yöresindeki Bestelenmiş Türkülerin Makam, Usûl ve Tür Bakımından Analizi” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmadan yazdığımı ve yararlandığım kaynakların “Kaynakça” bölümünde gösterilenlerden farklı olmadığını, belirtilen kaynaklara atıf yapılarak yararlandığımı belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

26 /07/ 2019

Ömür KARACA

13530400002

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Ömür KARACA'nın hazırladığı "Ordu/Mesudiye Yöresindeki Bestelenmiş Türkülerin Makam, Usûl ve Tür Bakımından Analizi" başlıklı tez 26/07/2019 tarihinde aşağıda imzaları olan jüri tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

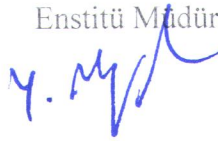
	Adı-Soyadı	Üniversite	İmza
Başkan	: Prof. Sabri YENER	Ordu Üniversitesi	
Jüri Üyeleri	: Doç. Dr. İrfan KARADUMAN	Ordu Üniversitesi	
	: Prof. Dr. Vasıf HASANOĞLU	Giresun Üniversitesi	

ONAY

07. / 08. / 2019

Dr. Öğr. Üyesi Seçkin EVCİM

Enstitü Müdürü V.

ÖNSÖZ

‘Ordu/Mesudiye Yöresindeki Bestelenmiş Türkülerin Makam, Usûl ve Tür Bakımından İncelenmesi’ konulu bu çalışma; Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı Programında yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Bu çalışmada; kaynak tarama ve görüşme yöntemleri kullanılarak, Ordu yöresi Mesudiye ilçesinde türkü formunda bestelenmiş 42 adet türküye ulaşılmıştır. Bu türküler makam, usûl ve tür gibi başlıklar altında analiz edilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma sürecinde; yardımlarını, bilgisini ve emeğini benden esirgemeyen danışman hocam Sayın Prof. Sabri YENER’e, tez yazım aşamasında yaptığım araştırmalarla ilgili her türlü yardımı ve kaynakları ile bana destek olan değerli arkadaşlarım Öğr. Gör. Ercan DURMAZ ve Arş. Gör. Ahmet Serdar YENER’e, tez araştırmam boyunca hep yanımda olan sevgili eşim Elif KARACA’ya, değerli eserlerini benimle paylaşan Kültür ve Turizm Bakanlığı- Ankara Devlet THM Korosu Şefi Sayın Necmi KIRAN ve değerli büyüğüm Sayın Erol AYDUĞAN’a, yine eserlerini benimle paylaşan sevgili dayım Kubilay DUMAN’a, yöre ile ilgili kaynaklarını benimle paylaşan çok sevgili dostum Anı KAYA’ya ve her zaman manevi destekleriyle yanımda olan kıymetli aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Ömür KARACA

Ordu, 2019

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER	ii
ÖZET.....	vii
ABSTRACT.....	viii
KISALTMALAR	ix
ŞEKİLLER VE GÖRSELLER DİZİNİ	x
GİRİŞ.....	1
1.1. PROBLEM	1
1.1.1. Alt Problemler	1
1.2. AMAÇ.....	1
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	2
1.4. VARSAYIMLAR.....	2
1.5. SINIRLILIKLAR	2
1.6. TANIMLAR	2
2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE	4
2.1. TÜRK HALK MÜZİĞİNİN TANIMI VE GENEL ÖZELLİKLERİ.....	4
2.2. TÜRK HALK MÜZİĞİNDE MAKAM, USÛL VE TÜR.....	5
2.2.1. Makam	5
2.2.2. Usûl.....	5
2.2.2.1. Ana Usûller	6
2.2.2.2. Birleşik Usûller	6

2.2.2.3. Karma Usûller	6
2.2.3. Tür.....	7
2.2.3.1. Kırık Hava (Ritimli Ezgiler)	7
2.2.3.2. Uzun Hava (Ritimsiz Ezgiler).....	7
2.3. MESUDİYE YÖRESİNİN TARİHİ VE COĞRAFYASI	8
2.4. MESUDİYE YÖRESİNİN MÜZİK KÜLTÜRÜ.....	11
3.YÖNTEM.....	15
3.1. ARAŞTIRMA MODELİ	15
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	15
3.3. VERİLER VE TOPLANMASI	16
3.4. VERİLERİN ÇÖZÜMÜ VE YORUMLANMASI	16
4.BULGULAR VE YORUM.....	17
4.1. EROL AYDOĞANA AİT TÜRKÜLER	18
4.1.1. “Abim Damat Oluyor” isimli türkünün notası ve incelenmesi.....	18
4.1.2. “Ah Kızım” isimli türkünün notası ve incelenmesi.....	21
4.1.3. “Ah Oğlum” isimli türkünün notası ve incelenmesi.....	24
4.1.4. “Anahtar Belimde” isimli türkünün notası ve incelenmesi	27
4.1.5. “Ayağımda Cizlavat” isimli türkünün notası ve incelenmesi.....	30
4.1.6. “Bayburt Benim Memleketim” isimli türkünün notası ve incelenmesi	33
4.1.7. “Bi Daha De He Le” isimli türkünün notası ve incelenmesi	36
4.1.8. “Cibban Tatalım Cibban” isimli türkünün notası ve incelenmesi	39
4.1.9. “Çay Demledim Atla Gel” isimli türkünün notası ve incelenmesi.....	42
4.1.10. “Çaykara Sallaması” isimli türkünün notası ve incelenmesi	45

4.1.11. “Geldi Ekin Ayları” isimli türkünün notası ve incelenmesi	48
4.1.12. “Gönül Derdinden Usandım” isimli türkünün notası ve incelenmesi	51
4.1.13. “Hoş Geldiniz” isimli türkünün notası ve incelenmesi.....	54
4.1.14. “Kelkit'in Ağasıyam” isimli türkünün notası ve incelenmesi.....	57
4.1.15. “Köyde Bayramlaşalım” isimli türkünün notası ve incelenmesi	61
4.1.16. “Maranda” isimli türkünün notası ve incelenmesi.....	63
4.1.17. “Memleketim” isimli türkünün notası ve incelenmesi	66
4.1.18. “Ordu Sallaması” isimli türkünün notası ve incelenmesi	69
4.1.19. “Seni Saldum Allah'a” isimli türkünün notası ve incelenmesi	72
4.1.20. “Sevdaluk Ateşi” isimli türkünün notası ve incelenmesi	74
4.1.21. “Sevenlerin Duası” isimli türkünün notası ve incelenmesi	78
4.1.22. “Sivas'a Döneyim” isimli türkünün notası ve incelenmesi.....	81
4.1.23. “Üç Ayak” isimli türkünün notası ve incelenmesi	84
4.1.24. “Yayla Yolları” isimli türkünün notası ve incelenmesi	87
4.1.25. “Yokmuş Nasibim” isimli türkünün notası ve incelenmesi.....	90
4.1.26. “Yol Üstünde Duramam” isimli türkünün notası ve incelenmesi	93
4.2. KUBİLAY DUMANA AİT TÜRKÜLER.....	96
4.2.1. “Geçin Kızlar” isimli türkünün notası ve incelenmesi	96
4.2.2. “Mesudiye” isimli türkünün notası ve incelenmesi	99
4.2.3. “O Yar Çamaşır Yıkar” isimli türkünün notası ve incelenmesi	102
4.2.4. “Yolunu Gözler” isimli türkünün notası ve incelenmesi	105
4.3. NECMİ KIRANA AİT TÜRKÜLER.....	109

4.3.1. “Akşam Vakti” isimli türkünün notası ve incelenmesi	109
4.3.2. “Dolayı” isimli türkünün notası ve incelenmesi.....	115
4.3.3. “Gelecekse Gelsin” isimli türkünün notası ve incelenmesi.....	121
4.3.4. “Hele Gel” isimli türkünün notası ve incelenmesi	126
4.3.5. “Hergele Karşılması” isimli türkünün notası ve incelenmesi	130
4.3.6. “Hey Gidi Köşe Obası” isimli türkünün notası ve incelenmesi	137
4.3.7. “Köşe’nin Altı Tarla” isimli türkünün notası ve incelenmesi	142
4.3.8. “Melet’in Kızları” isimli türkünün notası ve incelenmesi	146
4.3.9. “Urfa’da Sıra Gecesi” isimli türkünün notası ve incelenmesi	151
4.3.10. “Urfa’nın Sıra Gecesi” isimli türkünün notası ve incelenmesi.....	157
4.3.11. “Urfa’nın YazSıcağında” isimli türkünün notası ve incelenmesi...164	
4.3.12. “Yiğit Olur” isimli türkünün notası ve incelenmesi	175
4.4. MESUDİYE YÖRESİNE AİT TÜRKÜLER.....	177
4.4.1. “Cenikiden Duttum Darı” isimli türkünün notası ve incelenmesi	177
4.4.2. “Ekini Biçe Biçe” isimli türkünün notası ve incelenmesi	180
4.4.3. “Eminem Pazarmısın” isimli türkünün notası ve incelenmesi	184
4.4.4. “Gidemem Şiraza Ben” isimli türkünün notası ve incelenmesi.....	187
4.4.5. “Gümüş Ucu Mercanım” isimli türkünün notası ve incelenmesi	190
4.4.6. “Hanım Senin Ne Güzel Kaşların Var” isimli türkünün notası ve incelenmesi	193
4.4.7. “İki Durna” isimli türkünün notası ve incelenmesi	196
4.4.8. “Kemençemin Başında” isimli türkünün notası ve incelenmesi.....	200
4.4.9. “Ocağa Koydum Kazan” isimli türkünün notası ve incelenmesi	203

4.4.10. “Sildirge Sildirge” isimli türkünün notası ve incelenmesi	207
4.4.11. “Yar Çiçeğim Çiçeğim” isimli türkünün notası ve incelenmesi.....	210
DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....	213
5.1. SONUÇLAR	213
5.2. DEĞERLENDİRME	216
KAYNAKÇA.....	218
EKLER.....	221
EK-1. Necmi Kıran’ın Biyografisi	221
EK-2. Kubilay Duman’ın Biyografisi	225
EK-3. Erol Ayduğan’ın Biyografisi	227
EK-4. Eser Analiz Şablonu	229
ÖZGEÇMİŞ	230

ÖZET

ORDU/MESUDIYE YÖRESİNDEKİ BESTELENMİŞ TÜRKÜLERİN MAKAM, USÛL VE TÜR BAKIMINDAN ANALİZİ

Bu araştırmanın amacı, Ordu/Mesudiye yöresinde yetişen sanatçıların bestelemiş oldukları söz ve müziği kendilerine ait olan eserlerin makam, usûl ve tür bakımından incelenip, karakteristik yapılarının ortaya çıkarılmasıdır.

“Ordu/Mesudiye Yöresindeki Bestelenmiş Türkülerin Makam, Usûl ve Tür Bakımından Analizi” başlıklı tez nitel araştırmalar kapsamında değerlendirilen betimsel bir çalışmadır. Veriler kaynak tarama ve görüşme tekniği ile elde edilerek yorumlanmıştır. Çalışmanın birinci bölümü problem, amaç, önem gibi başlıkların yer aldığı giriş kısmından oluşmaktadır. Çalışmanın ikinci bölümünde Türk halk müziği ile ilgili nazari bilgilere yer verilip, Mesudiye yöresinin tarihi, coğrafi ve müzikal özelliklerine yer verilmiştir. Üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi ve alt başlıkları yer almaktadır. Çalışmanın son bölümü olan dördüncü bölümde ise, sanatçıların bestelemiş oldukları türküler makam, usûl ve tür yönünden incelenerek bulgular ve yorum başlığı altında verilmiştir.

“Ordu/Mesudiye Yöresindeki Bestelenmiş Türkülerin Makam, Usûl ve Tür Bakımından Analizi” adlı tez çalışması, yöredeki ilk analiz çalışması olması ve yöre kültürünün aktarımı açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda, yapılan araştırma örnek teşkil etmektedir. Bu araştırmanın aynı alanda yapılacak olan farklı çalışmalara kaynak teşkil edeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mesudiye türküleri, Beste türkü, Makam, Usûl, Tür.

ABSTRACT

ANALYSIS OF THE FOLK SONGS COMPOSED IN ORDU/MESUDIYE TERRITORY IN TERMS OF MAKAM, METHOD AND GENRE

The aim of this study is to investigate the Works of folk singers living around Ordu/Mesudiye territory in terms of their makam, method and genre.

The thesis with the title of “Analysis of the folk songs composed in Ordu/Mesudiye territory in terms of makam, method and genre” is a descriptive study being evaluated in the scope of qualitative research. The data is obtained by review and interview technique. In the first part of the study there is an introduction part comprised of problem, purpose and importance. In the second part of the study it has been given theoretical information about Turkish folk music and about the history, geographical and musical features of Mesudiye. In the third section there are method and subtitles of the research. In the fourth chapter, the last part of the study, the folk songs composed by these folk singers have been indicated under the topic of findings and comment by examining in terms of makam, method and genre.

The thesis with the title of “Analysis of the folk songs composed in Ordu/Mesudiye territory in terms of makam, method and genre” is important for being the first study of thesis and passing down the cultural features of this area. By the way this study serves as a model. It is thought that this study will be resource for similar studies.

Key Words: Mesudiye folk songs, Composed folk songs, makam, method, genre.

KISALTMALAR

M.Ö.	: Milattan Önce
No	: Numara
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
THM	: Türk Halk Müziği
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TSM	: Türk Sanat Müziği
Vb.	: Ve bunun gibi ve benzeri
Yy.	: Yüzyıl

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 1. Mesudiye Konum Haritası.....	9
Şekil 2. “Abim Damat Oluyor” isimli türkünün notası	18
Şekil 3. “Abim Damat Oluyor” isimli türkünün dizisi	19
Şekil 4. “Ah Kızım” isimli türkünün notası	21
Şekil 5. “Ah Kızım” isimli türkünün dizisi	22
Şekil 6. “Ah Oğlum” isimli türkünün notası	24
Şekil 7. “Ah Oğlum” isimli türkünün dizisi	26
Şekil 8. “Anahtar Belimde” isimli türkünün notası.....	27
Şekil 9. “Anahtar Belimde” isimli türkünün dizisi.....	28
Şekil 10. “Ayağымda Cızlavat” isimli türkünün notası	30
Şekil 11. “Ayağымda Cızlavat” isimli türkünün dizisi	32
Şekil 12. “Bayburt Benim Memleketim” isimli türkünün notası	33
Şekil 13. “Bayburt Benim Memleketim” isimli türkünün dizisi	34
Şekil 14. “Bi Daha De He Le” isimli türkünün notası.....	36
Şekil 15. “Bi Daha De He Le” isimli türkünün dizisi	37
Şekil 16. “Cibban Turalım” isimli türkünün notası	39
Şekil 17. “Cibban Turalım” isimli türkünün dizisi	40
Şekil 18. “Çay Demledim Atla Gel” isimli türkünün notası	42
Şekil 19. “Çay Demledim Atla Gel” isimli türkünün dizisi	43
Şekil 20. “Çaykara Sallaması” isimli türkünün notası	45
Şekil 21. “Çaykara Sallaması” isimli türkünün dizisi	46
Şekil 22. “Geldi Ekin Ayları” isimli türkünün notası.....	48
Şekil 23. “Geldi Ekin Ayları” isimli türkünün dizisi	49
Şekil 24. “Gönül Derdinden Usandım” isimli türkünün notası.....	51
Şekil 25. “Gönül Derdinden Usandım” isimli türkünün dizisi.....	52
Şekil 26. “Hoş Geldiniz” isimli türkünün notası	54
Şekil 27. “Hoş Geldiniz” isimli türkünün dizisi.....	55
Şekil 28. “Kelkit'in Ağasıyam” isimli türkünün notası	57
Şekil 29. “Kelkit'in Ağasıyam” isimli türkünün dizisi	58
Şekil 30. “Köyde Bayramlaşalım” isimli türkünün notası	60
Şekil 31. “Köyde Bayramlaşalım” isimli türkünün dizisi	61
Şekil 32. “Maranda” isimli türkünün notası	63
Şekil 33. “Maranda” isimli türkünün dizisi	64
Şekil 34. “Memleketim” isimli türkünün notası.....	66
Şekil 35. “Memleketim” isimli türkünün dizisi.....	67
Şekil 36. “Ordu Sallaması” isimli türkünün notası.....	69
Şekil 37. “Ordu Sallaması” isimli türkünün dizisi	70
Şekil 38. “Seni Saldum Allah'a” isimli türkünün notası.....	72
Şekil 39. “Seni Saldum Allah'a” isimli türkünün dizisi	73
Şekil 40. “Sevdaluk Ateşi” isimli türkünün notası.....	75
Şekil 41. “Sevdaluk Ateşi” isimli türkünün dizisi.....	76

Şekil 42. “Sevenlerin Duası” isimli türkünün notası.....	78
Şekil 43. “Sevenlerin Duası” isimli türkünün dizisi.....	79
Şekil 44. “Sivas’a Döneyim” isimli türkünün notası.....	81
Şekil 45. “Sivas’a Döneyim” isimli türkünün dizisi	82
Şekil 46. “Üç Ayak” isimli türkünün notası.....	84
Şekil 47. “Üç Ayak” isimli türkünün dizisi.....	85
Şekil 48. “Yayla Yolları” isimli türkünün notası	87
Şekil 49. “Yayla Yolları” isimli türkünün dizisi	88
Şekil 50. “Yokmuş Nasibim” isimli türkünün notası	90
Şekil 51. “Yokmuş Nasibim” isimli türkünün dizisi	91
Şekil 52. “Yol Üstünde Duramam” isimli türkünün notası.....	93
Şekil 53. “Yol Üstünde Duramam” isimli türkünün dizisi.....	94
Şekil 54. “Geçin Kızlar” isimli türkünün notası.....	96
Şekil 55. “Geçin Kızlar” isimli türkünün dizisi.....	97
Şekil 56. “Mesudiye” isimli türkünün notası.....	99
Şekil 57. “Mesudiye” isimli türkünün dizisi	100
Şekil 58. “O Yar Çamaşır Yıkar” isimli türkünün notası.....	102
Şekil 59. “O Yar Çamaşır Yıkar” isimli türkünün dizisi.....	103
Şekil 60. “Yolunu Gözler” isimli türkünün notası	105
Şekil 61. “Yolunu Gözler” isimli türkünün dizisi	107
Şekil 62. “Akşam Vakti” isimli türkünün notası.....	109
Şekil 63. “Akşam Vakti” isimli türkünün dizisi.....	112
Şekil 64. “Dolayı” isimli türkünün notası	115
Şekil 65. “Dolayı” isimli türkünün dizisi	118
Şekil 66. “Gelecekse Gelsin” isimli türkünün notası	121
Şekil 67. “Gelecekse Gelsin” isimli türkünün dizisi	124
Şekil 68. “Hele Gel” isimli türkünün notası.....	126
Şekil 69. “Hele Gel” isimli türkünün dizisi.....	128
Şekil 70. “Hergele Karşılması” isimli türkünün notası	130
Şekil 71. “Hergele Karşılması” isimli türkünün dizisi	134
Şekil 72. “Hey Gidi Köşe Obası” isimli türkünün notası.....	138
Şekil 73. “Hey Gidi Köşe Obası” isimli türkünün dizisi.....	140
Şekil 74. “Köşe’nin Altı Tarla” isimli türkünün notası.....	142
Şekil 75. “Köşe’nin Altı Tarla” isimli türkünün dizisi.....	144
Şekil 76. “Melet’in Kızları” isimli türkünün notası	146
Şekil 77. “Melet’in Kızları” isimli türkünün dizisi	148
Şekil 78. “Urfa’da Sıra Gecesi” isimli türkünün notası.....	151
Şekil 79. “Urfa’da Sıra Gecesi” isimli türkünün dizisi	154
Şekil 80. “Urfa’nın Sıra Gecesi” isimli türkünün notası	157
Şekil 81. “Urfa’nın Sıra Gecesi” isimli türkünün dizisi.....	161
Şekil 82. “Urfa’nın Yaz Sıcağında” isimli türkünün notası	164
Şekil 83. “Urfa’nın Yaz Sıcağında” isimli türkünün dizisi	167
Şekil 84. “Yiğit Olur” isimli türkünün notası.....	170
Şekil 85. “Yiğit Olur” isimli türkünün dizisi.....	174

Şekil 86. “Cenikiden Duttum Darı” isimli türkünün notası	177
Şekil 87. “Cenikiden Duttum Darı” isimli türkünün dizisi	178
Şekil 88. “Ekini Biçe Biçe” isimli türkünün notası.....	180
Şekil 89. “Ekini Biçe Biçe” isimli türkünün dizisi.....	182
Şekil 90. “Eminem Pazarmısın” isimli türkünün notası.....	184
Şekil 91. “Eminem Pazarmısın” isimli türkünün dizisi.....	185
Şekil 92. “Gidemem Şiraza Ben” isimli türkünün notası.....	187
Şekil 93. “Gidemem Şiraza Ben” isimli türkünün dizisi.....	188
Şekil 94. “Gümüş Ucu Mercanım” isimli türkünün notası.....	190
Şekil 95. “Gümüş Ucu Mercanım” isimli türkünün dizisi.....	192
Şekil 96. “Hanım Senin Ne Güzel Gaşların Var” isimli türkünün notası.....	193
Şekil 97. “Hanım Senin Ne Güzel Gaşların Var” isimli türkünün dizisi	194
Şekil 98. “İki Durna” isimli türkünün notası.....	196
Şekil 99. “İki Durna” isimli türkünün dizisi.....	198
Şekil 100. “Kemençemin Başında” isimli türkünün notası.....	200
Şekil 101. “Kemençemin Başında” isimli türkünün dizisi.....	201
Şekil 102. “Ocağa Koydum Kazan” isimli türkünün notası.....	203
Şekil 103. “Ocağa Koydum Kazan” isimli türkünün dizisi.....	205
Şekil 104. “Sildirge Sildirge” isimli türkünün notası.....	207
Şekil 105. “Sildirge Sildirge” isimli türkünün dizisi.....	208
Şekil 106. “Yar Çiçeğim Çiçeğim” isimli türkünün notası	210
Şekil 107. “Yar Çiçeğim Çiçeğim” isimli türkünün dizisi.....	211

GÖRSELLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Resim 1. “Nihat ŞENTÜRK”	13
Resim 2. “Necmi KIRAN”	221
Resim 3. “Kubilay DUMAN”	225
Resim 4. “Erol AYDUĞAN”	227

GİRİŞ

Bu bölümde öncelikle Mesudiye yöresi THM sanatçılarına ait Türkü formundaki bestelerin incelenmesine yönelik problem durumu ve alt problemler saptanmış, konuya ilişkin daha önce herhangi bir çalışma yapıp yapılmadığı araştırılmış, çalışma yapılacak alana ait eksik kalmış hususların tespit edilmesine çalışılmıştır. Daha sonra sırasıyla, araştırmanın amacı ve önemi belirlenmiş, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar tespit edilerek aşağıda açıklanmıştır.

1.1. PROBLEM

Çalışmanın yapıldığı zaman itibari ile sanatçıların eserleri incelendiğinde 42 adet beste formunda türkü saptanmıştır. Yapılan çalışmalarda günümüze kadar bu konuyla ilgili herhangi bir çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda tespit edilen 42 türkünün Mesudiye yöre müziklerine makam, usûl ve tür benzerlikleri nelerdir?

1.1.1. Alt Problemler

- Mesudiye yöresi sanatçılarının Türkü formunda sözü ve müziği kendilerine ait olan bestelerinin makamsal yapıları nasıldır? Anonim yöre türküleri ile benzerliği var mıdır?
- Mesudiye yöresi sanatçılarının Türkü formunda sözü ve müziği kendilerine ait olan bestelerinin usûl yapıları nasıldır? Anonim yöre türküleri ile benzerliği var mıdır?
- Mesudiye yöresi sanatçılarının Türkü formunda sözü ve müziği kendilerine ait olan bestelerinin tür yapıları nasıldır? Anonim yöre türküleri ile benzerliği var mıdır?

1.2. AMAÇ

Bu çalışmadaki amaç; Mesudiye yöresinde yetişmiş sanatçıların sözü ve müziği kendilerine ait eserlerinin, anonim yöre müziği ve genel anlamda THM karakteristiği olup olmadığı, yörenin ve ülkenin geleneksel müzik kültürüne katkı sağlayıp sağlamadığı gibi hususlarda görüş oluşturabilmektir.

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Ordu/Mesudiye gerek tarihi geçmişi, kültürel değerleri, gelenek ve görenekleri, gerekse folklorik zenginlikleri bakımından önem taşıyan ilçelerimizden biridir.

Mesudiye yöresinde yetişen sanatçıların kendi bestelerinin, yörenin ve bütünüyle Türk halk müziğinin yapısına uyumlu olup olmadığı;

- Bu eserlerin halk ifadesine bürünüp bürünmediği,
- Yöre ve ülke insanının sosyo-kültürel yapısını yansıtıp yansıtmadığı,
- Özgün karakter taşıyıp taşımadığı,

Özetle Türk müzik kültürüne katkılarının tespiti ve bu alanda çalışanlar açısından önem taşımaktadır.

1.4. VARSAYIMLAR

- Ulaşılabilen kaynakların gerçeği yansıttığı varsayılmaktadır.
- Araştırma için seçilen yöntemin araştırma konusuna uygun olduğu varsayılmaktadır.

1.5. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma; Mesudiye yöresinde, eserlerinin söz ve müziklerini kendileri yapmış olan sanatçılarla ve tespit edilen 42 türkü ile sınırlandırılmıştır.

1.6. TANIMLAR

Türk Halk Müziği: Halk müziği; varoluştan günümüze dek insana ait değerleri, duyguları, işitsel-görsel iletişimi sağlamış ve aktarmış bir kültürdür.

Makam: “Arapça kama kökünden türemiş makam kelimesi; durulan yer, bulunulan yer anlamına gelmektedir” (Ak, 2004, s.56).

Karar (Durak): Türk musikisinde bir eserin bitiş sesi, karar yeri.

Sekvens: “Bir melodi veya ritim motifinin gamın değişik derecelerinde tekrarıdır”. <http://www.tdk.gov.tr> (04/08/2019)

Usûl: “Belirli bir hız ve zaman periyodu olan, belirlenmiş hız ve mertebeye sahip ritmik yapılara usûl denir” (Terzi, 2015, s.90).

Tür: “Genel anlamıyla, ortak özelliklere sahip olguların her biri birer türdür” (Akdoğan, 2003, s.1).

Zaman: “Müzik’te ölçüyü oluşturan birim; süre” (Özbek, 2014, s.204).

Pençgâh Makamı: Pençgâh makamının 2 farklı şekli (Pençgâh-ı Asıl ve Pençgâh-ı Zâid) olmakla beraber tez içerisinde Pençgâh makamının yapısı ile uygunluk gösterdiği düşünülen eserler, herhangi bir hataya meyil vermemek adına, aslı Sol (Rast) kararlı olan bu makamın ses ve dizi benzerliği açısından Do (Çargâh) perdesi üzerindeki transpozisyonu olarak gösterilmiştir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, genelden özele doğru giden bir yapıda, öncelikle Türk halk müziğinin genel tanımı ve yapısına, Ordu/Mesudiye ilçesinin tarihi ve coğrafyasına, Mesudiye kültürü ve Mesudiye de halk müziğine emeği geçmiş üç sanatçının eserlerini de içeren, Mesudiye müzik kültürü başlığına değinilmiştir.

2.1.TÜRK HALK MÜZİĞİ'NİN TANIMI VE GENEL ÖZELLİKLERİ

Halk müziği; varoluştan günümüze dek insana ait değerleri, duyguları, işitsel-görsel iletişimi sağlamış ve aktarmış bir kültürdür.

“Tarihsel süreç içerisinde, 19. Yüzyıldan günümüze, yabancı ve yerli, çeşitli folklorcu ve etno-müzikologlarca dünya halk müziklerinin tanım ve özelliklerinin ortaya koyulmaya çalışıldığı, pek çok araştırmanın yapıldığı gözlemlenmiştir” (Pelikoğlu, 2012, s.17).

Bu gözlemler neticesinde halk müziğinin tanımını bazı müzik bilimciler şu şekilde aktarmaktadır:

“Fransız müzik bilimci Michell Brnet’e göre halk ezgileri, halk tarafından benimsenen ve sözlü gelenek biçiminde kulaktan kulağa aktarılmak suretiyle yayılan ezgilerdir” (Sümbüllü, 2006, s.3).

Yener ise Türk halk müziğinin tanımını şu şekilde ifade etmektedir:

Türk halk müziği, toplumun ortak duygu ve düşüncelerini yalın, samimi, coşkulu ve içli ezgilerle anlatan köklü bir müzik sanatıdır. Oluşumunda hiçbir sanat endişesi taşımayıp yalnızca duygu, düşünce ve yaşantı ürünü olarak ortaya çıkan Türk halk müziği, ritim yönünden çok zengin, ezgisel açıdan ise oldukça renklidir. Tarihi çok eskilere dayanır. Türk insanının çağlar boyunca kendi kendine ürettiği, geleneklerini sürdürdüğü anonim karakterli soylu bir müziktir. Yöresel özellikleri açısından oldukça zenginlik ve çeşitlilik gösterir. Her bakımdan Anadolu halkının ruhunu anlatan köklü bir halk sanatıdır. Ancak, Türk halk müziği denince onu sadece Anadolu coğrafyasıyla sınırlandırmak doğru olmaz. Yaşadıkları ülke ve bölge neresi olursa olsun oluşturulan bu eserlerin tek sahibi Türk insanıdır (Yener, 2005, s.26-27).

2.2.TÜRK HALK MÜZİĞİ'NDE MAKAM, USÛL VE TÜR

Bu bölümde; makam, usûl ve tür olgularının anlamları incelenerek geleneksel Türk halk müziğinde de kullanım biçimlerine ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir.

2.2.1.Makam

“Arapça kama kökünden türemiş; makam, durulan yer, bulunulan yer anlamlarında kullanılan bir kelimedir” (Ak, 2004, s.56).

Türk halk müziğinde makamın tanımını Yener şu şekilde ifade etmiştir:

Türk halk ezgilerinin seyrettiği diziler incelendiğinde, bunların büyük bir çoğunlukla Türk Sanat Müziği'ndeki makam dizileriyle aynı olduğu görülmektedir. Bu iki müzik türü temelde aynı köke dayanmaktadır. Sistem birdir. Bununla birlikte, halk müziğinde diziler daha yalın, seyir de daha özgür iken, sanat müziğinde, bu dizilere ilaveten sonradan türetilmiş çok sayıda makam söz konusu olmakta, seyir ise daha sıkı kurallara bağlanmış bulunmaktadır (Yener, 1991, s.340).

Ayrıca Türk müziğindeki makamların ortak yanlarını Pelikoğlu (2012) şu cümlelerle açıklamıştır (s.33):

- Her makamın dizisi eşit olmayan perdeler sisteminden alınma seslerden oluşur.
- Batı müziğinde güçlü, beşinci derece (dominant) olduğu halde, Türk müziğinde genellikle üçüncü, bazen de dördüncü derecedir. Her makam kendi sekizlisini her iki baştan (ince ve kalın) biraz aşabilir.
- Her makam zemin, meyan ve karar diye adlandırılan üç bölümden oluşur. Makamlar inici-çıkıcı olurlar. Bazen de hem inici hem çıkıcı olurlar (Sözer, 1986; Akt: Pelikoğlu, 2012).

2.2.2.Usûl

Usûl; genel olarak Türk sanat müziği geleneği içinde kullanılmış bir terimdir. Muzaffer Sarısözen'in Türk halk musikisi usûlleri adlı kitabında bu terimi kullanmış olması, usûl teriminin halk müziğinde de kullanılmasına öncülük etmiştir.

Usûlün tanımı ise, Duygulu (2014) tarafından şu şekilde yapılmıştır; “Usûl, bir melodinin zaman, ritim, tartım bakımından düzenlenmiş bölümlerine veya kalıplaşmış ritimlerin oluşturduğu bütüne verilen isimdir. Halk arasında bu anlamlarıyla yaygın olmasa da günümüzün profesyonel müzikçileri tarafından benimsenen bir terimdir” (s.446).

2.2.2.1.Ana Usûller

Ana usûlleri 2, 3, 4 zamanlı ve bunların üçerli şekilleri olarak ele alabiliriz.

Bu grupları Büyükyıldız şu şekilde tanımlamıştır:

- “İki vuruşlular (2/2, 2/4), üçerli şekli (2+2+2)”
- “Üç vuruşlular (3/4, 3/8), üçerli şekli (3+3+3)”
- “Dört vuruşlular (4/4), üçerli şekli (4+4+4)” (2015, s.192)

Terzi ise, usûl kavramını kümesel özellikler esasına göre sınıflandırarak ana usûller’i, ‘Temel/Ana Ölçüler’ şeklinde ele alıp şu şekilde ifade etmiştir; “Daha büyük ve karmaşık düzümlerdeki birleşik ve karma yapıları meydana getiren temel yapılar olan 2, 3 ve 4 birim zamanlı ölçüler grubudur” (Terzi, 2015, s.118).

2.2.2.2.Birleşik Usûller

4 zamanlıdan büyük usûlleri ‘Birleşik Usûller’ adı altında inceleyebiliriz. Bu konuda Terzi birleşik usûlleri ‘Birleşik Ölçüler’ adı altında ele alıp, tanımını şu şekilde ifade etmiştir; “Temel ölçü düzümleri olan ikili, üçlü ve dörtlü blok zamanların bir araya gelmesi ile oluşan yapılardır. Bunları iki alt başlığa ayırmak mümkündür.

- Birleşik Üçüz Düzümlü (Üçerli) Ölçüler {6/8, 9/8, 12/8, 18/8, 21/8}
- Birleşik Asimetrik (Aksak) Ölçüler {5, 6, 7, 8, 9, 10}” (Terzi, 2015, s.118)

2.2.2.3.Karma Usûller

10 zamanlıdan büyük usûlleri ‘Karma Usûller’ adı altında inceleyebiliriz. Terzi, karma usûlleri ‘Birleşik-Özel Karma Ölçüler’ şeklinde adlandırıp şu şekilde ifade etmiştir:

11 zamanlı ölçü dahil olmak üzere daha büyük yapılardaki özel düzümlü ölçülerdir. Halk müziği notalarında 33 zamanlıya kadar ölçülendirilmiş notalar görülse de, yaptığımız tespitlerde bu tür ezgilerin oldukça nadir ve anonim bellek açısından tartışmalı olduğu söylenebilir. Ancak, 20 zamanlıya kadar orijinal örnekler sayıca fazladır ve özellikle sözlü eserlerde rahatlıkla görülebilmektedir. Birleşik-özel karma yapıları ölçüsel çeşitlilik bakımından üç alt başlıkta toparlayabiliriz. Bunlar:

- Ölçü Periyodu Sabit Yapılar
- Ölçü Periyodu Değişken Yapılar
- Ölçü Periyodları Çoklu Yapılar (Terzi, 2015, s.118)

2.2.3.Tür

Geleneksel Türk halk müziğinde uzun havalar ve kırık havalar iki farklı yapıda “Tür” oluşturmaktadır. Aşağıda uzun hava ve kırık havaların tanımlarına ve genel özelliklerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.2.3.1.Kırık Hava (Ritimli Ezgiler)

Kırık havalar belli bir ritmik yapıya sahip olan türlerdir. Kırık havanın tanımı Tatyüz (2001) şu şekilde açıklamıştır:

“Kırık hava; belirli bir ölçüsü ve ritmi olan, belirli ezgi kalıpları ve kurallara göre seyreden, düzenli ritim özelliği gösteren ezgilerdir” (s.4).

Ayrıca kırık havalar kendi bünyesinde farklı ölçüler barındırabilir. Bu konuyla ilgili Büyükyıldız (2015) görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

Kırık havaların ölçüsü belirli olmakla birlikte, ölçü her ezgide, ezgi boyunca aynı ölçü değerleri yerine, yer yer değişiklik gösterebilir. 9/8’lik başlayan bir ezgi akışkanlığı içinde farklı ölçü gruplarını barındırabilir ve tekrar aynı ölçüye dönebilir. Bu ritim değişikliklerinin çok çeşitli biçimleriyle karşılaşmak mümkündür (s.177).

Kendi içinde oyunlu ve oyunsuz olarak ikiye ayrılan kırık havaların türlerini Pelikoğlu (2012) şu şekilde belirtmiştir:

“Oyunlu türler; “Halay’, ‘Bar’, ‘Zeybek’, ‘Semah’, ‘Hora’, ‘Karşılama’, ‘Mengi (Bengi)’, ‘Kasap Havaları’, ‘Güvende’, ‘Kaşık Havaları’, ‘Horon’, ‘Teke Havalarıdır” (s.23).

“Oyunsuz türler; “Ağıt’, ‘Divan’, ‘Tatyan’, ‘Nefes’, ‘İlahi’, ‘Güzelleme’, ‘Yiğitleme’, ‘Karşılıklı Türküler’, ‘Destan’, ‘Kına Türküleri’, ‘İş (Meslek)

Türküleri’, ‘Sohbet Türküleri’, ‘Kahramanlık (serhat) Türküleri’, ‘Ninni’, ‘Varsağı’dır” (s.23).

2.2.3.2.Uzun Hava (Ritimsiz Ezgiler)

Uzun havalar belli bir ritmik yapısı olmayan, serbest ritimli türlerdir. Uzun havanın tanımı Özbek şu şekilde yapmıştır:

“Uzun hava; Ölçü ve düzum bakımından serbest olduğu halde, belli bir dizisi ve bu dizi içinde belli bir seyri bulunan, serbest ağızla söylenen halk ezgileridir” (Özbek, 1998, s.194).

Uzun havaların söyleniş biçimlerine ve yöresel özelliklerine göre farklı çeşitleri vardır. Bunlar; “Arguvan havaları, Barak havaları, Bozlaklar, Divanlar, Gurbet havaları, Hoyratlar, Mayalar, Müstezatlar ve Yol (yayla) havaları” adı altında açıklanabilir” (Emnalar, 1998, s.240).

Anadolu’umuzda uzun hava kelimesi ile benzer kullanılan bazı terimler vardır. Bunları Küçükçelebi, şu şekilde ifade etmiştir:

‘Düz hava’, ‘hava yakmak’, ‘yakım yakmak’, ‘ozannama okumak’, ‘hava ekmek’, ‘hava asılmak’, ‘yüksek hava’, ‘avaz’, ‘çıkışmak’, ‘kazındırmak’, ‘koşma koşmak’, ‘koşma okumak’, ‘mâni okumak’, ‘uzun kayda’, ‘engin hava’ terim ve tabirleri karşımıza çıkmaktadır (Küçükçelebi, 2002, s.5).

Geçmişten günümüze uzun havalar, belli bir yaşanmışlığın sonucu ortaya çıkmıştır. Bununla ilgili olarak şunu söyleyebiliriz ki:

Uzun havalar Türk halkının acılarını, sevinçlerini, haykırışlarını yansıtan ve ortaya koyan özgün bir sanat ürünüdür. “Hem üreteni hem icra edeni ve hem de dinleyeni, duygusu ve içtenliğiyle derinden etkileyen, müzikal yaratmalardır” (Büyükyıldız, 2015, s.179).

2.3.MESUDIYE YÖRESİNİN TARİHİ VE COĞRAFYASI

Mesudiye, Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi ile sınırları olan Ordu iline bağlı bir ilçedir. 1.18 km²’lik bir yüzölçümüne sahip olan Mesudiye, 1050 metre rakımı ile karasal bir iklime sahiptir. Ordu iline 110 km uzakta ve Melet ırmağı etrafında kurulmuştur.

Orta ve Doğu Karadeniz bölümlerini birbirinden ayıran Melet ırmağı, Mesudiye topraklarında derin bir vadi çizerek güneyden kuzeye akar ve Karadeniz'e dökülür. Irmağa çok sayıda dere ve çay dökülerek geniş bir havza oluştururlar. Mesudiye ilçesi toprakları bu havzanın yukarı bölümünde yer alır (Baş, 2016, s.15).

Şekil 1. Mesudiye Konum Haritası

<http://www.mesudiyegazetesi.com.tr/> (04.11.2019)

Mesudiye yüzölçümü olarak Ordu'nun en büyük ilçesi olmasına rağmen nüfus yoğunluğu açısından en küçük ilçedir. “Güneyinde Koyulhisar (Sivas), doğusunda Şebinkarahisar (Giresun), batısında Reşadiye (Tokat), kuzeyinde Ordu'nun merkez, Ulubey, Gökky ve Kabadüz ilçeleri ile çevrilidir” (Karaduman, 2015, s.7).

Mesudiye okuma-yazma oranı oldukça yüksek bir ilçedir. Buna bağlı olarak Mesudiye nüfusunun çoğu ilçe dışındadır. “2014 Nüfus sayımına göre Mesudiye Merkez Mahallesi'nde 2077 kişi bulunmaktadır. 2015 Nüfusu ise 1981 olarak görülmektedir” (Baş, 2016, s.189).

Mesudiye yöresinin tarihi geçmişine baktığımızda M.Ö 5000'li yıllara dayandığı araştırmalarda görülmektedir.

İlk bilimsel arkeolojik yüzey çalışmaları Mehmet Özsait ve eşi Nesrin Özsait tarafından 1990-1993 ve 2003 olmak üzere beş sezon Mesudiye sınırlarında gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar sırasında incelenen yetmiş kadar yerleşme yerinde, yüzeyden toplanan bulgular çerçevesinde M.Ö 5000'lerden itibaren insanların Mesudiye de yerleşik yaşama geçtiği görülmüştür. Bölgenin Katolik Çağ'dan sonra İlk Tunç Çağ'ında, Demir Çağ'ında, Helenistik ve Roma

döneminde yoğun bir şekilde yerleşimlere sahne olduğu anlaşılmıştır (Başgelen, 2010, s.17).

“M.Ö. 670’li yıllarda bölgede Miletoslular hâkim olmuş, daha sonraki yıllarda Pontuslularla iç içe yaşayarak onlarla bütünleşmişlerdir. Ardından Kavimler Göçü ile birlikte Türkler ilk defa Milas (Mesudiye) bölgesine yerleşmeye başlamışlardır” <http://www.mesudiye.gov.tr> (04/08/2019).

“Anadolu Selçuklularından sonra, Danişment Gazi'nin kendi adıyla kurduğu Danişmendli Devleti'nin fetihleriyle, yöremiz Türk-İslam hakimiyetine girmiştir (1095-1175)” <http://www.mesudiye.gov.tr> (04/08/2019).

“Moğollarla Selçuklular arasındaki Köseadağ Savaşı ile bu yöre İlhanlıların eline geçmiştir. 1344 yılında İlhanlıların hakimiyetinin sona ermesiyle Oğuz boyları Anadolu’nun çeşitli yerlerinde bağımsız yönetimler kurmaya başlamışlardır” <http://www.mesudiye.gov.tr> (04/08/2019).

“Oğuz boylarının Orduda yerleştikleri ilk bölge Mesudiye’dir. Bu topraklar, daha tam olarak yerleşik hayata geçmemiş olan Türkmenlerin yaylak ve kışlak olarak kullanmalarına çok elverişliydi. Mesudiye’nin doğu ve batı tarafındaki otlaklar ve yaylalar hayvancılıkla geçinen Türkmenler için önemliydi” (Baş, 2016, s.83).

14. yy. başlarında Oğuz Çepni boyuna mensup Danişmendlilerin bir kolu olan Hacı Emiroğulları Beyliği, Mesudiye’nin Kale köyünde teşkilatlanmış ve bölgenin Türkleşme sürecinde etkili olmuştur. Bu bölge 1413 yılında Çelebi Sultan Mehmet zamanında Osmanlı Devleti’ne kesin olarak bağlanmış ve Hacı Emiroğulları Beyliği’nin toprakları bölünüp kazalar haline getirilmiştir (Baş, 2016, s.95).

“Osmanlı döneminde Milas olarak anılan Mesudiye; kayıtlara göre 1530’da Rum Eyaleti Canik Sancağı’na bağlı Ordu ilinin bir nahiyesi idi. 1846’da Trabzon Eyaleti, Karahisar-ı Şarkî iline bağlı bir kaza haline gelmiştir.” <http://www.mesudiye.bel.tr> (04/08/2019).

Mesudiye Kasabası’nın bugünkü yeri ise, o dönemde burada her hafta pazar kurulmasından dolayı Pazar olarak anılan mevkidir. 1878’de kaza merkezi Pazar’a taşınarak hükümet binası, kışla, cami ve hanlar yapılmıştır. Bundan sonra Hamidiye adıyla anılan kaza merkezinin adı 1910’da Mesudiye olarak değiştirilmiş, 20 Mayıs 1933 yılında Ordu’ya bağlanmıştır. Belediyesi 1885 yılında kurulmuştur (Karaduman, 2015, s.7).

1900'lü yıllardan itibaren Mesudiye yöresindeki bazı önemli olay ve gelişmeler Baş (2015) tarafından şu şekilde aktarılmıştır:

- 1912'de Kışla mahallesinde Rumlar tarafından kilisenin yaptırılması. (İbadete açılmadan yöredeki Hıristiyanlar mübadele ile Mesudiye'den ayrılmışlardır).
- 1 Temmuz 1913'de Mesudiye'de adli teşkilatın kurulması.
- 25 Ekim 1924'de Mesudiyeli Rumların mübadele antlaşması sonucu Mesudiye'den ayrılmaları.
- 1925'de Mesudiye'ye ilk motorlu aracı (Kamyon) Sami Bey'in getirmesi.
- 20 Mayıs 1933'de Mesudiye'nin Karahisar-ı Şarki Vilayeti'nden ayrılarak Ordu Vilayeti'ne bağlanması.
- 27 Aralık 1939'de Mesudiye'de büyük bir depremin meydana gelmesi ve can kayıplarına sebep olması.
- 1954'de Mesudiye'nin kendi imkanlarıyla elektrik enerjisinden yararlanmaya başlaması.
- 1973'de Mesudiye'nin Enterkonnekte sisteme bağlanarak ilçeye enerji nakil hattının yapılması.
- 1974'de Mesudiye köylerinin elektrik enerjisinden faydalanmaya başlamaları.
- 17.02.1995'de Keyfalan Yaylasının turizm merkezi olarak ilan edilmesi.
- 11.01.1999'da Topçam ve Yeşilce yaylalarının turizm bölgesi ilan edilmesi.
- 2001'de Mesudiye Meslek Yüksek Okulu'nun kurulması.
- 2002'de Türkiye'de ilk kez Mesudiye'de KÖY-KENT Projesi uygulanmıştır.
- 04.07.2003'de Topçam Barajı'nın temelini atılması.
- 14.03.2013'de Ordu Büyükşehir Belediyesi'nin kurulmasıyla Mesudiye'deki belde ve köylerin Mesudiye Belediyesi'ne bağlı mahalleye dönüştürülmesi (s.186,187,188).

Ayrıca Erdoğan Mesudiye yöresi ile ilgili yapılması gereken çalışmaların önemini şu cümlelerle belirtmiştir;

Bütün Karadeniz Bölgesini ya da Orta Karadeniz Bölgesi'ni tek başına ele alıp tarihi, coğrafya açısından inceleyen çalışmalar sınırlı sayıdadır. Bu nedenle, 'Mesudiye Yöresi' özelinde bölge tarihinin daha iyi anlaşılması açısından "Tarih-Coğrafya-İnsan" üçlüsü arasındaki ilişkilerin ele alındığı çalışmaların yapılması son derece önemlidir. Tarihin değişmeyen üç ana unsuru "yer", "zaman", ve "insan" unsurlarından birinin olmadığı bir tarihi olayı ya da bilgiyi bilimsel bir çerçeveye oturtmak imkânsızdır (Erdoğan, 2005, s.21).

2.4.MESUDIYE YÖRESİNİN MÜZİK KÜLTÜRÜ

Mesudiye yöresi düğünleri, festivalleri vb. müzik uygulamalarında, Ordu ve diğer ilçelerin müzik kültürlerine göre farklı bir ritmik ve melodik yapıya sahiptir. Ordu merkeze doğru inildikçe davul-klarnet gibi çalgılar ön planda iken, Mesudiye yöresinde davul-zurna ön plana çıkmaktadır. Yörenin oyunlarında, davul-zurna eşliğinde 5/8'lik, 5/16'lık, 7/8'lik, 7/16'lık, 9/8'lik ve 9/16'lık ritmik

kalıplar kullanılır. Bu kalıplarda 5/8'lik ve 5/16'lık horon ritimlerinin 3+2 şeklinde olması, Mesudiye yöresi müziklerinin farklı bir yapıda olduğunu destekler niteliktedir. Yöre oyunları ile ilgili görüşlerini Baş şu şekilde ifade etmiştir:

Mesudiye ilçesi çevresi mahalli oyunlar bakımından Orta ve Doğu Karadeniz Bölümlerinin iç kesimlerinde görülen oyunlarla benzerlik gösterir. Ancak ilçenin yakın çevresinde oynanan oyunlar ilçeye mül olmuş gibidir. Bu bağlamda Mesudiye İlçesi, coğrafi bakımdan Karadeniz ve İç Anadolu Bölgelerinin kesiştiği noktadadır. Bu nedenle iklim bakımından bir geçiş iklimi özelliği taşır. Aynı özellik, folkloruna da yansımıştır. İlçe folkloru, Karadeniz Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesinin tam özelliklerini yansıtmaz. Her iki bölgenin de özelliklerini taşır. Halk oyunlarında Karadeniz Bölgesi'nden İç Anadolu Bölgesi oyunlarının özellikleri daha fazla görülür. Yüksek ve dağlık bölgelerde yaşayan Mesudiye insanı temkinli yaşamak zorundadır. Onun bu sosyolojik özelliği folkloruna da yansımıştır. Mesudiye ve çevresi oyunlarında Karadeniz Bölgesi'nin o hareketli ve çok figürlü oyunları fazla görülmez (Baş,2015, s.379).

Mesudiye bölgesinde zengin bir çalgı çeşitliliği vardır. Bu yörede kullanılan, kemençe, davul, zurna, keman, bağlama gibi çalgıların tanımları şu şekilde yapılmıştır:

Kemençe: “Türk kültür ve musikisinin en tipik müzik aleti olup, üç telli ve yaylı bir çalgıdır (Ögel,1987, s.294).

Yaylı çalgıların kökeni ‘Orta Asya’ olarak kabul edilmektedir. Çünkü tarihte ilk yaylı çalgı bulgusu, bu bölgeden elde edilmiştir. Laurence Picken’in Doğu Karadeniz Bölgesi’nde yapmış olduğu saha çalışması ve organolojik araştırmasında yaylı çalgılarla ilgili şu açıklamayı yapmıştır, “Kemanların ilkel modelleri doğudan batıya gitmektedir ve yeryüzündeki ilk yaylı çalgılar Horasan ve Transoxiana (Kwarazm) Türkleri tarafından çalınmıştır” (Akat, 2012 s.29 Akt: Gündoğdu). Buradan yola çıkarak Kemençe'nin ‘Orta Asya’ kökenli olduğunu söyleyebiliriz (Gündoğdu, 2014, s.33).

Davul: “Büyük ve enlice bir kasnağın iki tarafına deri geçirilerek yapılan, tokmak ve çubukla çalınan, gür sesli bir vurmali çalgı. (Anadolu'nun her yerinde rastlanır. Bazı yerlerde farklı isimler de alır” (Özbek, 1998, s.55).

Zurna: “Ağaçtan yapılan üflemeli bir çalgı. Önünde yedi, arkasında bir delik vardır” (Gazimihal, 2001, s.55).

Keman: “Dört teli olan, çenenin altına dayayarak çalınan yaylı saz”
<http://www.tdk.gov.tr> (23.04.2019)

Kemanın kullanım alanı olarak sadece Türk Sanat Müziği ile sınırlı kalmayıp Anadolu'nun birçok köşesinde mahalli türkü icraları içerisinde de yer almıştır. Köken olarak Klasik Batı Müziğine ait olan bu çalgı, yöresel müzik icraları içerisinde de yer almıştır. Bu açıdan bakıldığında keman, Türk müzik kültürü içerisinde çok yönlü olarak yaygınlaşmış ve hem Türk Sanat müziği icrası yapılan cemiyetlerde hem de Türk Halk Müziği'nde, tamamen mahalli müzik kültürünün icra edildiği organizasyonlarda yer alarak bu müzik kültürüne ait bütün türlerin içerisinde kendisine yer edinmiştir (Feyzi, 2016, s.118).

Ayrıca Mesudiye yöresinde yaptığımız araştırmalarda kemanın dizde çalınma şekline rastlanmaktadır. Yörede keman icracısı Nihat ŞENTÜRK ile yaptığımız görüşmede şunları ifade etmiştir:

01.01.1945 doğumluyum. Aslen Mesudiye/Yeşilce'liyim. 15 yaşımdan beri keman çalıyorum.

Rahmetli Tahsin ağabeyim bir kemençe yaptı ve yaptığı kemençeyi çalamadı. Bir gün rüyamda kemençe çaldığımı gördüm. Ordu'nun yol gaydasını çalıyordum. Tahsin ağabeyimin yanına gittim ve yaptığın kemençeyi bana ver de öğreneyim dedim. Bana güldü ve ben ne kadar öğrendiysem sende o kadar öğrenirsin! dedi. Bende, sen ne yapacaksın? Veriyor musun, vermiyor musun dedim. Sonra çık tavandan al o zaman dedi. Kemençeyi elime aldım ve aynı rüyamda çaldığım 'Yol Gaydasını' çaldım. Bana imrendi ve sen daha kemençeyi eline almadan çalmaya başlamışsın dedi.

Ondan sonra kemençe yaptım, keman yaptım. Velhasıl bu şekilde başlangıcımız oldu.

Öncesinde Rahmetli ağabeyim (Papaz) çalıyordu kemençeyi. Muzaffer ağabey, Temel amcam ve Ali Bakacak gibi büyükler icra ediyordu. Bizde onlardan gördüklerimizi çalıyorduk. Onlar da Rumlardan öğrenmişler çalmayı. Kemençe Rumlardan gelme yani. Keman ise daha sonra şehirden gelmedir.

Resim 1. Nihat ŞENTÜRK

Bağlama: En yaygın telli-tezeneli Türk halk çalgısı. Anadolu’da kopuzdan sonra, tambura tipli çalgıların, sazdan sonra kullanılan genel adıdır. Teknesi ağaçtan oyularak, ya da ağaç dilimlerinin yan yana yapıştırılmasıyla elde edilir. Üzerine ağaçtan kapak –ses tablası- kapatılır. Altta üç, ortada iki, üstte üç – günümüzde iki- tel olmak üzere üç grup teli vardır. Perde sayısı; yaygın hali 17 olarak bilinmekle birlikte, günümüzde 23-24 olarak standartlaştırılmıştır. (Genel kullanım) 2. Güney Türkmenlerinin yaklaşık 80-85 cm uzunluğunda olan 6 telli, 14 perdeli çalgısı. (Güney Türkmenleri bağlamayı tezene kullanmadan, sağ el parmaklarını tellere çeşitli şekillerde vurarak çalarlar) 3. Güneybatı Anadolu bölgesinde cura büyüklüğündeki 12-14 perdeli, 3 telli çalgıya verilen ad (Burdur, Muğla, Fethiye) (Özbek, 1998, s.21)

Ayrıca Mesudiye yöresinde eserlerini incelediğimiz Erol AYDUĞAN, Kubilay DUMAN ve Necmi KIRAN da bağlama icra etmektedirler.

Yörede mahalli oyunlar, düğün ve asker uğurlamaları gibi çeşitli eğlencelerde oynanır. Bu oyunlardan bazıları:

Horonlar; Toplu olarak 7-8 kişilik gruplar halinde oynanır. Oyunun başını çeken oyuncunun elinde mendil tutması ve diğer oyunculara oyun içinde işaret verip onları yönlendirmesi esastır. Toplu olarak ilçe ve köylerinde şu oyunlar oynanmaktadır: Düz Horon, Efeler, Üç Ayak, Oğlan Beni Sudan Geçir, Tamzara, Hoş Bilezik ve Dellocan. Bu sıralama düğün ve eğlencelerde gelenek haline gelmemiştir. Oyuna başlanınca birinciden sonuncuya kadar hepsi oynanmaktadır. Aslında Mesudiye’ye özgü tek oyun, birinci oyundur (Düz Horon). Bu oyun da figür ve hareketleri bakımından oldukça fakirdir. Diğer oyunlar Mesudiye’nin yakın çevresinde de oynanan oyunlardır. (Baş, 2015, s.379).

Tek ve karşılama oyunları; bu oyunlar da tek veya 2-3 kişinin karşılıklı oynaması şeklinde olur. Mesudiye ve çevresinin kendine özgü karşılama oyunu yoktur. Daha çok “Çiftetelli” diye adlandırılan bu oyunlarda Köçek, Konyalı, Giresun Karşılması, Malatya Çiftetellisi gibi oyunlar oynanır (Baş, 2015, s.379).

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren örneklem, verilerin toplanması, verilerin çözümü ve yorumlanması konularına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1.ARAŞTIRMA MODELİ

Bu araştırma nitel araştırmalar kapsamında değerlendirilen betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın yürütülmesinde, doküman incelemesi, kaynak taraması ve karşılaştırmalı inceleme tekniği kullanılmıştır.

“Nitel araştırmalar, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s.39)

Araştırmada, Mesudiye yöresinde sanatçıların üretmiş oldukları sözü ve müziği kendilerine ait toplamda 42 adet beste hakkında bilgi edinebilmek amacı ile kaynak taraması yapılarak araştırmanın kuramsal bölümü oluşturulmuştur.

“Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır” (Karasar, 2008, s.79).

“Var olan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplamaya belgesel tarama denir. Tarananlar; geçmişteki olguların anında iz bıraktığı resim, film, plak, ses ve resim kayıtları bantlar, araç – gereç, bina heykel, vb. kalıntılarla; olgular hakkında, sonradan yazılmış ve çizilmiş her türlü mektup, rapor, kitap, ansiklopedi, resmi ve özel yazı ve istatistikler, tutanak, anı yaşam öyküsü ve benzerleridir” (Akbaş, 2005, s.1).

3.2.EVREN ÖRNEKLEM

Araştırmanın evreni, Mesudiye yöresindeki türkü formundaki bestelerdir. Araştırmanın örneklemini ise, Mesudiye yöresindeki sanatçıların üretmiş olduğu sözü ve müziği kendilerine ait 42 türkünün, TRT repertuvarında bulunan 11 adet Mesudiye türküsü ile karşılaştırılmalı olarak incelenmesidir.

3.3.VERİLERİN TOPLANMASI

Bu bölümde, nitel bir araştırmada veri toplama tekniklerinden olan kaynak taraması yöntemi kullanılarak elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

3.4.VERİLERİN ÇÖZÜMÜ VE YORUMLANMASI

Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda Mesudiye yöresindeki sanatçıların üretmiş olduğu sözü ve müziği kendilerine ait 42 türkünün makam, usûl ve tür analizi yapılmıştır.

Mesudiye yöresindeki sanatçıların üretmiş olduğu sözü ve müziği kendilerine ait 42 türkü ve Mesudiye yöresine ait TRT repertuvarında bulunan 11 türkünün makamsal incelemesi; karar perdesi, güçlüsü, seyri, dizisi, donanımı, yedeni ve ses alanı gibi konu başlıkları altında yapılmıştır.

Mesudiye yöresindeki sanatçıların üretmiş olduğu sözü ve müziği kendilerine ait 42 türkünün Mesudiye yöresine ait TRT repertuvarında bulunan 11 türkünün usûl ve tür analizi; zaman, birim, usûl türü, nota süreleri ve eserin türü gibi konu başlıkları altında yapılmıştır.

Mesudiye yöresindeki sanatçıların üretmiş olduğu sözü ve müziği kendilerine ait 42 türkü, Mesudiye yöresine ait TRT repertuvarında bulunan 11 adet türkü ile makam, usûl ve tür bakımından karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, Mesudiye yöresi THM sanatçılarına ait olduğu tespit edilen 42 adet beste türkünün notaları; makam, usûl ve tür bakımından TRT repertuarındaki 11 adet Mesudiye türküsü ile karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

4.1.EROL AYDUĞAN'A AİT TÜRKÜLER

4.1.1. “Abim Damat Oluyor” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan
Erol Ayduğan
Yöre: Ordu

ABİM DAMAT OLUYOR

♩ = 250

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

A bim da mat... o lu yor.....

du yun hı sı m ak ra ba ... Da vul zur na... ça h yor..... da rı sı be ...

kar la ra ... Vur sun da vul.. la r vur sun çal sın zur na la r çal sın

Mi sa fir ler... ge li yor..... Saz.....

Kar şı la ma baş la sın..... kar şı la ma baş la sın

1- Abim damat oluyor
Duyun hısm akraba
Davul zurna çalıyor
Dansı bekarlara.

2- Keşkek kazanı kuruldu
Odun sürün altına
Keşkeği gödelleyen
Varsın baksın tadına.

4- Düğünümüz var bizim
Çalsın davulla zurna
Damat gelin yan yana
Oynasın karşılama.

Nakarat:
Vursun davullar vursun
Çalsın zurnalar çalsın
Misafirler geliyor
Karşılama başlasın

Şekil 2. “Abim Damat Oluyor” isimli türkünün notası

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Si Bemol 2 (Segâh) perdesi ile seyre başlayan eser, Re (Neva) perdesinde kısa bir kalışın ardından ikinci motifte inici bir hareketle La (Dügâh) perdesinde tam karar yapmaktadır. B cümlesinin ilk motifinde türkünün yeden sesi olan Sol (Rast) perdesi ile seyre başlayıp, bir Rast 5'lisi göstererek Re (Neva) perdesinde kalış yapılmıştır. C cümlesinde ise Sol (Gerdaniye) perdesiyle motife başlayıp, La (Muhayyer) ve Mi (Hüseyni) perdeleri arasında bir Uşşak 4'lüsü gösterdikten sonra Karcığar makamının değiştirici işareti olan Mi Bemol (Hisar) perdesi ile seyre devam edip, Re (Neva) perdesinde asma kalış yapmıştır. Ardından A cümlesini tekrarlayarak La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Karcığar' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 9 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde Aksak ve Evfer usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 9 zamanlı usûl ve mertebeye olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 9/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 9/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/2 vuruş değerindeki 8'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Sol (Gerdaniye) perdesi ile seyre başlayan eser, Fa Diyez (Eviç) perdesinde kısa bir kalışın ardından ikinci motifte inici bir hareketle Re (Neva) perdesinde asma karar yapılmıştır. B cümlesinin ilk motifinde türkü makamının güçlüsü Mi (Hüseyni) perdesi ile başlayıp, sekvensli (Sekileme) bir inişle La (Dügâh) perdesinde tam karar yapılmıştır. C cümlesinde ise Fa Diyez (Eviç) perdesiyle motife başlayıp, La (Muhayyer) perdesinde meyan gösteren eser, Do (Çargâh) perdesinde asma karar yapmıştır. Ardından Re (Neva) perdesi ile seyre başlayan türkü, La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 7 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 7 zamanlı olarak Devr-i Hindi usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 7 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 7/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 7/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lük nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.3. “Ah Oğlum” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan

Erol Ayduğan

Hikaye Kaynak Kişi: İbrahim Okumuş

Yöre: ORDU/ Mesudiye
/ Yağmurklar Koyu

AH OĞLUM (Melet Horonu)

Söz-Müzik : Erol AYDUĞAN

$\text{♩} = 320$

Vay ağ zı nı ye dü ğüm vay gö zü nü sev dü ğüm

yol la rı na öl..... dü ğüm A dam mı sın ođ lum sen a dam mı sın ođ lum sen.

S a z..... Ođ lum gel et me de dim öm rü tü ket

me de dim Et tim sa na na si hat ođ lum gel et me de dim yav rum gel et

me de dim Et me de dim ah ođ lum yap ma de dim vah ođ lum Et tim sa na

na si hat din le me din vah ođ lum din le me din ah ođ lum

1- Vay ağzımı yedüğüm
Vay gözünü sevdiğüm
Yollarına öldüğüm
Adam mısın oğlum sen

2- Çalış dedim olmadı
Kazan dedim olmadı
Cepte paran olmadı
Adam mısın oğlum sen

3- Alın terin hiç olmaz
Beleş karın doyurmaz
Karnın yatarak doymaz
Adam mısın oğlum sen

4 - Bu günleri ararsın
Söyle neye yararsın
Hepten küllüm zararsın
Adam mısın oğlum sen

Nakarat:

Oğlum gel etme dedim ömrü tüketme dedim
Ettim sana nasihat oğlum gel etme dedim

Etme dedim ah oğlum yapma dedim vah oğlum
Ettim sana nasihat dinlemedin ah oğlum.

Şekil 6. “Ah Oğlum” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Ah Oğlum
Bestenin Sözü/Müziği : Erol Ayduğan

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Karcığar
Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)
Güçlüsü : Re (Neva)
Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi Bemol (Hisar), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye), La (Muhayyer)

Şekil 7. “Ah Oğlum” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh), Mi Bemol (Hisar), Fa Diyez 3 (Eviç)
Yedeni : Sol (Rast)
Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisinde, herhangi bir genişleme olmamıştır.
Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘KARCIĞAR MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Sol (Gerdaniye) perdesi ile seyre başlayan eser, Re (Neva) perdesinde bir Rast 4'lüsü duyurarak asma karar yapmıştır. Ardından La (Muhayyer) ve Re (Neva) perdeleri arasında bir Rast 5'lisi gösteren eser, Do (Çargâh) sesi ile B cümlesine başlayıp La (Dügâh) perdesinde asma karar yapmıştır. C cümlesi ile seyrine devam eder eser, makamın güçlüsü Re (Neva) perdesinde tekrar asma karar yapmıştır. Devamında ara saz kısmını gösteren eser, ilk olarak B cümlesini, ardından C cümlesini ve tekrar B cümlesini beş tekrar yaparak La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Karcığar' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 5 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 5 zamanlı olarak Türk Aksağı usûlüne karşılık gelse de 3+2 şeklinde bir kullanımı yoktur.

Birim : Türkü, 5 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 5/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 5/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lük nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.4. “Anahtar Belimde” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan

Erol Aydınğan

Hikaye Kaynak Kişi: Çolak Halis

Yüre: ORDU/Mesudiye

/ Yağmurlar Köyü

ANAHTAR BELİMDE (Melet Horonu)

Söz-Müzik:Erol AYDUĞAN

$\text{♩} = 180$

Var mış har man ye ri ne o yan bu yan oy nu yor a nah ta rı is te dim
hiç o ra li ol mu yor hiç o ra li ol mu yor *Saz*.....
A nah tar be lim de ge li p al sa na he rif ge lip al sa na he rif *Saz*.....
..... ge li p bu la ma dın sa ge lip bu la ma dın sa e ve ge ri
dön he rif kıs me ti ne kü se rif *Saz*..... kız gel se ne
gel se ne e ve ça buk gel se ne gel dim ga pı da gal dım a nah ta rı ver se ne

2- Gız anahtar nerede
Söyle çabuk nerede
Oran buran yokladım
Bulamadım bak işte

Bağlantı: Gel gerimden gerimden
Al belimden belimden
Yarım al anahtarı
Gene eski yerinden

Nakarat: Gız gelsene gelsene
Anahtarı versene
Çoluk çocuk açtı
Çabuk eve gelsene

3- Gel dedim de gelmedin
Hiç beni dinlemedin
Geldim kapıda kaldım
Anahtarı vermedin

Bağlantı: Gel yarım gitmesene
Horonu kesmesene
Al yarım anahtarı
Var evi beklesene

Nakarat: Gız sana etme diyom
Beni deliürtmr diyom
Geldim gapıda galdım
Anahtarı ver diyom.

Şekil 8. “Anahtar Belimde” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Anahtar Belimde

Bestenin Sözü/Müziği : Erol Ayduğan

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Pençgâh

Karar Sesi (Durağı) : Do (Çargâh)

Güçlüsü : Sol (Gerdaniye)

Dizisi : Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye), La (Muhayyer)

Şekil 9. “Anahtar Belimde” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Fa Diyez 3 (Eviç)

Yedeni : Si (Buselik)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘PENÇGÂH MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B şeklinde toplam iki cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Sol (Gerdaniye) perdesi ile seyre başlayan eser, Re (Neva) perdesinde asma karar yapmaktadır. B cümlesinin ilk motifinde türkü makamın güçlüsü Mi (Hüseyni) perdesi ile seyrine başlayıp Do (Çargâh) perdesinde asma karar yapmıştır. Ardından tekrar A cümlesini melodik yapısını tekrarlayıp Do (Çargâh) perdesinde asma karar yapmıştır ve türkü asma kararda bitiş yapmıştır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste ‘Pençgâh’ adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 5 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 5 zamanlı olarak Türk Aksağı usûlüne karşılık gelse de 3+2 şeklinde bir kullanımı yoktur.

Birim : Türkü, 5 zamanlı usûl ve mertebe olarak 16’lık birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 5/16’lık olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 5/16’lık usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota yarım vuruş değerindeki 8’lik nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32’lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.5. “Ayağımda Cızlavat” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan

Erol Ayduğan

Hikaye Kaynak Kişi: Çolak Halis

Yöre: ORDU/Mesudiye
/Yağmurlar Köyü

AYAĞIMDA CİZLAVAT (Melet Horonu)

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

$\text{♩} = 320$

Ya yuh ya yı lur ya yuh bir i le
ri bir ge ri Ya rim ge lür ah lı ma u yu mam ge ce le ri
A yam da ga ra las tik İs tan bu la gi de cem al cam ya ri ya nı ma
Be yoğ lun da ge ze cem A yam da ga ra las tik İs tan bu
la gi de cem tak cam ya ri ko lu ma Be yoğ lun da ge ze cem

1- Yayuh yayulur yayuh
Bir ileri bir geri
Yarım gelür aklıma
Uyumam geceleri.

3- Saban vurdum tarlaya
Boyunduruh gırlıdı
Bükeledi öküzler
Dedem bana gırlıdı

4- Şu garşuki grandan
Kelek sesi geliyor
Bizim inek gocamış
Azucuh sefiliyor

2- Goştum öküzlerimi
Kerme arabasına
Be andır galasıca
Daş girdi arasına

Nakarat

Ayağımda gara lastik(cızlavat)
İstanbul'a gidecem
Takçam yarı koluma
Beyoğlundu gezecece

5- Reçberlik yapamıyom
Andır gorum işini
Yalnız yatamıyom
Garıpsıdım eşimi

Şekil 10. “Ayağımda Cızlavat” isimli türkünün notası

Türkü A+B şeklinde toplam iki cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Sol (Gerdaniye) perdesi ile seyre başlayan eser, Mi Bemol (Hisar) sesi ile Nikriz 5'lisi göstererek Do (Çargâh) perdesinde asma karar yaparak bir Karcıgar çeşnisi göstermiştir. B cümlesinin ilk motifinde türkü, Mi Bemol (Hisar) sesi kullanarak tekrar Karcıgar çeşnisini duyursa da devam eden ölçülerde Mi (Hüseyni) perdesi kullanarak Hüseyni makamı çeşnileri ile La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 5 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 5 zamanlı olarak Türk Aksağı usûlüne karşılık gelse de 3+2 şeklinde bir kullanımı yoktur.

Birim : Türkü, 5 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 5/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 5/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lük nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.6. “Bayburt Benim Memleketim” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan
Erol Ayduğan
Yöre: BAYBURT

BAYBURT BENİM MEMLEKETİM

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

♩ = 300

İ pek yo lu uğ rak ye ri... Ay dın te pe.. be re ke ti...
o va la rı.. be re ke ti..... Ker van la rın su iç ti..... ği..... ker van la..... rın...
su iç ti ği..... Bay burt be nim mem le ke tim ş i rin Bay burt mem le ke tim
S A Z..... Ço ruh neh ri
de rin a kar ya zın kışın se rin a kar ya zın kışın se rin a kar Ya ri gur bet te o la nım
a ğıt la rı yü rek ya kar Be nim a ğam yü rek ya kar göz yaş la rı yü rek ya kar

2- Kalesi var gerdanlığı
Aşık ediyor insanı
Dede Korkut'un diyarı
Bayburt benim memleketim.

Nakarat:

Çoruh nehri derin akar, yazın kışın serin akar
Yarı gurbette olanın, ağıtları yürek yakar
Benim ağam yürek yakar, göz yaşları yürek yakar

3- Saat kulesi nişane
Birdir Bayburt Gümüşhane
Geçit vermez Kalesiyle
Bayburt benim memleketim.

Şekil 12. “Bayburt Benim Memleketim” isimli türkünün notası

Türkü A+B+C+D şeklinde toplam dört cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Fa Diyez 3 (Eviç) perdesi ile seyre başlayan eser, La (Muhayyer) perdesi üzerinde Uşşak çeşnili asma kalış yapmıştır. Fa Diyez 3 (Eviç) perdesi ile B cümlesine başlayan eser, La (Muhayyer) ve Do (Çargâh) sesleri arasında Karcığâr makamı seslerini göstererek Çargâh (Do)'da bir Nikriz 5'lisi ile asma karar yapmıştır. Tekrar Karcığâr makamı geçkileri ile La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir. Mi (Hüseyni) perdesi ile C cümlesine başlayan eser, La (Muhayyer) ve Mi (Hüseyni) sesleri arasında Uşşak 4'lüsü göstererek asma karar vermiştir. Ardından Do (Çargâh) perdesi ile D cümlesine başlayıp, Mi (Hüseyni) ve La (Dügâh) sesleri arasında bir Hüseyni 5'lisi göstererek La (Dügâh) perdesinde tam karar yapmıştır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 8 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 8 zamanlı olarak Müsemmen usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 8 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 8/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 8/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lük nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.7. “Bi Daha De Hele” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan

Erol Ayduğan

Hikaye Kaynak Kişi: Sefai Uzuryurt

Yöre: ORDU / Mesudiye
/ Faldaca Köyü

Bİ DAHA DE HELE (Melet Horonu)

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

$\text{♩} = 300$

7 Bu gün ben

14 ne et sem Rem zi ye ye mi git sem oy oy oy oy oy oy oy oy

21 Ye mek o cah da..... bi şer el bet te bi ze dü şer oy oy oy oy

27 Gız de he le de he le he le gel bi da ha de he le he le sen bi da ha söy le he le

33 çağır be ni Rem zi ye oy oy s a z..... Rem zi ye.....

1- Bu gün ben ne etsem
Remziye'ye mi gitsem oy oy oy oy
Yemek ocahta bişer
Elbette bize düşer oy oy oy oy

2- Faldaca köyüm benim
Toprahtan evim benim oy oy oy oy
Bir gaşuk fazla goyun
Misafirim var benim oy oy oy oy

3- Gel Feride feride
Durma öyle geride oy oy oy oy
Yoh anam yoh yoh
Remziye gannım doh oy oy oy oy

4- Gız Feride feride
Sofra guruldu yere oy oy oy oy
Bah bi daha söylemem
Osdum acıma deme oy oy oy oy

-Nakarat-

Gız de hele de hele hele
Gel bidaha de hele hele
Sen bi daha söyle hele
Çağır beni Remziye

Şekil 14. “Bi Daha De Hele” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Bi Daha De He Le

Bestenin Sözü/Müziği : Erol Ayduğan

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Karcığar

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi Bemol (Hisar), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye), La (Muhayyer)

Şekil 15. “Bi Daha De He Le” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh), Mi Bemol (Hisar), Fa Diyez 3 (Eviç)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘KARCIĞAR MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B şeklinde toplam iki cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Sol (Gerdaniye) perdesi ile seyre başlayan eser, La (Muhayyer) perdesini kullanıp Hicaz 5'lisi gösterip Re (Neva) perdesinde asma karar yaparak bir Karcıgar çeşnisi göstermiştir. B cümlesinin ilk motifinde türkü, Si Bemol 2 (Segâh) perdesi ile seyre başlayıp tekrar Karcıgar çeşnisini duyurarak Re (Neva) perdesinde asma karar yapmıştır. Devam eden ölçülerde A cümlesinin melodik tekrarlarını yaparak Re (Neva) perdesinde asma kararlarla bitiriş yapmıştır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Karcıgar' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 5 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 5 zamanlı olarak Türk Aksağı usûlüne karşılık gelse de 3+2 şeklinde bir kullanımı yoktur.

Birim : Türkü, 5 zamanlı usûl ve mertebe olarak 16'lık birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 5/16'lık olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 5/16'lık usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota yarım vuruş değerindeki 8'lik nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.8. “Cibban Tatalım Cibban” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan
Erol Ayduğan
Yöre: ORDU / Mesudiye

CİBBAN TATALIM
(Melet Horonu)

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

♩ = 310

Ya rim a di ni yaz dum **S a z**.....

kes ta ne a..... ci na **S a z**..... ya rim a di ni yaz dum kes ta ne

a ğa ci na **S a z**..... O rak ke sü gü gi bi sin

vuyhh da ya na mam a ci na da ya na mam a ci na **S a z**.....

..... Cib ban du ta lum cib ban vur el le ri el le re sa lın da gir ho ro na koy el le

ri bel le re Cib ban du ta lum he le vur el le ri el le re sa lın da gir ho ro na koy el le

ri bel le re **S a z**..... sa lın da gir ho ro na **S a z**.....

vur el le ri el le re **S a z**..... vur el le ri el le re **S a z**.....

sa lın da gir ho ro na koy el le ri bel le re vur el le ri el le re

2-Göremedum yarumi Habu kalabaluhtan Gaybana sevdam idi...Vuyhh Sır oldu ortaluhtan (Gayboldu ortaluhtan)	3- Çapulamun uçları Havalandurdi tozi Çorap söküğü gibisin...Vuyhh Seni zalımın gızı (Seni gavurun gızı)	4- İnce daldan fınduğu Topla gel ufacuğum Yerdeki başak gibisin...Vuyhh Bırahmam ufacuğum (Alurum ufacuğum.)
---	--	--

Nakarat Cibban dutalum cibban, vur elleri ellere
Sahında gir horona, goy elleri bellere.

Şekil 16. “Cibban Tatalım” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Cibban Tatalım Cibban

Bestenin Sözü/Müziği : Erol Ayduğan

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Uşşak

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Mi (Hisar), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye), La (Muhayyer)

Şekil 17. “Cibban Tatalım” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘UŞŞAK MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B şeklinde toplam iki cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde makamın güçlüsü Re (Neva) perdesi ile seyre başlayan eser, birbirine benzer melodik yapılarla ezgilerini sürdürerek La (Muhayyer) perdesinde kalışlar yapmıştır. Türkü B cümlesine kadar, yine A cümlesindeki melodik yapılarla devam ederek La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir. Sol (Gerdaniye) perdesini kullanarak B cümlesine başlayan eser, Fa Diyez (Eviç) ve Mi Bemol (Hisar) perdelerini kullanarak Çargâh (Do)'da bir Nikriz 5'lisi gösterip Karcıgar makamı çeşnisini duyurmuştur. Ardından Re (Neva) perdesi ile seyre devam edip, La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Uşşak' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 5 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 5 zamanlı olarak Türk Aksağı usûlüne karşılık gelse de 3+2 şeklinde bir kullanımı yoktur.

Birim : Türkü, 5 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 5/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 5/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/2 vuruş değerindeki 8'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.9. “Çay Demledim Atla Gel” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan
Erol Ayduğan
Yöre: ANKARA

ÇAY DEMLEDİM ATLA GEL

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

♩ = 155

6
11
17
22
27
32
37
42
47

Bir gün be ni ter ke der sen
ben de sen le.... ge lü rüm..... in saf ey le gü zel ya rım yol la rı na..
ö lü rüm. **S a z**..... A ra mız da en gel ler var gal dı ra lım..... a ra dan.....
se ven le ri ga vuş tur sun bun dan böy le..... ya ra dan **S a z**.....
Çay dem le dim... at la gel **S a z**... bah mı sır pıt lat tum gel. saz... se ve cek sen
bir ö mür..... heç ar dı na bah ma gel **s a z**... Te le viz yon da ben va rım. **S a z**..
gı pır gı pır her ya nım. **S a z**.. bu gü zel lik ben dey ken..... An ka ra yı sal la rım. **S a z**..

1- Bir gün beni terk edersen
Ben de sen le gelürüm
İnsaf eyle güzel yarım
Yollarına ölü rüm

..Nakarat..

Çay demledim atla gel Gız (yar) mısır pıtlattım gel
Seveceksen bir ömür Heç ardına bahma gel

2- Diken gıymatlı mı olur
Gül dalında olmasa
Yiğidin şanı mı yürür
Yar yanında durmasa

Aramızda engeller var
Kaldırılım aradan
Sevenleri gavuştursun
Bundan böyle yaradan

Seveceksen ben varım Gıpır gıpır her yanım
(Televizyonda ben varım Gıpır gıpır her yanım)
Bu güzellik bendeiken Ankara yı sallardım(yaharım)

Gül dalında ne ötersin
Bülbül havan kimedir
Yar yanında olmazısa
Senin halın nicedir

Şekil 18. “Çay Demledim Atla Gel” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Çay Demledim Atla Gel

Bestenin Sözü/Müziği : Erol Ayduğan

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Kürdi

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Si Bemol (Kürdi), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Fa (Acem), Sol (Gerdaniye)

Şekil 19. “Çay Demledim Atla Gel” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol (Kürdi)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘KÜRDİ MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C+D şeklinde toplam dört cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Do (Çargâh) perdesi ile seyre başlayan eser, Mi (Hüseyni) sesi üzerinde kalışın ardından Si Bemol 2 (Segâh) sesini göstererek Uşşak makamı çeşnisi ile Do (Çargâh) perdesi üzerinde asma karar yapmıştır. Do (Çargâh) perdesi ile B cümlesine başlayan türkü, Do (Çargâh) ve La (Dügâh) sesleri arasında kürdi çeşnisi göstererek La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir. Sırayla A cümlesini ve ardından B cümlesini tekrarlamıştır. La (Dügâh) perdesi ile C cümlesine başlayan eser, Do (Çargâh) ve La (Dügâh) sesleri arasında Kürdi makamı çeşnisi ile La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir. Re (Neva) güçlüsü ile D cümlesine başlayan türkü, Si Bemol 2 (Segâh) sesi kullanarak Uşşak çeşnisi duyurduktan sonra tekrar Si Bemol (Kürdi) sesini kullanarak Kürdi çeşnisi ile La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir. Ardından sırası ile C cümlesini ve peşinden D cümlesini tekrarlayarak La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Kürdi' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 4 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 4 zamanlı olarak Sofyan usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 4 zamanlı usûl ve mertebe olarak 4'lük birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 4/4'lük olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 4/4'lük usûl, Ana usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lük nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.10. “Çaykara Sallaması” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan
Erol Ayduğan
Yöre: TRABZON

ÇAYKARA SALLAMASI

♩ = 340

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11.

Of çay ka ra

yol la rı ni Of Çay ka ra yol la rı ni gel a şa lum do la şa lum

sev du ce ğum dağ la..... nı ni S A Z.....

..... Çık yay lı ya sev du.... ce gum gel yay lı ya

sev du..... ce ğum a la yım o se ve yim o yi ye yim o bal la..... rı ni

S A Z..... E la pu lim e la

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

e la yav rim e la el la yav rim e la Kır be lu ni di zu ne o y na sal la ma

Gel Çay ka ra ya var Sür me ne ye Sul tan mu rat ta oy na sal la ma

Gel Çay ka ra..... ya Var Sür me ne..... ye in Be şik dü zi ne o y na sal la ma

2-Of Çaykara kızları
Ben bilirum çok severum
Anlaturum huylarını
Sevdiği yanlış yaparsa
Topuğundan kafasundan
Tam alnundan vurur oni

3-Karayemişin dalını
Gel senunla yar seninla
Gız senunla budayalım
Yarım bir sen söyle bir ben
Pulim bir sen söyle bir ben
Bi sallama uyduralum

4-Zigana'dan aşağı oy
Kanatlanup havalanup
Kuş olupta ben uçayum
Kaçkar dağın yamacında
Kar çiçeğün ben olayum

-Nakarat-
Ela pulim ela Ela yavrim ela
Kır beluni dizune oynalla
Gel Çaykara'ya var Sürmene'ye
Sultan murat'ta oynalla

Şekil 20. “Çaykara Sallaması” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Çaykara Sallaması

Bestenin Sözü/Müziği : Erol Ayduğan

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Uşşak

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye), La (Muhayyer)

Şekil 21. “Çaykara Sallaması” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘UŞŞAK MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Sol (Gerdaniye) perdesi ile seyre başlayan eser, La (Muhayyer) ve Mi (Hüseyni) sesleri arasında Uşşak 4'lüsü göstererek Mi (Hüseyni) perdesinde asma karar yapmıştır. Sonraki ölçüde Sol (Gerdaniye) ve Re (Neva) sesleri arasından Rast 4'lüsü duyurup Re (Neva) perdesinde asma kalış yapmıştır. Mi (Hüseyni) perdesi ile B cümlesine başlayan türkü, Mi (Hüseyni) ve La (Dügâh) sesleri arasında Hüseyni 5'lisi gösterdikten sonra, birbirini tekrar eden motif ve ölçülerle La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. Türkü, C cümlesinde Sol (Rast) ve Re (Neva) sesleri arasında Rast 5'lisi gösterdikten sonra La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. Re (Neva) perdesiyle tekrar B cümlesine başlayan eser, birbirine benzer melodik yapılarla La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Uşşak' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 9 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 9 zamanlı olarak Raks Aksağı usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 9 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 9/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 9/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lük nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.11. “Geldi Ekin Ayları” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan

Erol Ayduğan

Yöre: ORDU/Mesudiye

GELDİ EKİN AYLARI (Melet Horonu)

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

♩ = 280

Me su di ye

i çin den de ge çe mi yom bah ge çe mi yom su la rın dan

i çe mi yom vah Gel di e kin ay... la rı şim di har man

za... ma nı gı dı ğı nı al... mış da top lu yo go zah... la rı

1 Mesudiye içinden de geçemiyom bah
Geçemiyom sularından içemiyom vah

2 Goylisar'dan şu İğdir'e gidemiyom bah
Çekmiyo şu makine de çıhamiyom vah

3 Şu Melet'ten Çambaşı'na gidemiyom bah
Eğri büğrü cızga yollar çıhamiyom vah

4 Şu ahbun'un otlarını biçemiyom bah
Biçemiyom sarıgız'a veremiyom vah

Nakarat: Geldi ekin ayları şimdi harman zamanı
Gıdığını almış da topluyo gozahları

Şekil 22. “Geldi Ekin Ayları” isimli türkünün notası

Türkü A+B şeklinde toplam iki cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Re (Neva) perdesi ile seyre başlayan eser, La (Muhayyer) sesi ile birlikte Hüseyni (Mi)'de bir Uşşak 4'lüsü göstererek Mi (Hüseyni) perdesinde asma kalış yapmıştır. Tekrar A cümlesine Sol (Gerdaniye) perdesi ile başlayıp, Mi (Hüseyni) perdesinde asma kalış yaparak Uşşak 4'lüsü göstermiştir. B cümlesinde ise La (Dügâh) perdesi ile türkünün güçlüsü olan Mi (Hüseyni) ve La (Dügâh) perdeleri arasında yerinde Hüseyni 5'lisi göstererek La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 5 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 5 zamanlı olarak Türk Aksağı usûlüne karşılık gelse de 3+2 şeklinde bir kullanımı yoktur.

Birim : Türkü, 5 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 5/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 5/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.12. “Gönül Derdinden Usandım” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan
Erol Ayduğan

GÖNÜL DERDİNDEN USANDIM

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

♩ = 140

Gö nül der din den u san dım boş ha yal le ri ne kan dım.
Gö nül... der din den u san dım boş ha yal..... le ri ne kan dım. Ö mür geç miş an la ma..... dım
ben yan mı şım ben yan mı şım ha ya..... le ri..... me kan..... mı şım.
S a z..... Ya zık öm rüm ka ra bah tım.. ben yan mı şım ben yan mı şım
boş ha yal le... re ga..... mı şım S a z..... Ya zık..... öm rüm.. ka ra bah tım
ben yan mı şım... ben yan mı şım. Me ğer i se.. al dan mı şım. S a z.....

1- Gönül derdinden usandım
Boş hayallerine kandım

Ömür geçmiş anlamadım
Ben yanımsım ben yanımsım
Hayallerime kanmışım.

2- Bir gün olsun güldürmedin
Süründürdün öldürmedin

Kapanmaz bu yaram benim
Derindedir derindedir
Çektiklerim yerindedir.

3- Hiç eksilmez arzuların
Viran(talan) olmuş kalp ocağım

Geçti ömrüm ilkbaharım
Anlamadım anlamadım
Şimdi ise sonbahar'ım.

-Nakarat-

Yazık ömrüm kara bahtım
Ben yanımsım ben yanımsım
Boş hayallere kanmışım.
(Meğer ise aldanmışım)

Şekil 24. “Gönül Derdinden Usandım” isimli türkünün notası

Türkü A+B şeklinde toplam iki cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Fa Diyez 3 (Eviç) perdesi ile seyre başlayan eser, Re (Neva) sesi ile birlikte Neva (Re)'da bir Hüseyni 5'lisi göstererek asma kalış yapmıştır. Tekrar A cümlesi ile La (Muhayyer) perdesinden başlayan motif, sekvensli (sekileme) bir yapıyla La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. B cümlesine ise, makamın güçlü sesi olan Mi (Hüseyni) perdesi ile başlayıp, yerinde Hüseyni 5'lisi göstererek La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. Mi (Hüseyni) perdesi ile seyrine devam eden eser, Mi (Hüseyni) ve La (Dügâh) sesleri arasından Hüseyni 5'lisi, Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında Uşşak 4'lüsü gösterdikten sonra La (Dügâh) perdesinde tam karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 10 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 10 zamanlı olarak Aksak Semai usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 10 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 10/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 10/8'lik usûl, Karma usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.13. “Hoş Geldiniz” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya alan
Erol Ayduğan

HOŞ GELDİNİZ

♩ = 75

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

Ey ca nı ma... can lar ka tan aşk o du na.... çı rağ ya kan

a hu fer ya dı mı du yan dost lar bi ze.... hoş gel di niz

dost lar bi ze.... hoş gel di niz hoş gel di niz dost.....

<1>

Ey canma canlar katan
Aşk oduna çırağ yakan
Ahu feryadımı duyan

<2>

Yarin otağı serindir
Yar hasreti pek derindir
Seviyorsa o senindir

<3>

Tevekkülümüz daimdir
Yolumuz Hakk'ta kaimdir
Gerisi Allah Kerimdir

<4>

Ersözlü'ye yoldaş olan
Dertlilere haldaş olan
Birbirine gardaş olan

Dostlar bize hoş geldiniz
Hoş geldiniz dost.

Dostlar bize hoş geldiniz
Hoş geldiniz dost.

Dostlar bize hoş geldiniz
Hoş geldiniz dost.

Dostlar bize hoş geldiniz
Hoş geldiniz dost.

Şekil 26. “Hoş Geldiniz” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Hoş Geldiniz

Bestenin Sözü/Müziği : Erol Ayduğan

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Uşşak

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye)

Şekil 27. “Hoş Geldiniz” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh), Fa Diyez 3 (Eviç)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘UŞŞAK MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B şeklinde toplam iki cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Re (Neva) perdesi ile seyre başlayan eser, Sol (Gerdaniye) ve Re (Neva) perdeleri arasında bir Rast 4'lüsü duyurarak Re (Neva) perdesinde asma karar yapmıştır. B cümlesine ise, Re (Neva) perdesi ile seyre başlayan türkü, sekvensli (Sekileme) melodik yapılarla Uşşak makamı çeşnileri duyurarak La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Uşşak' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 4 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 4 zamanlı olarak Sofyan usûlüne karşılık gelmektedir

Birim : Türkü, 4 zamanlı usûl ve mertebe olarak 4'lük birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 4/4'lük olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 4/4'lük usûl, Ana usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota yarım vuruş değerindeki 8'lik nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lık nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.14. “Kelkit’in Ağasıyam” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan
Erol Ayduğan
Yöre: GÜMÜŞHANE

KELKİT'İN AĞASIYAM (Kelkit Horonu)

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

♩ = 360

1. 2.

8 17 25 33 41 49 57 64 72

Gü müş ha ne i çin den Har şit ça yı ge çi yor S a z.....
Dağ la rın a vu cun da bu lut lar yer se çi yor S a z.....
Dağ lar al mış av cu na bu lut yer mi se çi yor S a z.....
Her se ne ya pı lı yor S a z..... fes ti va li şen li ği S a z.....
Bu se ne de var or da guş bur nu fes ti va li bu se ne de var or da guş bur nu fes ti va li Kel ki tin a ğa sı yam Va di nin pa şa sı yam bun dan böy le ba şı nın ba şı nın be la sı yam bun dan böy le gü ze lim ba şı nın be la sı yam.

2- Geç dere den tepeden
Bizim Gümüşhane'den
Dolaşalım Vadi'yi
Hele bi bahaneden.

3- Yüksek dağın kuşları
Zigana'da uçurur
Örüzgan sert olur
Dağlar kekik kokuşur.

4- Şiran, Kelkit, Köse'si
Ne hoş olur gezmesi
Güldür güldür akıyor
Tomara şalesi.

-Nakarat-

Her sene yapılıyor, festivali şenliği
Bu sene de var orda, Kuşburnu festivali.

Kelkit'in ağasıyam, Vadinin paşasıyam
Bundan böyle başının başının belasıyam.
Bundan böyle güzelim başının belasıyam.

Şekil 28. “Kelkit’in Ağasıyam” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Kelkit'in Ağasıyam

Bestenin Sözü/Müziği : Erol Ayduğan

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Uşşak

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye)

Şekil 29. “Kelkit'in Ağasıyam” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘UŞŞAK MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde makamın güçlüsü Re (Neva) perdesi ile seyre başlayan eser, Uşşak makamı çeşnilerini göstererek La (Dügâh) perdesinde tam karar yapmıştır. A cümlesini tekrarlayan türkü, A cümlesinin 3. tekrarında farklı olarak Mi Bemol (Hisar) perdesini kullanıp bir Karcıgar çeşnisi göstererek La (Dügâh) perdesinde asma karar yapmıştır. B cümlesine ise Do (Çargâh) perdesi ile seyre başlayan türkü, Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında bir Uşşak 4'lüsü göstererek birbirini tekrar eden melodik yapılarla La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. La (Dügâh) perdesi ile C cümlesine başlayan eser, Mi (Hüseyni) ve La (Dügâh) sesleri arasında bir Hüseyni 5'lisi duyurduktan sonra La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Uşşak' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 5 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 5 zamanlı olarak Türk Aksağı usûlüne karşılık gelse de 3+2 şeklinde bir kullanımı yoktur.

Birim : Türkü, 5 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 5/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 5/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lük nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.15. “Köyde Bayramlaşalım” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan

Erol Ayduğan

Yöre: ORDU/Mesudiye
/Yağmurlar Köyü

KÖYDE BAYRAMLAŞALIM

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

♩ = 260

Mem le ket te bu lu şa lım ge lin de he lal la şa... lım

Sa rıl ba na gel gar da şım köy de bay ram la şa lım. **Saz...**

..... Çay la rı mız dem li ol sun i çi ne mu

hab bet dol sun Se ni ye de or da ol sun köy de bay ram

la şa lım. **Saz**.....

1- Memlekette buluşalım
Geline helallaşalım
Sarıl bana gel gardaşım
Köyde bayramlaşalım.

3- Köy konağı doldu taştı
Kimde ne varsa paylaştı
O gün herkes bir gardaştı
Köyde bayramlaşalım.

2- Bayram Namazı kılınsın
Harmanda tertip alınsın
Küskün dargınlar barışsın
Köyde bayramlaşalım.

4- Anam der; oğlum ! özlerim
Bayramda yolun gözlerim
Hatırlansın bu sözlerim
Köyde bayramlaşalım.

Nakarat

Çaylarımız demli olsun
İçine muhabbet dolsun
Seniye de orda olsun
Köyde bayramlaşalım.

Şekil 30. “Köyde Bayramlaşalım” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Köyde Bayramlaşalım

Bestenin Sözü/Müziği : Erol Ayduğan

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Hüseyni

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Mi (Hüseyni)

Dizisi : Fa Diyez (Irak), Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa (Acem), Sol (Gerdaniye)

Türkü A+B şeklinde toplam iki cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Do (Çargâh) perdesi ile seyre başlayan eser, meydana Sol (Gerdaniye) sesi ile birlikte Do (Çargâh) da Çargâh 5'lisi göstererek asma kalış yapmıştır. B cümlesinde ise makamın güçlü sesi olan Mi (Hüseyni) perdesi ile seyre başlayıp, yerinde Hüseyni 5'lisi göstererek La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. Ardından A cümlesini göstererek devam eden türkü, tekrar B cümlesi ile devam edip La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 7 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde Devr-i Hindi usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 7 zamanlı usûl ve mertebeye olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 7/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 7/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lük nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Maranda

Bestenin Sözü/Müziği : Erol Ayduğan

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Hicaz Hümayun

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol (Kürdi), Do Diyez (Nim Hicaz), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa (Acem), Sol (Gerdaniye)

Şekil 33. “Maranda” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol (Kürdi), Do Diyez (Nim Hicaz)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘HİCAZ HÜMAYUN MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde La (Dügâh) perdesi ile seyre başlayan eser, B cümlesine kadar Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında Hicaz 4'lüsü göstererek La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. B cümlesinde ise Si bemol (Kürdi) perdesi ile seyre başlayıp, Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında Hicaz 4'lüsü göstererek La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. C cümlesinde ise, Re (Neva) perdesi ile seyre başlayıp, Si Bemol (Kürdi) perdesinde asma kalış yaptıktan sonra Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında bir Hicaz 4'lüsü göstererek asma karar vermiştir. Tekrar Si Bemol (Kürdi) perdesiyle seyre başlayan eser, çıkıcı bir hareketle Sol (Gerdaniye) ve Re (Neva) sesleri arasında Buselik çeşnisi duyurduktan sonra, sekvensli (Sekileme) bir inişle La (Dügâh) perdesinde tam karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hicaz Hümayun' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 5 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde Türk Aksağı usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 5 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 5/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 5/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lük nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.17. “Memleketim” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan

Erol Ayduğan

MEMLEKETİM

♩ = 300

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

1. 2.

6 Her çi çek ten bir ren kal mış be nim gü zel mem le ke tim

11 iç su yu nu ay ra nı nı Ah me di min Meh me di min Meh me di min

16 1. 2.

21 Saz..... Yol bu lup ta a şa ma dım

25 1.

kar lı dağ la rı ge ze ge ze bi ti re me dim o va la rı çay la rı

30 2.

Dağ la rı le le bağ la rı em mi o va la rı çay la rı

1- Her çiçekten bir renk almış
Benim güzel memleketim
İç suyunu ayranım
Ahmed'immin Mehmed'immin
(Cemile'min Zeyneb'immin)

2- Yaz gelince şenleniyor
Yaylaları ovaları
Orak tutar ekın biçer
Memleketimin kızları

3- Çalsın zurna vursun davul
Dik horonumuz başlasın
Şu Ordu'da bir yar sevdim
Allah nazardan saklasın

Nakarat:

Yol bulupta aşamadım karlı dağları
Geze geze bitiremedim Ovaları çayları
Dağları le le bağları emmi Ovaları çayları

Şekil 34. “Memleketim” isimli türkünün notası

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Re (Neva) perdesi ile seyre başlayan eser, makamın güçlüsü Mi (Hüseyni) sesini göstererek La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. Türkü B cümlesine ise Si bemol 2 (Segâh) perdesi ile seyre başlayıp, 1.dolapta Re (Neva) ve Sol (Rast) sesleri arasında bir Rast 5'lisi gösterdikten sonra 2. dolapta La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. Türkü'nün nakarat kısmı olan C cümlesinde ise Sol (Rast) perdesi ile seyre başlayıp, sırasıyla bir Rast 5'lisi ve Hüseyni 5'lisi gösterdikten sonra karar sesi olan La (Dügâh) perdesinde tam karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 6 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde Mürekkep Nim Sofyan usûlüne (3+3) karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 6 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 6/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 6/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lük nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.18. “Ordu Sallaması” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan
Erol Ayduğan
Yöre: ORDU

ORDU SALLAMASI

♩ = 100

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

Or du nun de re le ri a kar mu yu ka rı ya a kar mu yu ka..... nı ya **S a z....**

..... Ben se ni çok öz le dim yar se ni gö... re me dim

gel bu rı ya bu rı ya gel bu rı ya bu nı ya **S a z.....**

.....

Bah çe de gü ze lo lur fin di ği top la ma sı Ne gü zel oy na nı yor

Or du nun sal la ma sı Har man da gü ze lo lur dü ve ni hay

la ma sı Ne gü zel oy na nı yor Or du nun sal la ma sı.

1- Ordu'nun dereleri
Akar mı yukarıya
Ben seni çok özledim
Gel buruya buruya. | 2- Yaylamızın içinden
Irmak geçiyor ırmak
Yarım ile toplarım
Dere boyu madımak. | 3- Ordu'nun güzel olur
Düğünü eylencesi
Çalar davul zurnası
Güzelidir kemençesi. | 4- Boztepe'nin başına
Teleferik kurulmuş
Gururlandım hemşerim
Ordu ne güzel olmuş. |
|--|--|---|---|

Nakarat:
Bahçede güzel olur fındığı toplaması
Ne güzel oynanıyor Ordu'nun sallaması
Harmanda güzel olur düveni haylaması
Ne güzel oynanıyor Ordunun sallaması

Şekil 36. “Ordu Sallaması” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Ordu Sallaması

Bestenin Sözü/Müziği : Erol Ayduğan

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Pençgâh

Karar Sesi (Durağı) : Do (Çargâh)

Güçlüsü : Sol (Gerdaniye)

Dizisi : Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye), La (Muhayyer)

Şekil 37. “Ordu Sallaması” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Fa Diyez 3 (Eviç)

Yedeni : Si (Buselik)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘PENÇGÂH MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B şeklinde toplam iki cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Sol (Gerdaniye) perdesi civarından seyre başlayan eser, Pençgâh makamın güçlüsünü ve çeşnilerini gösterdikten sonra Do (Çargâh) perdesinde asma karar vermiştir. Tekrar A cümlesiyle devam eden eser, bir ara sazın ardından B cümlesine Do (Çargâh) perdesi ile başlayıp, Mi (Hüseyni) perdesi civarında makamın çeşnilerini göstererek Do (Çargâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste ‘Pençgâh’ adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 2 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde Nim Sofyan usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 2 zamanlı usûl ve mertebe olarak 4’lük birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 2/4’lük olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 2/4’lük usûl, Ana usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4’lük nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32’lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.19. “Seni Saldım Allah’a” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan
Erol Ayduğan
Yöre: Karadeniz

SENİ SALDIM ALLAH'A

♩ = 165

Söz-Müzik : Erol AYDUĞAN

Se ni bul du

ğum gü ni do ğum gü nüm bil mi şum Yar ben se nun uğ ru na ge mi le ri

yak mi şum ge mi le ri yak. **Saz....** yak.. **Saz..** Ge mi le run su al sun

um mi ya si ca se ni Li ma na var ma ya sun dal ga lar al sun se ni

dal ga lar al sun. **Saz....** sun. **S a z...** Se ni sal dum al la ha hem val la ha

bil la ha he lal et mem hak ku mi **S a z.....** yıl la ru mi

ver ba na **S a z.....** He lal et mem hak ku mi.....

oy oy yıl la ru mi ver ba na yıl la ru mi ver. **Saz....** ver.

2-Kaçkarda kardelenum
Kokuna doymadum
Şimdi ısrırgan oldun
Elume alamadum.

3-Beni çok sevdiğune
Nasilda inanmışım
Akluma tüküreyum
Ben ne haltlar etmişim.

4-Sev dedun sevmedum mi
Gel dedun gelmedum mi
İstedüğün oldi bak
Öl dedun ölmedum mi.

-Nakarat-

Gemilerin su alsun ummiyasica seni
Limana varmayasun dalgalar alsun seni

Seni saldım Allah'a hem vallaha billaha
Helal etmem hakkumi yıllarımı ver bana.

Şekil 38. “Seni Saldım Allah’a” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Seni Saldım Allah'a

Bestenin Sözü/Müziği : Erol Ayduğan

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Hicaz Hümeyun

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol (Kürdi), Do Diyez (Nim Hicaz), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa (Acem), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye), La (Muhayyer)

Şekil 39. “Seni Saldım Allah’a” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol (Kürdi), Do Diyez (Nim Hicaz)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘HİCAZ HÜMAYUN MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C+D şeklinde toplam dört cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Sol (Gerdaniye) perdesi ile seyre başlayan eser, B cümlesine kadar Sol (Gerdaniye) ve Re (Neva) sesleri arasında Buselik çeşni göstererek Re (Neva) perdesinde asma karar vermiştir. Tekrar Sol (Gerdaniye) perdesi ile B cümlesine başlayan eser, Neva (Re)'da Buselik ve Rast (Sol)'da Nikriz 5'lisi göstererek La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir. La (Dügâh) perdesi ile C cümlesine başlayan eser, birbirini tekrar eden melodik yapılarla yeden sesi olan Sol (Rast) sesinde kalış yaptıktan sonra, La (Dügâh) ve Re (Neva) sesleri arasında Hicaz 4'lüsü duyurarak La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir. D cümlesinde Sol (Gerdaniye) sesi ile seyre başlayan eser, La (Muhayyer) ve Mi (Hüseyni) sesleri arasında Kürdi çeşni, Sol (Gerdaniye) ve Re (Neva) sesleri arasında Buselik çeşni, Mi (Hüseyni) ve La (Dügâh) sesleri arasında Hicaz 5'lisi göstermiştir. Ardından Re (Neva) ve Sol (Rast) sesleri arasında Nikriz 5'lisi duyurduktan sonra La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hicaz Hümayun' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 5 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde Türk Aksağı usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 5 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 5/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 5/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri: Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lük nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.20. “Sevdaluk Ateşi” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan

Erol Ayduğan

Yöre: Karadeniz

SEVDALUK ATEŞİ

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

♩ = 120

Sev da luk a te ş i ni gel se nun
le ya ka lum Ka ra de ni ze ba kup dal ga la ri sa ya lum dal ga la ri
sa ya lum. S a z.....
Oy be ne e de ce ğ um ki me ne di ye ce ğ um
sev da luk sar di be ni he men ev le ne ce ğ um. he men ev le ne ce ğ um.

1- Sevdaluk ateşini
Gel seninle yakalım
Karadenize bakıp
Dalgaları sayalım.

3- Gözlerinin elasi
Oldi yürek yarasi
Alcam seni babandan
Versun andir galasi

4- Feda olsun yolına
Habu benum gençluğum
Koklamayı bilene
Bir gül yeter sevdiğum

2- Sevdiğum ikimizi
Allah saklasun Allah
Kimse nazar etmesun
Gören desun maşallah

-Nakarat-

Oy ben ne edeceğum
Kime ne diyeceğum
Sevdaluk sardi beni
Hemen evleneceğum

Şekil 40. “Sevdaluk Ateşi” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Sevdaluk Ateşi

Bestenin Sözü/Müziği : Erol Ayduğan

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Uşşak

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye)

Şekil 41. “Sevdaluk Ateşi” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘UŞŞAK MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Mi (Hüseyni) perdesi ile seyre başlayan eser, Re (Neva) sesinde asma kalış yapmıştır. B cümlesinde ise, Re (Neva) ve Sol (Rast) sesleri arasında bir Rast 5'lisi göstermiştir. Do (Çargâh) perdesi ile C cümlesine başlayan eser, Mi (Hüseyni) perdesinde asma karar yapmıştır. Türkünün devamında ise sırasıyla, B cümlesi, B cümlesi ile aynı melodik yapıda olan ara saz, B cümlesi, ardından A cümlesi ve tekrar B cümlesi gelmiştir. Eser B cümlesinin 2. dolabında ise, Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında bir Uşşak 4'lüsü gösterip La (Dügâh) perdesinde tam karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Uşşak' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 2 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 2 zamanlı olarak Nim Sofyan usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 2 zamanlı usûl ve mertebe olarak 4'lük birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 2/4'lük olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 2/4'lük usûl, Ana usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lük nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.21. “Sevenlerin Duası” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan

Erol Ayduğan

Yöre: Karadeniz

SEVENLERİN DUASI

Söz-Müzik : Erol AYDUĞAN

♩ = 170

Gö züm de a

kan ya şun **S a z**..... Bi ri se nun sev du ğum **S a z**.....

..... Do kun ma ö bü rü ne o da be num sev du ğum

Do kun ma ö bü rü ne o da be num se du ğum **S a z**.....

..... Kap ka ran luk dün ya mi ay dun la tan

pen ce rem di lum den dü şür me dum is mi ni ben bi ta nem

2- Habu akan dereler
Yağmurdan taşar sanma
Sevenlerin gözyaşı, dere taşurur anla
Sevenlerin yüreği, dere taşurur anla.

3- Dokundu Saçlaruma
Titredi gönül teli
Yazamazdum bunları
Yarin olmasa eli

Bağlantı: Ben senun sedefinum
Senda inci tanemsun
Allah'uma ettiğim En büyük yeminimsun
Mevlamdan istediğim En büyük dileğimsun

Bağlantı: Habu bizum sevdamız
Mahşere dek yaşasun
Sevenu sevdiğünden Rabbim hiç ayırmasun
Sevenu sevdiğünden Mevlam hiç ayırmasun

Şekil 42. “Sevenlerin Duası” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Sevenlerin Duası

Bestenin Sözü/Müziği : Erol Ayduğan

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Uşşak

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa (Acem), Sol (Gerdaniye)

Şekil 43. “Sevenlerin Duası” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘UŞŞAK MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B şeklinde toplam iki cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Fa (Acem) perdesi ile seyrek başlayan eser, Fa (Acem) ve Do (Çargâh) sesleri arasında Çargâh 4'lüsü, devamında Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında Uşşak 4'lüsü göstererek La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir. Ardından A cümlesini tekrarlamıştır. Fa (Acem) perdesi ile B cümlesine başlayan eser, Fa (Acem) ve Do (Çargâh) sesleri arasında Çargâh 4'lüsü, devamında Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında Uşşak 4'lüsü gösterdikten sonra B cümlesinin melodik yapılarını tekrarlayarak La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. A cümlesini tekrar eden eser, ardından B cümlesini tekrarlayarak La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Uşşak' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 5 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 5 zamanlı olarak Türk Aksağı usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 5 zamanlı usûl ve mertebeye olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 5/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 5/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lük nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.22. “Sivas’a Döneyim” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan

Erol Ayduğan

Yöre: SİVAS

SİVAS'A DÖNEYİM

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

♩ = 270

Gur bet ben den a la ca ğın gal dı mı **Saz.....** Bı rak be ni
ben si va s'a dö ne yim **Saz.....** A nam ba bam or da öl dü kal dı mı
Saz..... Yar sı la da ben bu ra da ne de yim.... Bı rah be ni ben si va s'a
dö..... ne yim O yer le ri bir kez ol sun gö re yim Ö le cek sem goy li sar da
ö..... le yim... ö le yim **S a z.....** Yar za ra da ben bu ra da ne de yim....
Bı rah be ni ben kö yü me dö..... ne yim Sev di yi mi son kez ol sun gö..... re yim
Ö le cek sem gol la rın da ö..... le yim..... ö le yim **S a z.....**

1- Gurbet benden alacağın kaldı mı
Bırak beni ben Sivas'a döneyim
Anam babam orda öldü kaldı mı
Yar silada ben burada nedeyim

Bırak beni ben Sivas'a döneyim
O yerleri bir kez olsun göreyim
Öleceksem Goylisar'da öleyim.

Yar Zara'da ben burada nedeyim
Bırak beni ben Sivas'a döneyim
Sevdiğimi son kez olsun göreyim
Öleceksem kollarında öleyim.

2- Yemin ettim dönmem artık sözümden
Nağme çıkmaz oldu artık sazımdan
Bıktım senin baharından yazından
Köyde beni beklerimiş sevdiğim

Bırak beni ben Sivas'a döneyim
O yerleri bir kez olsun göreyim
Öleceksem Susehir'i'nde öleyim.

Yar Gürün'de ben burada nedeyim
Bırak beni ben silama döneyim
Sevdiğimi son kez olsun göreyim
Öleceksem kollarında öleyim.

3- Bir sekmen çek hele gardaş oturah
Dertlerim oldu üstümde pıtrah
Gel yanına bi cigara sende yah
Zalım gurbet bize heç yohmu rahat

Bırak beni ben Sivas'a döneyim
O yerleri bir kez olsun göreyim
Öleceksem Gölova'da öleyim.

Yar Hafik'te ben burada nedeyim
Bırak beni ben köyüme döneyim
Sevdiğimi son kez olsun göreyim
Öleceksem kollarında öleyim.

Şekil 44. “Sivas’a Döneyim” isimli türkünün notası

Türkü A+B şeklinde toplam iki cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Do (Çargâh) perdesi ile seyre başlayan eser, Hüseyni makamının karakteristik özellikleri ile Mi (Hüseyni) güçlüsünü duyurduktan sonra, Fa (Acem) perdesini göstererek Re (Neva) perdesinde asma karar vermiştir. A cümlesini tekrarlayan eser, B cümlesine Fa Diyez 3 (Eviç) perdesi ile başlayıp, La (Muhayyer) ve Re (Neva) sesleri arasında bir Rast 5'lisi gösterdikten sonra, Mi (Hüseyni) güçlüsünde asma karar vermiştir. Tekrar A cümlesine başlayan eser, ardından B cümlesini tekrarlayarak La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 7 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde Devr-i Hindi usûlune karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 7 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 7/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 7/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lük nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.23. “Üç Ayak” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan

Erol Ayduğan

Yöre: ORDU/Mesudiye

ÜÇ AYAK (Melet Horunu)

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

♩ = 300

Gü zel le rin ha sı nı se ve ri me
da sı nı Ne gü ze loy nu yor lar şu Me let ha va sı nı
Gü ze loy nu yor lar Goy li sar ha va sı nı *Saz*.....
Ü ça yak ü ça yak oy nı ya lım ü ça yak ho ro nu sı kı tu tun
1. 2.
oy nı ya lım ü ça yak oy nı ya lım ü ça yak

1- Güzellerin hasını
Severim edasını
Ne güzel oynuyorlar
Memleket havasını.
(Şu Melet havasını)

2- Güneş tepeden aştı
Ovaları(Yaylaları) dolaştı
At'a binmiş geliyor
(Peştemali belinde)
Yarım gran'dan aştı.

3- Memleket havasına
Gurbanım yaylasına
Yarım ayak uydurur
Horonun gaydasına.

4- Mesudiye içinden
Irmak geçiyor ırmak
Yarım ile toplanım
Dere boyu madmak.

5- Düğünümüz var bizim
Oğlan bizim kız bizim
Oynyalım uşaklar
Memleket hepimizin.

Nakarat:

Üç ayak üç ayak Oynyalım Üç ayak
Horonu sıkı tutun Oynyalım üç ayak.

Şekil 46. “Üç Ayak” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Üç Ayak

Bestenin Sözü/Müziği : Erol Ayduğan

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Rast

Karar Sesi (Durağı) : Sol (Rast)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye)

Şekil 47. “Üç Ayak” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh), Fa Diyez 3 (Eviç)

Yedeni : Fa Diyez 3 (Irak)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı bir yapıya sahip olup, ‘RAST MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B şeklinde toplam iki cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Si Bemol 2 (Segâh) perdesi ile seyre başlayan eser, Sol (Gerdaniye) ve Re (Neva) sesleri arasında bir Rast 4'lüsü duyurduktan sonra La (Dügâh) perdesinde Uşşak 4'lüsü göstererek asma karar yapmıştır. B cümlesinde ise karar sesi olan Sol (Rast) perdesi ile seyre başlayan türkü, Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında bir Uşşak 4'lüsü gösterdikten sonra Sol (Rast) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Rast' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 5 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 5 zamanlı olarak Türk Aksağı usûlüne karşılık gelse de 3+2 şeklinde bir kullanımı yoktur.

Birim : Türkü, 5 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 5/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 5/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lük nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.24. “Yayla Yolları” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan

Erol Ayduğan

Yöre: ORDU/Mesudiye

YAYLA YOLLARI (Melet Horonu)

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

$\text{♩} = 300$

Yay la nın yol

la rın da..... ya ka lan dım yağ mu ra Su al..... di ke na rın dan **S a z.....**

..... a yağm da ki kun.. du ra **S a z.....** Su al..... di ke

na rın dan a ya ğım da ki kun du ra. Yay la nın ha va sı na.. ga rer ol mu

yor ga rer Bi raz dan ne o la cak her kes bun dan bi ha ber. Sis çö ker se

dağ la ra da göz gö zü gör mez o lur **S a z.....**

U ya..... nık ol ço ba.. nım **S a z.....** ko yun lar te lef o.. lur

S a z..... kur.. dun sev di ği ha va.. ko yun.. lar te lef o lur.

2- Çambaşı yaylasını(şu canik obasını)

Koyun kaplamış koyun
Memleket havasına
Doym olmuyor doyum.

4- Türkköyü(kışlacık) yaylasına

Saldım güttüm koyunu
Benim sevdiğim güzel
O yaylanın torunu.

3- Bizim oranın(yaylanın), anam(canım)

Güzel olur pestili
İçmeye yürek gerek(üç yudum içemezsin)
Soğuk sular buz gibi.

5- Yayla şenliklerinde

Gödelledim keşkeği
Çeşmenin başlarında
Yedim guru ekmeği

Nakarat

Yaylanın havasına garer olmuyor garer
Birazdan ne olacak herkes bundan bi haber
Sis çökerse dağlara göz gözü görmez olur

Uyanık ol çobanım çişeyle boran olur
Kurdun sevdiği hava koyunlar telef olur
Akıllı ol çobanım kuzular telef olur.

Şekil 48. “Yayla Yolları” isimli türkünün notası

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde makamın güçlüsü Mi (Hüseyni) perdesinden seyre başlayan eser, Sol (Gerdaniye) sesini göstererek bir Rast 4'lüsü yaptıktan sonra La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. B cümlesinde ise türkü, Sol (Rast) ve Re (Neva) perdeleri arasında bir Rast 5'lisi göstermiştir. Türkü devamında Si Bemol (Buselik) sesini gösterip Kürdi makamını bize duyurmuş ve La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. C cümlesinde birbirini tekrar eden melodik yapılarla tekrar Kürdi makamını bize duyuran türkü, A cümlesi ile La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 5 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 5 zamanlı olarak Türk Aksağı usûlüne karşılık gelse de 3+2 şeklinde bir kullanımı yoktur.

Birim : Türkü, 5 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 5/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 5/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lük nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.25. “Yokmuş Nasibim” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan
Erol Ayduğan

YOKMUŞ NASIBİM

♩ = 140

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

Şu ya lan dün ya da

yok muş na si bim şu ya lan dün ya da yok muş na si bim

yu va sız kuş lar gi bi ga ri bim ca nım ga ri bim

S a z..... Ne siz so run ha lim ne ben söy le yim...

der dim çok tur han gi si ni söy le yim S a z.....

1- Şu yalan dünyadan yokmuş nasibim
Yuvasız kuşlar gibi garibim canım garibim
Ne siz sorun halim ne ben söyleyim
Derdim çoktur hangisini söyleyim.

2- Aşğın dünyada bitmez çilesi
Bülbül figan eder duyulmaz sesi
Bu benim feryadım sarar herkesi
Derdim çoktur hangisini söyleyim.

3- Hak'tan aldım hakikattir ezberim
Eyvah ele geçmez deyu söylerim canım söylerim
Gönül yıkp kalp kırmaym canlarım
Daha bundan gayrı neyi söyleyim.

Şekil 50. “Yokmuş Nasibim” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Yokmuş Nasibim

Bestenin Sözü/Müziği : Erol Ayduğan

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Hüseyni

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Mi (Hüseyni)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye)

Şekil 51. “Yokmuş Nasibim” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh), Fa Diyez 3 (Eviç)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘HÜSEYİNİ MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde makamın güçlüsü Mi (Hüseyni) perdesi civarından seyre başlayan eser, Sol (Gerdaniye) sesini göstererek bir Rast 4'lüsü yapmıştır. Sonrasında Mi (Hüseyni) perdesi ile B cümlesine başlayan türkü, La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. Aynı zamanda türkünün nakarat kısmı olan C cümlesinde ise eser, Si bemol 2 (Segâh) perdesi ile seyre başlayıp, tekrar Si bemol 2 (Segâh) perdesinde bir asma karar yaptıktan sonra La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 7 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 7 zamanlı olarak Devr-i Turan usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 7 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 7/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 7/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.1.26. “Yol Üstünde Duramam” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Notaya Alan

Erol Ayduğan

Yöre: ORDU/Mesudiye

YOL ÜSTÜNDE DURAMAM (Melet Horonu)

Söz-Müzik: Erol AYDUĞAN

♩ = 330

Yol üs tün de du ra mam yol üs tün de du ra mam
yo rul sa m da du ra mam yo rul sam da du ra mam. Gi di yo rum bu ra dan
a ra sa n da bu la man e li bu la şık ge lin di li do la şık ge lin
a hir dan mı ge li yon e li bak raç lı ge lin Ge lo ya na bu ya na
dön o ya na bu ya na sa na sev da la na lı do ya ma dım ho ro na

1- Yol üstünde duramam
Yorulsam da duramam
Gidiyom ben askere
Arasan da bulaman

3- Derenin kenarın da
Budadım Söğüt dalı
Sana sevdalanalı
Şaşırdım pusulamı

4- Varalım memlekete Çıkalım Boztepe'ye
Ordu yu seyredelim Giresun'a bakalım
Orda birbirimize
Güzel türkü yakalım

2- Yarım inmiş bostana
Bana gostil toplamış
Akşam eve gelince
Közde bişürecekmiş

Nakarat..

Eli bulaşık gelin dili dolaşık gelin
Tarladan mı geliyon eli oraklı gelin
(Bazardan mı geliyon gıdık golunda gelin)
(Çamaşır mu asiyon güneş battıya gelin)

Gel oyana buyana dön o yana bu yana
Sana sevdalanalı doyamadım horona

Şekil 52. “Yol Üstünde Duramam” isimli türkünün notası

Türkü A+B şeklinde toplam iki cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Sol (Gerdaniye) perdesi ile seyre başlayan eser, Si Bemol (Sümbüle) perdesini kullanıp bir Nihavent çeşnisi yaptıktan sonra, Sol (Gerdaniye) ve Re (Neva) perdeleri arasında bir Hicaz 4'lüsü göstererek Karcığar çeşnisi ile La (Dügah) perdesinde karar vermiştir. B cümlesinin ilk motifinde türkü Sol (Rast) perdesi ile seyre başlayıp, Do (Çargâh) perdesini kullanarak asma karar yaptıktan sonra aynı melodik yapılarla La (Dügah) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Karcığar' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 5 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 5 zamanlı olarak Türk Aksağı usûlüne karşılık gelse de 3+2 şeklinde bir kullanımı yoktur.

Birim : Türkü, 5 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 5/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 5/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'luk nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.2.KUBİLAY DUMAN'A AİT TÜRKÜLER

4.2.1. “Geçin Kızlar Yaylamızdan” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Geçin Kızlar Yaylamızdan

Söz/Müzik:Kubilay Duman

Bi zim yay la ot lu o lu r sü tü ya ğı tat lı o lu r

kız ge lin den mut lu o lu r

ge çin kı..... z la.....r ya..... y la mı..... z da..... n

su lar i çi n ya..... y la mız dan oy.....

2.Kıta
Ortasalah çiçek yeri
İncedere çimme yeri
Eskocaman seçek yeri
Geçin kızlar yaylamızdan
Sular için yaylamızdan oy

3.Kıta
Dıştaşlardan aşarlar
Çifte silah atarlar
Üç ay yaylada yatarlar
Geçin kızlar yaylamızdan
Sular için yaylamızdan oy

Şekil 54. “Geçin Kızlar Yaylamızdan” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Geçin Kızlar
Bestenin Sözü/Müziği : Kubilay Duman

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Hüseyni
Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)
Güçlüsü : Mi (Hüseyni)
Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye)

Şekil 55. “Geçin Kızlar” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh), Fa Diyez 3 (Eviç)
Yedeni : Sol (Rast)
Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.
Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘HÜSEYİNİ MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C+D şeklinde toplam dört cümleden meydana gelmiştir. A cümlesi Sol (Gerdaniye) perdesinden civarından seyre başlayıp, Re (Neva) perdesine inerek bir Rast 4'lüsü yapmıştır. Ardından makamın güçlüsü Mi (Hüseyni) perdesiyle B cümlesine başlayan türkü, Si Bemol 2 (Segâh) sesinde asma karar yapmıştır. C cümlesine başlayan türkü, La (Dügâh) ve Re (Neva) sesleri arasında bir Uşşak 4'lüsü gösterip La (Dügâh) perdesinde asma karar yapmıştır. Ardından D cümlesine başlayan türkü, tekrar La (Dügâh) ve Re (Neva) sesleri arasında bir Uşşak 4'lüsü göstererek La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 4 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 4 zamanlı olarak Sofyan usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 4 zamanlı usûl ve mertebe olarak 4'lük birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 4/4'lük olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 4/4'lük usûl, Ana usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota yarım vuruş değerindeki 8'lik nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.2.2. “Mesudiye” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Mesudiye

Söz/Müzik:Kubilay DUMAN

♩ = 200

Me su di ye nin i çin de kış la cı k ta ha ne si

Yü ce rab bi me ba kar da ki li se si ca mi si

Saz.....

1.Fis to ru dan a şa ğı da rüş ti ye ma hal le si
2.Ta va ra dan a şa ğı da rüş ti ye ma hal le si

Sa rı ca nın ba şın da da gön lü mün di va ne si

2.Kıta

Gülpınar'ın yolları da betondur ilerisi
Bir bakışa söz aldım da fasafiso gerisi

Bıçakçı'nın gülleri de menekşesi lalesi
Yeşilce'nin gülleri de menekşesi lalesi

Benim sevdiğim güzel de Zile'nin birtanesi
Benim sevdiğim güzel de Topçam'ın birtanesi

3.Kıta

Mesudiye mest m'olduk da kız(güzel) seninle dost m'olduk
Daha öpüp sevmeden de beş dakkada dost(küs) m'olduk

Kişir kişir kişiyor da Faldaca'nın atları
Kişir kişir kişiyor da Çambaşı'nın atları

Dünyalarda bir tane de Melet'in evlatları
Dünyalarda bir tane de Melet'in evlatları

Şekil 56. “Mesudiye” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Mesudiye

Bestenin Sözü/Müziği : Kubilay Duman

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Çargâh

Karar Sesi (Durağı) : Do (Çargâh)

Güçlüsü : Sol (Gerdaniye)

Dizisi : Si (Buselik), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa (Acem), Sol (Gerdaniye)

Şekil 57. “Mesudiye” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Donanımında değiştirici işaret yoktur.

Yedeni : Si (Buselik)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘ÇARGÂH MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B şeklinde toplam iki cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde makamın güçlüsü Do (Çargâh) perdesinden seyre başlayan eser, Sol (Gerdaniye) sesini duyurup burada bir Çargâh 5'lisi gösterdikten sonra Mi (Hüseyni) perdesinde asma kalış yapmıştır. Ardından Mi (Hüseyni) perdesiyle B cümlesine başlayan türkü, tekrar Sol (Gerdaniye) sesini duyurup Do (Çargâh) perdesinde Çargâh 5'lisi göstererek karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Çargâh' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü 14 zamanlı usûller kapsamına girse de aslında türkü 2 adet 7 zamanlı usûlden oluşmuştur. 14 zamanlı notaya alınmasının sebebi türkünün söz prozodisidir. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 7 zamanlı olarak Devr-i Turan usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 14 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 14/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 14/8'lik usûl, Karma usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/2 vuruş değerindeki 8'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.2.3. “O Yar Çamaşır yıkar” isimli türkünün notası ve incelenmesi

O Yar Çamaşır Yıkar

Söz/Müzik:Kubilay DUMAN

♩ = 200

o ya r ça ma şır yı kar ya va dı de re si n de

göz gör müş gö nül sev miş ku su ru ne re sin de

ku su ru ne re sin de ku su ru ne re sin de

2.Kıta

Pisikliğin koyunu
Tereктаştan görünür
Seni sevip almayan
Ölmez ama sürünür

3.Kıta

Ortasalah düz bir yer
Elini elime ver
Birték sarılısam ona
Acep annesi ne der

4.Kıta

Çağman kümbet çambaşı
Resmim koynunda taşı
Diştaşlarda yiyelim
Koyultmaçla ekmaşı
Madımakla ekmaşı

Şekil 58. “O Yar Çamaşır Yıkar” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : O Yar Çamaşır Yıkar

Bestenin Sözü/Müziği : Kubilay Duman

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Hüseyni

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Mi (Hüseyni)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa (Acem), Sol (Gerdaniye)

Şekil 59. “O Yar Çamaşır Yıkar” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘HÜSEYİNİ MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B şeklinde toplam iki cümleden meydana gelmiştir. A cümlesi La (Dügâh) perdesi ile seyre başlayıp, Re (Neva) perdesinde bir Uşşak 4'lüsü göstererek asma karar yapmıştır. Ardından La (Dügâh) perdesiyle B cümlesine başlayan türkü, Sol (Gerdaniye) ve Re (Neva) perdeleri arasında bir Buselik 4'lüsü göstererek sekvensli melodik yapılarla La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü 14 zamanlı usûller kapsamına girse de aslında türkü 2 adet 7 zamanlı usûlden oluşmuştur. 14 zamanlı notaya alınmasının sebebi türkünün söz prozodisi'dir. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 7 zamanlı olarak Devr-i Turan usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 14 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 14/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 14/8'lik usûl, Karma usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/2 vuruş değerindeki 8'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.2.4. “Yolunu Gözler” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Yolunu Gözler

Söz/Müzik:Kubilay Duman

$\text{♩} = 75$

1
2
3
5
7
9
11

Y  ce dağ la rın ar dın da

bı rak tım gon ca g  l  m  Saz.....

ge lir di ye bek le ye rek bo şa ge  ir dim  m r  m 

Saz.....

Şekil 60. “Yolunu Gözler” isimli türkünün notası

12

13

15

2.Kıta

Elimde yok avcunda yok
Çaresizim kaldım n'açar
Bir kapıyı kapatan Hakk
Bir diğer kapıyı açar

Nakarat:

Haber aldım geçem cuma
Köz doldurdun avucuma
Ölmeden gel baş ucuma
Yolunu gözler bu gözler

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Yolunu Gözler

Bestenin Sözü/Müziği : Kubilay Duman

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Hüseyni

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Mi (Hüseyni)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye)

Şekil 61. “Yolunu Gözler” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh), Fa Diyez 3 (Eviç)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Muhayyerde (La) Hüseyni genişlemesi

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘HÜSEYİNİ MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. Türkü, A cümlesinde Fa Diyez 3 (Eviç) perdesinden seyrek başlayıp, La (Muhayyer) sesini duyurduktan sonra Do (Tiz Çargâh) perdesine çıkarak bir Uşşak çeşnişi yapmıştır. A cümlesini yine tekrarladıktan sonra ardından makamın güçlüsü Mi (Hüseyni) perdesiyle B cümlesine başlayan türkü, La (Dügâh) ve Mi (Hüseyni) sesleri arasında bir Hüseyni 5'lisi göstererek asma karar vermiştir. Türkü C cümlesine başlayıp, La (Dügâh) ve Re (Neva) perdeleri arasında bir Uşşak 4'lüsü göstererek Si Bemol 2 (Segâh) perdesinde asma kalış yaptıktan sonra La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 10 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 10 zamanlı olarak Aksak Semai usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 10 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 10/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 10/8'lik usûl, Karma usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Eser içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.3.NECMİ KIRAN'A AİT TÜRKÜLER

4.3.1. "Akşam Vakti" isimli türkünün notası ve incelenmesi

Akşam Vakti

Söz/Müzik:Necmi KIRAN

The musical notation for "Akşam Vakti" is presented in a single staff with a treble clef and a key signature of one flat. The piece is marked with a '1.' and '2.' first and second endings, and a '3' indicating a triplet. The notation is written in a single staff with a treble clef and a key signature of one flat.

Şekil 62. "Akşam Vakti" isimli türkünün notası

15 Ak şam vak ti _____ ge lip be ni _____

18 sor du lar _____ Dil me le ri _____

20 sö küp _____ sö küp _____ e ve gir di

22 ler Saz _____ Dil me le ri _____

24 sö küp _____ sö kü _____ e ve gir di

26 ler Saz _____ Nö bet uy ku sun da bi zi _____

29 vur du lar _____ Vur ma za lım _____

31 vur ma vur ma _____ ka ni mız a

33 kar Saz Küçük yav ru

35 la ra aman ki mi miz ba

37 kar Saz Galgın ana

39 mı zı ah acı mız ya kar

42 FINE

2. Kıta
 Komşularım duyup hemen vardılar
 Bizi kandan göle (aman) banık gördüler
 Karakola tezden haber verdiler

3. Kıta
 Komutanlar gelip hali gördüler
 Bavulumu dağda (aman) bulup gardılar
 Bunu kimler yaptı diye sordular

4. Kıta
 Anam Ayşe'm Şükrü'm diye ağlıyor
 Bizim acımızdan (aman) ciğer dağlıyor
 Görenler yas tutup kara bağlıyor

5. Kıta
 Jandarmalar köyde durdular
 Katilimi köye indi gördüler
 Kelepçeyi alıp kola vurdular

Nakarat:
 Vurma zalim vurma (vurma) kanımız akar
 Küçük yavrulara (aman) kimimiz bakar
 Galgın anamızı (ah) acımız yakar

Türkü A+B+C+D+D¹ şeklinde toplam beş cümleden meydana gelmiştir. Türkü, A cümlesinde Mi (Hüseyni) perdesinden seyre başlayıp, Sol (Gerdaniye) ve Re (Neva) sesleri arasında bir Buselik 4'lüsü göstererek Re (Neva) perdesinde asma kalış yapmıştır. Devam eden ölçüde Do (Çargâh) sesi ile seyrine başlayıp, yine Do (Çargâh) perdesinde asma karar vermiştir. Sonraki ölçüde Sol (Gerdaniye) ve Re (Neva) sesleri arasında bir Buselik 4'lüsü duyurarak A cümlesini bitirmiştir. Makamın güçlüsü Mi (Hüseyni) sesi ile B cümlesine başlayan eser, Sol (Gerdaniye) ve Re (Neva) sesleri arasında bir Buselik 4'lüsü, devam eden ölçüde Sol (Gerdaniye) ve Do (Çargâh) sesleri arasında bir Çargâh 5'lisi duyurduktan sonra Do (Çargâh) perdesinde asma karar yaparak B cümlesini bitirmiştir. Do (Çargâh) perdesi ile C cümlesine başlayan eser, La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir. Fa Diyez 3 (Irak) perdesi ile D cümlesine başlayan eser, La (Dügâh) perdesinde küçük bir kalışın ardından devam eden ölçüde Re (Neva) ve Sol (Rast) sesleri arasında bir Rast 5'lisi göstererek asmak karar yapmıştır. Eser tekrar C cümlesini göstermiştir. C cümlesini gösterdikten sonra türkü sırasıyla; A cümlesini, peşinden B cümlesini, tekrar C cümlesini, ardından D cümlesini, tekrar C cümlesini ve son olarak D cümlesinin benzeri olan D¹ cümlesini gösterdikten sonra C cümlesini tekrarlayarak La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 2 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 2 zamanlı olarak Nim Sofyan usûlüne karşılık gelmektedir. Türkü Sebare olarak yazıldığı için 2 zamanlı olarak değerlendirilmiştir.

Birim : Türkü, 2 zamanlı usûl ve mertebe olarak 2'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 2/2'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 2/2'lik usûl, Ana usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri: Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.3.2. “Dolayı” isimli türkünün notası ve incelenmesi

DOLAYI

Söz/Müzik: Necmi KIRAN

The musical score for "Dolayı" is written in 10/8 time and consists of ten measures. The melody is written on a single staff in a treble clef with a key signature of one flat (B-flat). The score includes first and second endings for measures 2, 4, 6, and 8. Measure 10 contains the lyrics "Hü zün len di gö nül".

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

Hü zün len di gö nül

Şekil 64. “Dolayı” isimli türkünün notası

1.
12
bir gu rub vak ti dost

2.
14
bir gu rub vak ti dost

16
hic ran dan saz... has ret ten gam dan saz...

1. 17
do la yı do la yı dost

2. 19

20
şu gö nü.....1 ba.....h çe mi

21

1. 22
bir gü zel yak ti dost

2.
24
bir gü zel ya tı dost

26
so ğuk tan saz... ku ra k tan sam dan saz...

1.
27
do la yı..... do la yı dost

2.
29
SON

30
be ni mi çin ce ta nı dost kaf ta nı..... kaf ta nı dost
bu gö nül dost mı sa nı dost
de li has ret

2.KITA

Beni, benim için kendince tanı
Kuşandır gönlüne altın kaftanı
Yanıltır insanı her zaman sanı
Şöhretten, namdan, ünüvandan dolayı

3.KITA

İçimdeki hasret bağrımı dağlar
Bilmem ki şu gönlü sana ne bağlar
İnleyen bağlamam sanma ki ağlar
Cisminden, perdeden, bamdan dolayı

4.KITA

Senden başka kumaş biçmez bu gönül
Aşkından başka mey seçmez bu gönül
Değil mi ey Necmi içmez bu gönül
Bardaktan, kadehten, camdan dolayı

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. Türkü, A cümlesinde Re (Neva) perdesinden seyre başlayıp, La (Muhayyer) sesinde bir Uşşak 4'lüsü duyurduktan sonra yukarıda Fa natürel (Acem) sesi kullanarak karar sesinde Acemli Hüseyini çeşnisi duyurmuştur. Usûlü 10/8'lik olarak değişen ve Re (Neva) perdesiyle B cümlesine başlayan türkü, eserin 7/8'lik kısmına kadar olan bölümde Si Bemol 2 (Segâh) perdesinde asma karar yapmıştır. Türkünün 7/8'lik bölümünde ise, Rast makamı dizisi kullanılarak La (Dügâh) perdesinde karar verilmiştir. Ardından C cümlesi ile seyrine devam eden eser, Si Bemol (Dik Sümbüle) perdesi kullanarak Kürdi makamı çeşnisi duyurup, Mi (Hüseyini) perdesinde asma kalış yapmıştır. Tekrar B cümlesi ile seyrine devam eden eser, La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hüseyini' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : 2 farklı usûlden oluşan eser, Türk halk müziği nazariyatına göre 10 ve 7 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûller, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 10 zamanlı olarak Leng-Fahte ve 7 zamanlı olarak eserin bir bölümü Devr-i Turan usûlüne karşılık gelmektedir. Fakat bu eserin bazı bölümlerinde 7 zamanlı usûl 2+3+2 şeklinde kullanıldığı için TSM de karşılığı yoktur.

Birim : Türkü, 10 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim, 7 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 10/8'lik ve 7/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 10/8'lik usûl Karma usûl, 7/8'lik usûl ise Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görölmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.3.3. “Gelecekse Gelsin” isimli türkünün notası ve incelenmesi

GELECEKSE GELSİN

Söz/Müzik:Necmi KIRAN

11 Temmuz 1987

The musical score for "Gelecekse Gelsin" is written in 4/4 time and B-flat major. It consists of seven staves of music. The first staff is the main melody. The second staff is a first ending (1.) with a repeat sign. The third staff is a second ending (2.) with a repeat sign. The fourth staff is a third ending (3.) with a repeat sign. The fifth staff is a fourth ending (4.) with a repeat sign. The sixth staff is a fifth ending (5.) with a repeat sign. The seventh staff is a sixth ending (6.) with a repeat sign. The score includes various ornaments such as grace notes and triplets, and a key signature change to B-flat major.

Şekil 66. “Gelecekse Gelsin” isimli türkünün notası

2.
8

9

ö mür de bir ke re sev dim ve fa sız bir ya re düş tüm

11

ö mür de bir ke re sev di m ve fa sız bir ya re düş tüm

13

o yar u zak lar da şim di

14

o yar u zak lar da şim di

15

bil mem ki ben ne re düş tüm

1. 16

bil mem ki of of saz.....

2. 17

bil mem ki of of saz.....

18

 saz.....

19

20

 1.göz le rim yo lu nu of of
 2.bek le rim göz ya şım of of

21

 ge lir sin di ye saz.....
 2. si ler sin di ye

22

 ge lir sin di ye saz.....
 si ler sin di ye

23

 ge le cek se gel sin gay rı ay rı düş tüm on dan ay rı

25

 ge le cek se gel sin gay rı
 ay rı düş tüm on dan ay rı

26

 di ğim of of saz.....
 di ğim of of

2. kıta

(Necmi derki)Dostum ben bu aşkta toydum
 Yüreğime sızdı koydum
 Derimi kemikten soydum
 Bilmem ki ne yere düştüm

Bağlantı:

Gözlerim yolunu of of gelirsin diye
 Beklerim göz yaşım of of silersin diye

Gelecekse gelsin gayrı
 Ayrı düştüm ondan ayrı

Gelecekse gelsin gayrı of of
 Ayrı düştüm ondan ayrı dostlarım of of
 Göz yaşımı silsin gayrı sevdiğim of of

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesi La (Muhayyer) perdesi ile seyre başlayıp, tiz bölgelerde Si Bemol (Dik Sümbüle) sesini duyurarak bir Kürdi çeşnisi ile makamın güçlüsü Re (Neva) perdesinde asma karar yapmıştır. Ardından Fa (Acem) perdesiyle B cümlesine başlayan türkü, Mi Bemol (Hisar) sesi ile Karcıgar çeşnisi duyurduktan sonra La (Dügâh) ve La (Muhayyer) perdeleri arasında tam bir Karcıgar Makamı dizisi göstererek La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir. La (Dügâh) perdesi ile C cümlesine başlayan türkü, Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında Uşşak 4'lüsü gösterdikten sonra, Sol (Rast) perdesinde kalış yaparak bir Rast 5'lisi gösterip 2.dolapta La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. Tekrar B cümlesine başlayan türkü La (Dügâh) perdesinde karar yapmıştır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Uşşak' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 4 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 4 zamanlı olarak Sofyan usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 4 zamanlı usûl ve mertebe olarak 4'lük birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 4/4'lük olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 4/4'lük usûl, Ana usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.3.4. “Hele Gel” isimli türkünün notası ve incelenmesi

HELE GEL

Söz/Müzik: Necmi KIRAN

1987

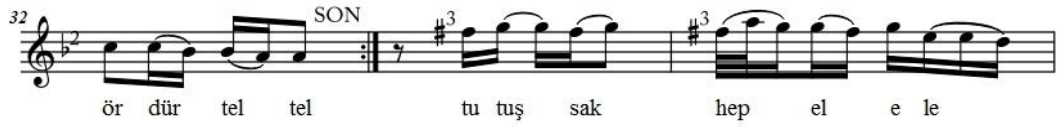
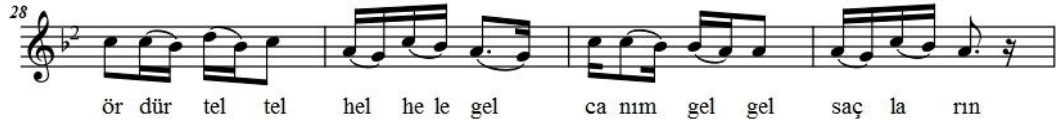
The musical score for "Hele Gel" is written in 2/4 time and B-flat major. It consists of seven staves of music. The first four staves (measures 1-12) are instrumental. The fifth staff (measures 13-15) begins with the lyrics "Ha va da". The sixth staff (measures 16-18) continues with "çi se du man a kı yor fa ni za man". The seventh staff (measures 19-21) concludes with "sev di ğim ka ra göz lüm sev mez se". The score includes various musical notations such as eighth notes, quarter notes, and triplets.

Ha va da

çi se du man a kı yor fa ni za man

sev di ğim ka ra göz lüm sev mez se

Şekil 68. “Hele Gel” isimli türkünün notası

2. Kıta

Havalar pırıl pırıl
Su akar şırıl şırıl
Aşkından etrafında
Dönerim fırıl fırıl

3. Kıta

Aşıktır (Necmi) gönül sana
Gönül yer aşka kana
Yok ise gönlün ona
Boş yere neden yana

Bağlantı:

Hele gel(2. vay hele) canım gel gel
Saçların ördür tel tel
Tutuşak hep el ele
Dolaşak güzel güzel

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Hele Gel

Bestenin Sözü/Müziği : Necmi Kıran

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Uşşak

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye), La (Muhayyer)

Şekil 69. “Hele Gel” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘UŞŞAK MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Sol (Gerdaniye) perdesi ile seyrek başlayan türkü, La (Muhayyer) ve Re (Neva) sesleri arasında bir Rast 5'lisi göstererek makamın güçlüsü Re (Neva) perdesinde asma karar yapmıştır. Ardından Fa Diyez 3 (Eviç) perdesiyle B cümlesine başlayan türkü, Re (Neva) perdesine gelerek tekrar Rast 5'lisi gösterdikten sonra, Re (Neva) ve Sol (Rast) sesleri arasında bir Rast 5'lisi göstererek karar vermiştir. La (Dügâh) perdesi ile C cümlesine başlayan türkü, Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında Uşşak 4'lüsü gösterdikten sonra La (Dügâh) perdesinde tam karar vermiştir. Devamında B cümlesine başlayan türkü, tekrar (Reprise) ile A cümlesine dönüp La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Uşşak' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 2 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 2 zamanlı olarak Nim Sofyan usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 2 zamanlı usûl ve mertebeye olarak 4'lük birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 2/4'lük olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 2/4'lük usûl, Ana usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota yarım vuruş değerindeki 8'lik nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.3.5. “Hergele Karşılması” isimli türkünün notası ve incelenmesi

YÖRE: ORDU
TAVİR: Karşılama

SÖZ-MÜZİK
Necmi KIRAN
3.12.2002 - 20.06.2003
Şanhurfa

HERGELE KARŞILAMASI (Şu Ordu'nun Fındığı)

♩ = 200

A ANS. ANS. ANS.

(GİRİŞ SAZI ... Bağlama

5 ANS.

9 ANS. ANS.

A' simile ANS.

13 ANS.

17

21

25 ...)

(SÖZ ... A Bağlama ANS. ANS.

KADIN: 1 Şu Or - du' nun fın - dı ğı Ay - şe dol - dur gı - dı - ğı
2 Ge - ce gün - düz a ğ do . l - du Her - ge - le kıs - met bu . l - du

33 ANS. ANS.

ERKEK: Boz - te - pe' - nin fın - dı ğı Ay - şe dol - dur gı - dı - ğı →
Ge - ce gün düz a ğ do . l - du Her - ge - le kıs - met bu . l - du

Şekil 70. “Hergele Karşılması” isimli türkünün notası

Hergele Karşılması

-3

77

B

Bağlama ANS.

81

Bağlama ANS.

85

Bağlama ANS.

Bağlama ANS.

89

simile

93

ANS. *Bağlama* simile

97

ANS.

101

Bağlama ANS. *Bağlama* ANS.

C

105

ANS.

109

Bağlama ANS.

113

Bağlama

=

ANS.

Hergele Karşılması

-4

117

121

125

129

133

137

Şu O . r - du' - da is - ke - le Ba - lı . k - tu - ta . r her - ge - le ...)

2. ANS.

A - da mol - muş yar se . v - miş A - da mol - muş yar se . v - mi ş

Ba - kı . n şu - na da he - le Ba - kı . n şu - na da he le

ANS.

ANS.

Necmi Kırın
24.06.2003

Fine

-1-

Şu Ordu'nun Fındığı - Ayşe doldur gıdığı
Boztepe'nin Fındığı - Ayşe doldur gıdığı
Akşam olmuş yanıyor - Sandalların ışığı
Yıldız olmuş parlıyor - Kayıkların ışığı

-2-

Gece gündüz ağ doldu - Hergele kısmet buldu
Gece gündüz ağ doldu - Hergele kısmet buldu
Ayşe'sini isterken - Elaleme kul oldu
Kısmetini isterken - Ona buna kul oldu

(-1-, -2-)

BAĞLANTI

Şu Ordu'da iskele - Balık tutar hergele
Adam olmuş yar sevmiş - Bakın şuna da hele

Türkü A+B+C+D şeklinde toplam dört cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde La (Dügâh) perdesi ile seyre başlayan türkü, La (Muhayyer) ve Mi (Hüseyni) sesleri arasında bir Hüseyni 5'lisi göstererek Mi (Hüseyni) perdesinde asma kalış yapmıştır. Re (Neva) perdesi ile seyrine devam eden eser, Neva (Re) sesi üzerinde Rast 5'lisi gösterdikten sonra Si Bemol 2 (Segâh) sesinde asma kalış yapmıştır. A cümlesini tekrarladıktan sonra B cümlesine başlayan türkü, Re (Neva) perdesi ile seyrine başlayıp, Mi Diyez sesi ile birlikte bir Segâh çeşnisi duyurduktan sonra Si Bemol (Sünbüle) perdesini kullanarak Kürdi çeşnisi duyurup, Mi (Hüseyni) perdesinde asma kalış yapmıştır. C cümlesinde Sol (Rast) sesi ile seyrine devam eden eser, Rast makamı çeşnisini duyurarak Si Bemol 2 (Segâh) sesinde asma kalış yaptıktan sonra Hüseyni makamı çeşnisiyle La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir. La (Dügâh) perdesi ile D cümlesine başlayan türkü, Hüseyni makamı çeşnisiyle seyrine devam ederek Mi (Hüseyni) perdesinde asma kalış yapmış, La (Muhayyer) ve Re (Neva) perdeleri arasında bir Uşşak 4'lüsü göstererek Re (Neva) perdesinde asma kalış yapmıştır. Ardından Fa (Acem) perdesi ile başlayan motifte, Fa (Acem) ve Si Bemol 2 (Segâh) sesleri arasında bir eksik Ferahnak 5'lisi gösteren türkü, Hüseyni makamı çeşnisi ile La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Türkü'nün oyun bölümü ise, La (Dügâh) sesi ile seyre başlayıp, ilk satırda La (Dügâh) ve Mi (Hüseyni) sesleri arasında Hüseyni 5'lisi göstererek makamın güçlüsünde asma kalış yapmıştır. Devamında Mi Diyez perdesi üzerinde Segâh makamı çeşnisini duyurarak La (Muhayyer) perdesinde asma kalış yapmıştır. 81. Ölçüyü takiben Sol (Gerdaniye) sesi ile seyrine devam eden eser, Tiz Buselik (Si) sesi üzerinde Segâh çeşnisi duyurmuş ve ardından aynı çeşniyi bir oktav pesten göstermiştir. 85. Ölçüde tekrar Segâh makamı çeşnisi duyurup Sol (Gerdaniye) sesinde asma karar yaptıktan sonra Do (Tiz Çargâh) ve Sol (Gerdaniye) sesleri arasında bir Nihavent makamı çeşnisi duyurmuş, devam eden ölçüde aynı melodileri bir oktav aşağıdan kullanarak Sol (Rast) perdesinde asma karar vermiştir. 89. ölçünün devamında eserin tiz bölgelerinde gezinti yaparak seyrine devam eden türkü, 93. ve 98. ölçüler arasında Hüseyni makamı çeşnileriyle seyrine devam edip, 99.ölçüde Sol (Rast) ve Re (Neva) sesleri arasında bir Pençgâh 5'lisi göstermiştir. Devam eden ölçülerde Re (Neva) perdesinde asma karar yapmıştır ve 112. ölçüye kadar Pençgâh çeşnisi devam etmiştir. 113. ölçüde

Do Diyez (Nim Hicaz) perdesi ile seyre devam eden türkü, Do diyez (Nim Hicaz) perdesinin Do (Çargâh) olması ile Si (Buselik) sesi üzerinde Segâh makamı çeşnisi göstermiş ve devam eden ölçüde Do Diyez (Nim Hicaz) sesini kullanarak Müstear çeşnisi duyurup, Re (Neva) sesinde asma kalış yapmıştır. 117. ölçü itibarı ile C cümlesine dönen seyir, 121. ölçüden itibaren 128. ölçüye kadar D cümlesini tekrarlamıştır. 129. ölçüde tekrar C cümlesine başlayan türkü, 133. cümlede D cümlesini tekrar ederek La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 2 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 2 zamanlı olarak Nim Sofyan usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 2 zamanlı usûl ve mertebe olarak 4'lük birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 2/4'lük olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 2/4'lük usûl, Ana usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.3.6. “Hey Gidi Köşe Obası” isimli türkünün notası ve incelenmesi

HEY GİDİ KÖŞE OBASI

18 Haziran 1999-Şanlıurfa

Söz/Müzik:Necmi KIRAN

♩ = 140

6

10

13

18

21

26

Şekil 72. “Hey Gidi Köşe Obası” isimli türkünün notası

57

cen net ten bir kö şe di.....r bu ra sı bu ra sı

61

yay la la rın yay la sı bu ra sı bu ra sı

65

şu kö şe nin o ba sı o ba sı o ba sı

2. Kıta

Hey gidi köşe obası
Başın eriçok tepesi
Ayrıanı içip gezelim
Alalım (yavrum) orman havası

3.Kıta

Hey gidi köşe obası
Bakıyor maşat kayası
Yıldırım duman alınca
Sevilir (yavrum) oba doğası

4.Kıta

Hey gidi köşe obası
Çalındı yoğurt mayası
Sabaha gelir adamın
Gümbür güp (yavrum) yayık yayası

Nakarat

Hey gidi köşe obası obası obası
Cennetten bir köşedir burası burası
Yaylaların yaylası burası burası
Şu köşenin obası obası obası

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Hey Gidi Köşe Obası

Bestenin Sözü/Müziği : Necmi Kıran

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Uşşak

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Mi Bemol (Hisar), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye), La (Muhayyer)

Şekil 73. “Hey Gidi Köşe Obası” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘UŞŞAK MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Fa Diyez 3 (Eviç) perdesi ile seyre başlayan türkü, La (Muhayyer) ve Mi (Hüseyni) sesleri arasında bir Uşşak 4'lüsü ile Fa Diyez 3 (Eviç) perdesinde asma karar yapmıştır. Ardından Sol (Gerdaniye) perdesiyle B cümlesine başlayan türkü, Sol (Gerdaniye) ve Re (Neva) sesleri arasında bir Rast 4'lüsü gösterdikten sonra, Re (Neva) perdesinde asma karar vermiştir. Mi (Hüseyni) perdesi ile C cümlesine başlayan türkü, Mi (Hüseyni) ve La (Dügâh) sesleri arasında Hüseyni 5'lisi gösterdikten sonra C cümlesini tekrarlayarak La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Uşşak' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 2 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 2 zamanlı olarak Nim Sofyan usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 2 zamanlı usûl ve mertebe olarak 4'lük birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 2/4'lük olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 2/4'lük usûl, Ana usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.3.7. “Köşe'nin Altı Tarla” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Yöre
ORDU/ Mesudiye/Köşe

KÖŞE'NİN ALTI TARLA
(Parla Fadime'm Parla)

Söz
Necmi KIRAN
Şavgu KIRAN
Müzik
Necmi KIRAN

Bağlama

5 — ORC. — NeFeS.

9 — ORC.

12 — ORC.

16 — ORC.

20 — ORC.

24 — ORC.

28 — ORC.

32 — ORC.

36 — ORC.

1. A h Fa di me'm Va h Fa di me'm Ca n Fa di me'm oy
2. ...
3. ...
A h der din de n va h se si. n de n va y ben ne y dem oy

NK©44
10.02.2015

Şekil 74. “Köşe'nin Altı Tarla” isimli türkünün notası

Köşe'nin Altı Tarla / 2

-1-

Köşe'nin Altı Tarla (gurban)
Parla Fadime'm parla
Şavgu'n aşmış geliyor (gurban)
Salla(n) Fadimem salla(n)

Bağlantı

Ah Fadime'm
Vah Fadime'm
Can Fadime'm

Ah! Derdinden
Vah! Sesinden
Vay ben ne'ydem

-2-

Şu dağlarda oduna (gurban)
Balta vuramıyorum
Fadime'nin derdinden/(sesinden) (gurban)
Evde duramıyorum

Bağlantı

-3-

Dağda yılan yayılır (gurban)
Gız saçların sayılır
Geçme güzel kapımdan (gurban)
Seni gören bayılır

Bağlantı

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Köşe'nin Altı Tarla

Bestenin Sözü/Müziği : Necmi Kıran

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Uşşak

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye)

Şekil 75. "Köşenin Altı Tarla" isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, 'UŞŞAK MAKAMI' seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Sol (Gerdaniye) perdesi ile seyre başlayan türkü, Mi (Hüseyini) sesinde asma kalış yaptıktan sonra tekrar A cümlesiyle devam edip Si Bemol 2 (Segâh) perdesinde asma karar yapmıştır. Ardından La (Dügâh) perdesiyle B cümlesine başlayan türkü, La (Dügâh) ve Re (Neva) sesleri arasında bir Uşşak 4'lüsü gösterdikten sonra, La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir. Mi (Hüseyini) perdesi ile tekrar B cümlesine devam eden türkü, Mi (Hüseyini) ve La (Dügâh) sesleri arasında Hüseyini 5'lisi gösterdikten sonra La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. Do (Çargâh) perdesi ile seyre başlayan C cümlesi, Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında bir Uşşak 4'lüsü gösterdikten sonra C cümlesinin melodik yapılarıyla devam ederek, La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Uşşak' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 10 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 10 zamanlı olarak Aksak Semai usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 10 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 10/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 10/8'lik usûl, Karma usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lük nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.3.8. “Melet’in Kızları” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Yöre
ORDU / Mesudiye
(Tavır ve ağız ile)

Söz ve Müzik
Necmi KIRAN
05 .11. 1999

MELET'İN KIZLARI (Horon)

(SAZ..)

5

9 ...)

13

1. Me - le - t'i . . . n kız - la - rı E - ki - ni bi - çi - yo
2. " " " " " " Kem - le - ri bağ - h - yo
3. " " " " " " Çı - kar - la . . . r o - yu - na

17

Me - le - t'i . . . n kız - la - rı E - ki - ni bi - çi - yo
" " " " " " Kem - le - ri bağ - h - yo
" " " " " " Çı - kar - la . . . r o - yu - na

21

E - ki - ni bi - ti - ri . . . p Ho - ro - na ge - çi - yo
Be - şe - ri yı - ğın - ca Ho - ro - na çağ - h - yo
Ge - li - na - - - ri - yan - la . . . r Ba - kar - la . r bo - yu - na

25

E - ki - ni bi - ti - ri . . . p Ho - ro - na ge - çi - yo
Be - şe - ri yı - ğın - ca Ho - ro - na çağ - h - yo
Ge - li - na - - - ri - yan - la . . . r Ba - kar - la . r bo - yu - na

Şekil 76. “Melet’in Kızları” isimli türkünün notası

Melet'in Kızları / 2
(Horon)

(ARASAZ ..

-1-
Melet'in kızları
Ekini biçiyö
Ekini bitirip
Horona geçiyö

Bağlantı
Melet'in kızları
Göğün yıldızları
Horona çıkarken
Ederler nazları

-2-
Melet'in kızları
Kemleri bağliyo
Beşeri yığınca
Horona çağliyo

Bağlantı
Melet'in kızları
Göğün yıldızları
Horona çıkarken
Ederler nazları

-3-
Melet'in kızları
Çıkarlar oyuna
Gelin arıyanlar
Bakarlar boyuna

Bağlantı
Melet'in kızları
Göğün yıldızları
Horona çıkarken
Ederler nazları

Melet : Ordu'nun Mesudiye havalisine, Melet Irmağı'ndan dolayı verilen özel isim.
Kem : Kucağa sığacak büyüklükteki ekinleri bağlamak için, ekin sapından yapılan bağ.
Beşer : Kemlerle bağlanmış ekin demetlerinin, üst üste 2+2+1 şeklindeki yığını.

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Melet'in Kızları

Bestenin Sözü/Müziği : Necmi Kıran

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Hüseyni

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Mi (Hüseyni)

Dizisi : Fa Diyez (Irak), Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye), La (Muhayyer)

Şekil 77. "Meletin Kızları" isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh), Fa Diyez 3 (Eviç)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, 'HÜSEYİNİ MAKAMI' seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Sol (Rast) perdesi ile seyre başlayan türkü, makamın güçlüsü Mi (Hüseyni) sesini göstererek Hüseyni makamı seslerini duyurup, Sol (Gerdaniye) sesini gösterdikten sonra Acemli Hüseyni yaparak Do (Çargâh) perdesinde asma karar vermiştir. Tekrar A cümlesini tekrarlayan eser B cümlesinde ise, Re (Reva) perdesi ile seyre başlayıp Sol (Gerdaniye) ve Re (Neva) sesleri arasında bir Rast 4'lüsü göstererek Re (Neva) perdesinde asma karar vermiştir. Ardından B cümlesini tekrarlayarak La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir. Türkü'nün nakarat kısmı olan C cümlesinde ise Sol (Rast) perdesi ile seyre başlayıp, sırasıyla bir Rast 4'lüsü gösterip Si Bemol 2 (Segâh) perdesinde asma kalış yaptıktan sonra La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir. Türkünün ara saz kısmında ise; Do (Çargâh) perdesinden seyre başlayan eser, Sol (Gerdaniye) ve Do (Çargâh) sesleri arasında bir Çargâh 5'lisi göstermiş ve birbirini tekrar eden melodik yapılarla La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 7 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde Mürekkep Devr-i Hindi usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 7 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 7/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 7/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lık nota olarak görölmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.3.9. “Urfa’da Sıra Gecesi” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Söz ve Müzik

Necmi KIRAN

03/05/1999

Şanlıurfa

URFA'DA SIRA GECESİ

Urfa Ağzı

Andante

1. Ü— r fa' da kar daş sı ra ge ce si
2. Çä la lım " " cüm büş le sa zi
3. Ö— r tı ya " " ka da yı—f ge l sin
4. Sa— zo la " " söz soh be— to lu

Bi ho şo lur e . ğ le . . n ce si
Bö— y le meş ke he . r ke . . s ra zi
Ü— s tū ne şı ri . n tō kü . . l sün
Sı ra sı ra nō be— to la

Şekil 78. “Urfa’da Sıra Gecesi” isimli türkünün notası

Urfa'da Sıra Gecesi

U— r fa' da kar daş sı ra ge ce si
 Ç a la lum " " cüm büş le sa zi
 O— r ti ya " " ka da yı— f ge. l sın
 Sa— zo la " " söz soh be— to la

B i ho— şo lur e . ğ le . . n ce si
 B ö— y le meş ke he . r ke . . s rı zi
 Ū— s tū ne şı rı . n tō kü . . l sün
 Sı ra sı ra nō be— to la

Ne ho— şo lur e . ğ le . . n ce si
 B ö— y le meş ke he . r ke . . s rı zi
 Ū— s tū ne şı rı . n tō kü . . l sün
 Sı ra sı ra nō be— to la

Ha— ma da— m la . . r ge le . . n a: vay
 Tū . r kū ho— y ra . . t sō li ye: . . h lo
 Sı . r fā ya çe . . v ri le ü . . m lo
 Dū . n ya fā ni ha . f ta da bir

Ne sō . . z o lur ne ne . . ş' e si
 E— t me yin ka dı . n kı . . z na zi
 He— r ke . . s ne si bi ni a . . l sın
 Gō nū . . l den mu ha . b be to la

Ne mu hab bet ne ne . . ş' e si
 Sı— z de yen gi ge li . . n na zi
 He— r ke . . s lok ma sı nu al sın
 Gō nū . . l den mu ha . b be to la

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Urfa'da Sıra Gecesi

Bestenin Sözü/Müziği : Necmi Kıran

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Suzinak

Karar Sesi (Durağı) : Sol (Rast)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi Bemol (Hisar), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye), La (Muhayyer), Si Bemol (Sünbüle), Do (Tiz Çargâh), Re (Tiz Neva)

Şekil 79. “Urfa'da Sıra Gecesi” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh), Mi Bemol (Hisar), Fa Diyez 3 (Eviç)

Yedeni : Fa Diyez (Irak)

Genişlemesi : Gerdaniyede Buselik genişlemesi

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘SUZINAK MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Fa Diyez 3 (Eviç) perdesi ile seyre başlayan türkü, makamın meyan sesleri civarında dolaşarak Mi Bemol (Hisar) perdesinde asma karar vermiştir. Devamında aynı motifleri tekrarlayarak makamın güçlüsü Re (Neva) perdesinde asma karar yapmıştır. La (Muhayyer) sesi ile seyre başlayan türkü, benzer melodik yapılarla Fa Diyez 3 (Eviç) perdesin de asma karar yapmıştır. Ardından ara saz kısmına giren türkü, makamın Gerdaniye (Sol) de Buselik çeşnisini gösterdikten sonra A cümlesini tekrar etmiştir ve devamında ara saz kısmında Sol (Gerdaniye) perdesinde makamın Buselik genişlemesini göstermiştir. B cümlesine Sol (Gerdaniye) sesi ile başlayan eser, makamın tiz bölgesinde Buselik çeşnisini göstererek Sol (Gerdaniye) perdesinde asma kalış yapmıştır. A cümlesini tekrarladıktan sonra La (Muhayyer) perdesi ile C cümlesine başlayan eser, sekvensli (sekileme) hareketlerle Neva (Re) da Hicaz 5'lisi ve Rast (Sol) da bir Rast 5'lisi göstererek Sol (Rast) sesinde karar vermiştir. Tekrar C cümlesinin melodik yapıları ile devam eden eser, Re (Neva) perdesinde asma karar ile bitiş yapmıştır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Suzinak' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 2 ve 4 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde Nim Sofyan ve Sofyan usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, ilk dört ölçüde 2 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. İlk dört ölçüden sonra ise, 4 zamanlı usûl ve mertebe olarak 4'lük birim kullanılmıştır. Analizi yapılan eserin usûlünün, 2/4'lük ve 4/4'lük olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 2/4'lük ve 4/4'lük usûlller, Ana usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.3.10. “Urfa’nın Sıra Gecesi” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Yöre
Urfa ağız ve tavrında
Form Adı
Sıra

URFA'NIN SIRA GECESİ

Söz ve Müzik
Necmi KIRAN
03.05.1999
20 .11. 2000
Şanlıurfa

(SAZ) a

I [A]

5

9 b %1, 2, 3

13

17 a

21

25 (SÖZ) a

[B]

1. Ur fa m . . . n sı ra ge ce si
2. Ç a l a lı . . . m Ke man Ud Sa z'ı
3. Or tı ya ç i' k i j te gel s i n
4. Saz o la söz soh be__ to la

28 b

Ne le . r ö ğ re . n di ni ce si
Böy le meş ke he . r kes ra zı
Son ra ka da yı . f sü zül sün
Sı ra sı ra nö be__ to la

30

Ur fa nın (he . r) sı ra ge ce si
Eh li dil le . r zâ ten hâ zı
Üs tü ne (bo . l) şı rın tö kül sün
Her dos . t mü sa fe re__ to la

Eser, Kültür ve Turizm Bakanlığı 2007 "Türk Müziği Formları Beste Yarışması" 3. lük ödülüne layık görülmüştür. Bestecisi tarafından "Sıra" adı verilen bu form, yeni bir form olarak kabul edilmiştir.

Şekil 80. “Urfa’nın Sıra Gecesi” isimli türkünün notası

Urfa'nın Sıra Gecesi / 2

32 **c**

34

Gel se nâ dan bu me . c li se
 Tür kü hoy rat sö' li ye lim
 Sıf ra ya hep çe . v ri le lim
 Dün ya fa ni haf ta da bir

36

Gel se nâ da . n bu me . c li se
 Tür kü hoy ra . t sö' li ye lim
 Sıf ra ya he . p çe . v ri le lim
 Dün ya fa ni haf ta da bir

38 **b'**

Ne sö—zo lu . r ne ne ş'e si
 Et me yin ha ge li n na zı
 Her ke . s na si bi ni al sın
 Eh li di le şe . r be—to la

40

Ne mu hab be . t ne ne . ş' ve si
 Mec li . s meşk te . n al sı . n ha . z zı
 Da dı da ma . h la . r da ka . l sın
 Dil di le mu ha . b be—to la

42 **c'**

44

Gel se na da . n bu me . c li se
 Tür kü hoy ra . t sö li ye lim
 Sıf ra ya he . p çe . v ri le lim
 Dün ya fa ni haf ta da bir

Urfa'nın Sıra Gecesi / 3

46 *Glissando*

Gel se nâ da . n bu mec li se
 Tür kü hoy ra . t sö' li ye lim
 Sıf ra ya he . p çev ri le lim
 Düñ ya fa ni haf ta da bir

48

Ne sö — zo lu . r ne ne ş'e si
 Et me yin ha ge li n na zı
 Her ke . s nâ si bi ni al sın
 Eh li di le şe . r be — to la

50

Ne mu hab be . t ne ne ş' ve si
 Mec li . s meşk te . n al sı . n ha . z zı
 Da dı da ma . h la . r da ka . l sın
 Dil di le mu ha . b be — to la

52 **d**

1. To . p la . n ma . h tı . r ma ha na sı
2. Tü . r kü ho . y ra . t
3. Yi ma . h i . ç ma . h
4. Sı ra ge . z ma . h

56

Bu ye . r so . h be . t me . y ha na sı

60 **e**

Meşk yan dı rı r bu mec li si

64 **e'**

A ş k do lu du r pe . . y ma na sı

68

Me ş k do lu du r pe . . y ma na sı

Urfa'nın Sıra Gecesi / 4

II [A] **a** Φ_1

72 74

b

76 78

Φ_1

D.S. al Coda 1.

III [A] **a** Φ_2

80 82

b

84 86

Φ_2

D.S. al Coda 1 - 2

IV [A] **a**

88 90

b

92 94

D.S. al Fine

Necmiyarın
18.06.2007

ESER ANALİZİ

a. Bestenin kimlik bilgileri

Adı : Urfa'nın Sıra Gecesi

Bestenin Sözü/Müziği : Necmi Kıran

b. Bestenin makamsal analizi

Makamı : Suzinak

Karar Sesi (Durağı) : Sol (Rast)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi Bemol (Hisar), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye), La (Muhayyer), Si Bemol (Sünbüle), Do (Tiz Çargâh), Re (Tiz Neva)

Şekil 81. “Urfa'nın Sıra Gecesi” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh), Mi Bemol (Hisar), Fa Diyez 3 (Eviç)

Yedeni : Fa Diyez (Irak)

Genişlemesi : Gerdaniyede Buselik genişlemesi

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘SUZINAK MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü $A+B+B^1+C+C^1+D+E+E^1$ şeklinde toplam sekiz cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Re (Neva) perdesi ile seyre başlayan türkü, Re (Neva) ve La (Muhayyer) sesleri arasında bir Hicaz 5'lisi göstererek Sol (Gerdaniye) perdesinde asma karar vermiştir. A cümlesine devam eder eser, makamın tiz bölgedeki genişlemesi olan Buselik çeşnisi göstererek tekrar Sol (Gerdaniye) perdesinde asma karar vermiştir. La (Muhayyer) perdesi ile B cümlesine başlayan türkü, tiz bölgelerde seyrine devam ederek Fa Diyez 3 (Eviç) sesinde asma karar vermiştir. Tekrar B cümlesine başlayan eser, Hicaz çeşnisi duyurarak Re (Neva) perdesinde asma karar vermiştir. C cümlesine makamın tiz bölgesindeki Buselik genişlemesini duyurarak devam eden türkü, La (Muhayyer) perdesinde asma karar yapmıştır. Eser, 34.ölçü itibari ile sırasıyla Hicaz 5'lisi ve bir Buselik çeşnisi göstererek Sol (Gerdaniye) perdesinde asma karar vermiştir. 36. ve 37 ölçülerde de 34. ölçünün tekrarı yapılmıştır. Hicaz makamı çeşnileri ile devam eden B^1 cümlesi, Fa Diyez 3 (Eviç) perdesinde asma karar yapmıştır. B^1 cümlesini tekrarlayan türkü, Re (Neva) perdesinde bir Hicaz 5'lisi göstererek asma karar vermiştir. C cümlesine benzer olan C^1 cümlesi ile seyre devam eden türkü, makamın tiz genişlemesi olan Sol (Gerdaniye) de Buselik çeşnisini duyurarak, ilk olarak Do (Tiz Çargâh) perdesinde, ardından 45. ölçüde Sol (Gerdaniye) perdesinde asma karar vermiştir. 46. ve 47. ölçülerde de C^1 cümlesi tekrarlanmıştır. Ardından B^1 cümlesi ile seyrine devam eden eser, 2/4'lük usule geçerek D cümlesine başlamıştır. Suzinak makamının seyrini tam olarak gösteren D cümlesinde sekvensli (sekileme) bir yapı ile inen eser, La (Muhayyer) ve Re (Neva) sesleri arasında Hicaz 5'lisi, Re (Neva) ve Sol (Rast) sesleri arasında Rast 5'lisi göstererek Sol (Rast) perdesinde karar vermiştir. D cümlesini tekrar eden eser, seyrin devamında Sol (Gerdaniye) perdesinde asma karar vermiştir. Fa Diyez3 (Eviç) perdesi ile E cümlesine başlayan türkü, Hicaz çeşnisi ile Sol (Gerdaniye) de asma karar yapmıştır. Fa Diyez 3 (Eviç) perdesi ile E^1 cümlesine başlayan eser, Hicaz çeşnisi ile devam ederek Sol (Gerdaniye) de asma karar yaptıktan sonra E^1 cümlesini tekrarlayıp, Re (Neva) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Suzinak' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

- Zaman** : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 2 ve 10 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûller, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 2/4'lük olarak Nim Sofyan ve 10/8'lik olarak Aksak Semai usûlüne karşılık gelmektedir.
- Birim** : Türküde 2 zamanlı usûl ve mertebe olarak 4'lük birim ile 10 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim kullanılmıştır. Analizi yapılan eserin usûlünün, 2/4'lük ve 10/8'lik olduğu görülmektedir.
- Usûl Türü** : THM nazariyatına göre 2/4'lük ve 4/4'lük usûlller, Ana usûller içerisinde yer almaktadır.
- Nota Süreleri** : Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.
- Eserin Türü** : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.3.11. “Urfa’nın Yaz Sıcağında” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Form
Türkü (Urfa Ağız ile)
Makam
Hüzzâm, Segâh Geçkili
Usûl
Aksak Semai
Eser NO
Şanlıurfa-2

URFA'NIN YAZ SICAĞINDA

Söz
Necmi KIRAN
Müzik
Necmi KIRAN
Tarih
15 .10. 2003
27 .12. 2003

The musical score is written for a saz in 10/8 time. The key signature is two sharps (D major). The score consists of 17 measures, divided into sections A, A2, and B. Section A starts at measure 1 and ends at measure 4. Section A2 starts at measure 5 and ends at measure 8. Section B starts at measure 13 and ends at measure 17. The score includes various ornaments and a key signature change to two sharps at measure 3.

Şekil 82. “Urfa’nın Yaz Sıcağında” isimli türkünün notası

Urfa'nın Yaz Sıcığında / -2-

A

21 *Ur - fa' nun ya . . . z sı - ca - ğı . n . - da*
 ş *El - le - ri ko . . y - nun - da kal - mı . . ş*

23 *Ya . v ru ka . . l - mı . . ş ku - ca - ğı . n . . - da*
Gö . z le ri e . . n - gi - ne da . . l mı . . .

B

25 *Ga - rip ga - ri . . p do - la - şı . . . r - la . . .*
 ş *Me za - rol - mu . . ş te - ti . . r be - - - de*

27 *r Bir da - ra - cı . k zu - va - ğın - da*
Can - la - rı - nı top - ra - kal - mı . ş

29 *Ga - rip ga - ri . . p do - la - şı . . . r - la . . .*
Me za - rol - mu . . ş te - ti . . r be - - - de

31 *r Köv - le - ri . . n - de bu - ca - ğı - da*
Fer - yâ - dı - nı Hakk'a sal - mı . ş
Ha - va - rı - nı (ha - h'a)

33 *A - ma . . . n ley a - ma . . .*
 " " " " " "

35 *n hey a - ma . . . n ah a - ma - na - ma n*
 " " " " " "

C

37 *Göz - le - rin yaş - la mı do . . l - du*

Urfa'nın Yaz Sıcığında / -3-

39
Ci - ğe - ri . . n ke - ba . p mı ol - du

41
Göz - le - rin ya ş - la mı do . . l - du

43
Ci - ğe ri . . n ke - ba . p mı ol - du

45
D
Kül - ler ba - şı - - - ya e . y za - lım

47
Mı ra - zı . . y o . . . l - du da n'ol du

49
Kül - ler ba - şı - - - ya e . y za - lım

51
Bül - bül sus - tu gü l - ler sol - du D.C.

N. KaraN
04.01.2004

-1-
Urfa'nın yaz sıcakında
Yavru kalmış kucağında
Garip garip dolaşırlar
Bir daracak zuvağında
2.(Kövlerinde bucağında)

Aman ley aman, hey aman,
Ah aman aman

Gözlerin yaşla mı doldu
Çigerin kebab mı oldu
Küller başıya ey zalm
Mirazıy oldu da n'oldu
(Bülbül sustu güller soldu)

HOYRAT

Aman Güle geldi
Bülbül öttü güle geldi
Gün görmeden azrailim
Ocağuma güle geldi

Zahmın elinden
Yetimin dilinden
Ben nere gidim oy oy

Not

Bu Hoyrat; Saz B'nin 5 ve 6. ölçü ezgilerinin üzerine,
birinci bölüm sonunda, Segâh makamında
Urfa tavrında (irticalen) okunabilir .

-2-
Elleri koynunda kalmış
Gözleri engine dalmış
Mezar olmuş tetirbede
Canlarını toprak almış
2.(Feryâdım Hakk'a salmış)
-Havarımı hah'a* -

Aman ley aman, hey aman,
Ah aman aman

Gözlerin yaşla mı doldu
Çigerin kebab mı oldu
Küller başıya ey zalm
Mirazıy oldu da n'oldu
(Bülbül sustu güller soldu)

Zuvah: Sokak - Miraz: Murad - Tetirbe: Çıkmaz sokak - Hah *: El, yabancılar, başkaları

Türkü A+B+B¹+C+C¹+D+D¹ şeklinde toplam yedi cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Re (Neva) perdesi ile seyre başlayan türkü, Re (Neva) ve La (Muhayyer) sesleri arasında bir Hicaz 5'lisi gösterip, ardından makamın tiz bölgedeki genişlemesi olan Buselik çeşnisini göstererek Sol (Gerdaniye) perdesinde asma karar vermiştir. A cümlesine devam eder eser, tekrar Hicaz 5'lisi göstererek Re (Neva) perdesinde asma karar vermiştir. Tekrar Re (Neva) perdesi ile B cümlesine başlayan türkü, Mi Bemol 2 (Dik Hisar) perdesi civarında seyrine devam ederek, La (Muhayyer) ve Mi (Hüseyni) perdeleri arasında bir Kürdi çeşnisi gösterip Segâh makamı çeşnisi ile Si (Segâh) sesinde asma karar vermiştir. Eser, 29. ve 32. ölçüler içerisinde B cümlesini tekrarlamıştır. Re (Neva) perdesi ile B¹ cümlesine başlayan türkü, Re (Neva) perdesinde kalışların ardından, 33. ve 36. ölçüler arasında Re (Neva) perdesi üzerinde Buselik çeşnisi ile asma karar vermiştir. Makamın güçlüsü ile C cümlesine başlayan eser, Segâh makamı çeşnisi ile devam ederek Si (Segâh) perdesinde karar vermiştir. Sol (Rast) perdesi ile C¹ cümlesine başlayan eser, 44.ölçüye kadar Segâh makamı çeşnileri ile Si (Segâh) perdesinde karar vermiştir. Fa Diyez 3 (Eviç) perdesi ile D cümlesine başlayan türkü, makamın tiz bölgesindeki Buselik genişlemesini göstererek Fa Diyez 3 (Eviç) perdesinde asma kalış yaptıktan sonra, Sol (Gerdaniye) ve Do (Çargâh) sesleri arasında bir Nikriz 5'lisi duyurarak Do (Çargâh) da asma karar vermiştir. Devam eden ölçüde Mi (Hüseyni) sesi ile Segâh makamı çeşnisi duyurarak Si (Segâh) perdesinde asma karar vermiştir. Fa Diyez 3 (Eviç) perdesi ile D¹ cümlesine başlayan eser, meydana Buselik çeşnisini gösterdikten sonra, Mi (Hüseyni) sesini kullanarak Segâh makamını duyurmuş ve Si (Segâh) sesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste 'Segâh' adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 10 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde Aksak Semai usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 10 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 10/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 10/8'lik usûl, Karma usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri: Beste içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.3.12. “Yiğit Olur” isimli türkünün notası ve incelenmesi

Yöre
ORTA ANADOLU
(Ağız ve Tavri ile)

YİĞİT OLUR (Sözlü Oyun Türküsü)

Söz
Necmi KIRAN
16-29/11/2015
Müzik
Necmi KIRAN
19-20/11/2015

4

6 — Ankara Hüdayda Tezenesi

10

13 — Orta Anadolu Sıyırma Tezene

15

17

19

21

Şekil 84. “Yiğit Olur” isimli türkünün notası

Yiğit Olur / 2

23
 Yi ği do lur boz kı rın her in sa nı
 Gö nü l ko kar boz kı rın her bir e ri

25
 in sa nı Kara top rak bah tı öm rü
 her e ri Ek mek ve rir top ta ğın da

27
 haya ti ha ya ti
 her ye ri her ye ri

29
 Ge lın gü vey bek ler du ru r ni şa te ni
 Ten de ku rur a ğu s to sun yaş te ri

31
 ni şa te ni U mu du dur gü ne ba kan

33
 ha sa ti U mu du dur ha sa di mın

35
 fir sa ti

36
 1. & 2. < Çe kir de ği dere lim Se ri de de se re lim
 Çe kir de ği çit le me Ka pö nü nü it le me

Yiğit Olur / 3

38
Ha sa di muz bol bol o la bo lo la ya rim
Bu ge ce de yan gın ya rım sa na ge le yim

40
do l'o la ya rim
da ha ne de yim

42
Mu ra da da ya rım ya rım e re lim
Ka p'ar di m ya rım ya rım kit le me

44
E le le de ya rım ya rım ve re lim
Ki li di de ya rım ya rım kit le me *Fine*

ARASAZ 46

48

50

52

54

Yiğit Olur / 4

56
58
60
62
64

Gliss.

Ne © m-i
07.12.2015

-1-

*Yiğit olur bozkırın her insanı
Karatoprak kahrı ömrü hayatı
Gelin güvey bekler durur nişanı
Umududur günebakan (/ayçiçeğin) hasatı
Hayatıdır hasatının fırsatı*

-2-

*Gönül kokar bozkırın her bir eri
Ekmek verir toprağında her yeri
Tende kurur Ağustosun yaş teri
Umududur günebakan (/ayçiçeğin) hasatı
Hayatıdır hasatının fırsatı*

Bağlantı 1

Çekirdeği derelim
Seride de serelim
Hasadımız bol (bol) ola, (bol ola yârim / dol'ola yârim)
Murada da (yârim, yârim) erelim
El ele de (yârim, yârim) verelim

Bağlantı 2

Çekirdeği çitleme
Kap'önünü itleme
Bu gece (de) (yangın yârim) sana geleyim / (daha ne deyim)
Kap'ardını (yârim, yârim) kitleme
Kilidi de (yârim, yârim) kitleme

Final Tekrarında isteğe bağlı kullanılabilir / Bağlantı 3

Tarlalarda hareket
Ayçiçekte bereket
Çalış (benim) bozkır(ımın aslan) yiğidi / nazlı güzeli
Kazanacak (yârim, yârim) memleket
Kazanacak (vatan millet) memleket

Türkü A+B+C+D+E şeklinde toplam beş cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Fa Diyez 3 (Eviç) perdesi ile seyre başlayan türkü, La (Muhayyer) perdesi civarında seyrini sürdürmüş ve meydana Tiz Buselik (Si) duyurup, Sol (Gerdaniye) ve Re (Neva) sesleri arasında bir Rast 5’lisi göstermiştir. Tekrar La (Muhayyer) perdesi civarında seyrini devam eden türkü, A cümlesini tekrarlayarak Sol (Gerdaniye) perdesinde asma karar yapmıştır. B cümlesinin ilk motifinde Sol (Gerdaniye) ve Re (Neva) sesleri arasında Rast 5’lisi göstererek seyrine devam eden eser, B cümlesinin 2. ve 3. ölçülerinin sonunda benzer cümlelerle Si Bemol (Kürdi) perdesinde asma kalış yapmıştır. Fa Diyez (Irak) perdesi ile C cümlesine devam eden türkü, Re (Neva) ve Sol (Rast) sesleri arasında bir Nikriz 5’lisi göstererek Sol (Rast) perdesinde asma karar yapmıştır. Ardından D cümlesine başlayan türkü, Sol (Gerdaniye) sesi ile seyrine devam edip, Do Diyez (Nim Hicaz) perdesinde asma karar yaparak D cümlesinin 2. ölçüsünde, La (Dügâh) perdesinde tam karar vermiştir. Sol (Rast) perdesi ile E cümlesine başlayan türkü, ilk 2 ölçüsünde Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında bir Hicaz 4’lüsü göstererek La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. Türkü, tekrar B cümlesi ile devam etmiştir. Bir ara sazın ardından D cümlesine başlayan eser, La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu beste ‘Hicaz Hümayun’ adı ile nitelendirilebilir.

c. Bestenin usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 4 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 4 zamanlı olarak Sofyan usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 4 zamanlı usûl ve mertebe olarak 4’lük birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 4/4’lük olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 4/4’lük usûl, Ana usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Beste içerisinde süre olarak en uzun 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görölmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.4.MESUDİYE YÖRESİNE AİT TÜRKÜLER

4.4.1. “Cenikiden Duttum Dari” isimli türkünün notası ve incelenmesi

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI

THM REPERTUAR SIRA No:2277

İNCELEME TARİHİ:

YÖRESİ :
MESUDİYE

KİMDEN ALINDIĞI:
RAMAZAN ERBAS
SÜRESİ:

CENİKİDEN DUTDUM DARI

DERLEYEN:

DERLEME TARİHİ:

NOTAYA ALAN :

CEN Nİ Kİ DEN DUT DUM DA RI BİN Dİ YİM A TIM DO RU
TEK Kİ RE ZE GE LİN CEK
VAL LAH ŞA ŞIR DIM YO LU HOP Dİ Nİ NAM Dİ NANİNA NİNA NAM
BİL LAH " " " " " " YAR Nİ NA NAM Nİ NANİNA NİNA NAM

— 1 —
CENİKİDEN DUTDUM DARI HOP DİNİ NAM DİNA NİNA NİNA NAM
BİNDİYİM ATIM, DÖRÜ YAR NİNA NAM NİNA NİNA NİNA NAM
TEKİREZ'E GELİNCEK HOP " " " " " "
VALLAH ŞASIRDIM YOLU YAR " " " " " "
BİLLAH " " HOP " " " " " "
Bağ —
— 2 —
MENDİLDEN BOHÇASI VAR HOP DİNİ NAM DİNA NİNA NİNA NAM
BİR ZALİM KOCAŞI VAR YAR NİNA NAM NİNA NİNA NİNA NAM
KIZ MENDİL MENDİL MENDİL HOP " " " " " "
KALDIR KOLLARIN İNDİR YAR ---
AT BOYNUMA DOLANDIR HOP-----
Bağ —
HOP DİNİ NAM DİNA NİNA NİNA NAM
YAR NİNA NAM NİNA NİNA NİNA NAM
HOP DİNİ NAM DİNA NİNA NİNA NAM
YAR NİNA NAM NİNA NİNA NİNA NAM

Şekil 86. “Cenikiden Duttum Dari” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Türkünün kimlik bilgileri

Adı : Cenikiden Duttum Darı

Türkünün Sözü/Müziği : Anonim

b. Türkünün makamsal analizi

Makamı : Çargâh

Karar Sesi (Durağı) : Do (Çargâh)

Güçlüsü : Sol (Gerdaniye)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si (Buselik), Do (Çargâh),
Re (Neva), Mi (Hüseyni)

Şekil 87. “Cenikiden Duttum Darı” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Donanımında değiştirici işaret yoktur

Yedeni : Si (Buselik)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisinde, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘ÇARGÂH MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+B¹ şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Re (Neva) perdesi ile seyre başlayan türkü, Mi (Hüseyni) sesini göstererek Do (Çargâh) perdesinde asma karar yapmıştır. A cümlesini tekrarlayan türkü, Sol (Rast) perdesi ile B cümlesine başlamış, Sol (Rast) ve Re (Neva) sesleri arasında bir Buselik çeşnisi göstererek Do (Çargâh) perdesinde asma karar yapmıştır. Türkü B¹ cümlesinde ise, B cümlesinden farklı olarak Do (Çargâh) perdesinde değil de Re (Neva) perdesinde asma karar yapmıştır. Tekrar B cümlesine başlayan türkü, Do (Çargâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu türkü ‘Çargâh’ adı ile nitelendirilebilir.

c. Türkünün usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 4 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 4 zamanlı olarak Sofyan usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 4 zamanlı usûl ve mertebe olarak 4’lük birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 4/4’lük olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 4/4’lük usûl, Ana usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Eser içerisinde süre olarak en uzun 1 vuruş değerindeki 4’lük nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32’lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.4.2. "Ekini Biçe Biçe" isimli türkünün notası ve incelenmesi

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA NO:3390
İNCELEME TARİHİ 18.1.1990

YÖRESİ
ORDU-MESUDİYE

KİMDEN ALINDIĞI
ÜMİT TOKCAN

EKİNİ BİÇE BİÇE

DERLEYEN
TUNCER İNAN
DERLEME TARİHİ
1964
NOTAYA ALAN
TUNCER İNAN

SÜRESİ : ♩ = 44

E Kİ Nİ Bİ
E KİN BİÇ TİM

ÇE Bİ ÇE BU LA MA DI M
GÖ ĞÜ DÜ NER DE NAL DI N

U CU NU BU LA MA DI M
Ö ĞÜ DÜ NER DE NAL DI N

U CU NU DA HA SI NI
Ö ĞÜ DÜ BE NÜS TÜ NE

SÖ Y LE MEM DA HA SI NI
VA R DİK ÇA BE NÜS TÜ NE

SÖ Y LE MEM AN ŞA Bİ Lİ R
VA R DİK ÇA SE NİN GÖY NÜ N

SU ÇU NU AN ŞA Bİ Lİ R
BÜ YÜ DÜ SE NİN GÖY NÜ N

Şekil 88. "Ekini Biçe Biçe" isimli türkünün notası

EKİNİ BİÇE BİÇE
(SAYFA-2)

-1-

EKİNİ BİÇE BİÇE
BULAMADIM UCUNU
DAHASINI SÖYLEMEM
ANŞA BİLİR SUÇUNU

-2-

EKİN BİÇTİM GÖĞÜDÜ
NERDEN ALDIN ÖĞÜDÜ
BEN ÜSTÜNE VARDIKÇA
SENİN GÖYNÜN BÜYÜDÜ

ANŞA : AYŞE

ESER ANALİZİ

a. Türkünün kimlik bilgileri

Adı : Ekini Biçe Biçe

Türkünün Sözü/Müziği : Anonim

b. Türkünün makamsal analizi

Makamı : Pençgah

Karar Sesi (Durağı) : Do (Çargâh)

Güçlüsü : Sol (Gerdaniye)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si (Buselik), Do (Çargâh),
Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol
(Gerdaniye)

Şekil 89. “Ekini Biçe Biçe” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Donanımında değiştirici işaret yoktur

Yedeni : Si (Buselik)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘PENÇGÂH MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü $A+A^1+B+B^1$ şeklinde toplam dört cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Do (Çargâh) perdesi ile seyre başlayan türkü, Sol (Gerdaniye) güçlüsünü göstererek Çargâh çeşnisi duyurup, Do (Çargâh) perdesinde asma karar yapmıştır. A cümlesini tekrarlayan türkü, Mi (Hüseyni) sesi ile B^1 cümlesine başlamış, La (Dügâh) sesini göstererek La (Dügâh) ve Mi (Hüseyni) sesleri arasında bir Buselik çeşnisi gösterip B cümlesi ile Do (Çargâh) perdesinde asma karar vermiştir. Türkü Sol (Gerdaniye) perdesi ile A^1 cümlesine başlamış, Sol (Rast) ve Re (Neva) sesleri arasında bir Rast çeşnisi göstererek Do (Çargâh) perdesinde asma karar yapmıştır. A cümlesini tekrar eden türkü, B^1 cümlesi ile devam edip, devamında tekrar B cümlesini göstererek Do (Çargâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu türkü ‘Pençgâh’ adı ile nitelendirilebilir.

c. Türkünün usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 8 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 8 zamanlı olarak Müsemmen usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 8 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8’lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 8/8’lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 8/8’lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Eser içerisinde süre olarak en uzun 1,5 vuruş değerindeki 4+8’lik nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16’lık nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

ESER ANALİZİ

a. Türkünün kimlik bilgileri

Adı : Eminem Pazarmısın

Türkünün Sözü/Müziği : Anonim

b. Türkünün makamsal analizi

Makamı : Pençgah

Karar Sesi (Durağı) : Do (Çargâh)

Güçlüsü : Sol (Gerdaniye)

Dizisi : Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye)

Şekil 91. “Eminem Pazarmısın” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Fa Diyez 3 (Eviç)

Yedeni : Si (Buselik)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘PENÇGÂH MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Sol (Gerdaniye) perdesi civarından seyre başlayan türkü, Sol (Gerdaniye) ve Do (Çargâh) perdeleri arasında Pençgâh 5'lisi göstererek Re (Neva) perdesinde asma karar yapmıştır. Devam eden ölçüde Do (Çargâh) perdesi ile seyrine devam eden türkü, Mi (Hüseyni) perdesinde asma karar vermiştir. Mi (Hüseyni) perdesi ile B cümlesine başlayan türkü, Fa (Acem) sesini kullanarak Fa (Acem) ve Do (Çargâh) sesleri arasında bir Çargâh 4'lüsü gösterip Re (Neva) perdesinde asma karar vermiştir. Do (Çargâh) perdesi ile C cümlesine başlayan türkü, Sol (Gerdaniye) ve Do (Çargâh) perdeleri arasında Pençgâh 5'lisi göstererek Re (Neva) perdesinde asma karar yapmıştır. Devam eden ölçüde benzer cümleyi tekrarlayarak Do (Çargâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu türkü 'Pençgâh' adı ile nitelendirilebilir.

c. Türkünün usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 9 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 9 zamanlı olarak Aksak usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 9 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 9/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 9/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Eser içerisinde süre olarak en uzun 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.4.4. "Gidemem Şiraza Ben" isimli türkünün notası ve incelenmesi

TRT. MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM. No: 406 - 22.6.1973

YÖRESİ
MESUDİYE

KİMDEN ALINDIĞI
İBRAHİM TOKLUCA

SÜRE

DERLEYEN
MUZAFFER SARISÖZEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
MUZAFFER SARISÖZEN

GİDEMEM ŞİRAZA BEN

AH Gİ DE MEM Şİ RA ZA BE N DA YA NA MAM
Gİ DE RİM Şİ RA ZÜS TÜ MEN Dİ LİM SU
KAH VE İÇ TİM FİN CAN DAN KE NAR LA RI

NA ZA BEN Gİ DE MEM Şİ RA ZA BE
YA DÜŞ TÜ Gİ DE RİM Şİ RA ZÜS TÜ
MER CAN DAN KAH VE İÇ TİM FİN CAN DAN

N DA YA NA MAM NA ZA BEN İN ŞAL LAH KA
MEN Dİ LİM SU YA DÜŞ TÜ MEN Dİ Lİ Mİ
KE NAR LA RI MER CAN DAN KIZ BEN SE Nİ

VU ŞU RU M GER DA NI BE YA ZA BEN
A RAR KEN MEYLİM BİR KI ZA DÜŞ TÜ
SE VE RİM HEM YÜ REK TEN HEM CAN DAN

İN ŞAL LAH KA VU ŞU RU M GER DA NI BE
MEN Dİ Lİ Mİ A RAR KEN MEYLİM BİR KI
KIZ BEN SE Nİ SE VE RİM HEM YÜ REK TEN

YA ZA BEN
ZA DÜŞ TÜ
HEM CAN DAN

1
AH GİDEMEM ŞİRAZA BEN
DAYANAMAM NAZA BEN
İNŞALLAH KAVUŞURUM
GERDANI BEVAZA BEN

2
GİDERİM ŞİRAZ ÜSTÜ
MENDİLİM SUYA DÜSTÜ
MENDİLİMİ ARARKEN
MEYLİM BİR KIZA DÜSTÜ

3
KAHVE İÇTİM FİNCANDAN
KENARLARI MERCANDAN
KIZ BEN SENİ SEVERİM
HEM YÜREKTEN HEM CANDAN

Şekil 92. "Gidemem Şiraza Ben" isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Türkünün kimlik bilgileri

Adı : Gidemem Şiraza Ben

Türkünün Sözü/Müziği : Anonim

b. Türkünün makamsal analizi

Makamı : Uşşak

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva)

Şekil 93. “Gidemem Şiraza Ben” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘UŞŞAK MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B şeklinde toplam iki cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde La (Dügâh) perdesiyle seyre başlayan türkü, Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında bir Uşşak 4'lüsü gösterdikten sonra La (Dügâh) perdesinde asma karar yapmıştır. La (Dügâh) perdesi ile B cümlesine başlayan türkü, Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında bir Uşşak 4'lüsü gösterdikten sonra La (Dügâh) perdesinde asma karar yapmıştır. Ardından A cümlesine Sol (Rast) perdesini göstererek seyrine devam eden türkü, Sol (Rast) ve Re (Neva) perdeleri arasında bir Rast 5'lisi göstererek La (Dügâh) perdesinde asma karar yapmıştır. Devamında türkü sırası ile B cümlesini, ardından A ve B cümlelerini 2'şer tekrar ile göstererek La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu türkü 'Uşşak' adı ile nitelendirilebilir.

c. Türkünün usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 9 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 9 zamanlı olarak Raks Aksağı usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 9 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8'lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 9/8'lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 9/8'lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Eser içerisinde süre olarak en uzun nota 2 vuruş değerindeki 2'lik nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lık nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.4.5. "Gümüş Ucu Mercanım" isimli türkünün notası ve incelenmesi

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 2812
İNCELEME TARİHİ : 19-2-1986

DERLEYEN
ANKARA ÖEV. KONS.

YÖRE
ORDU . MESUDİYE . Kışlak

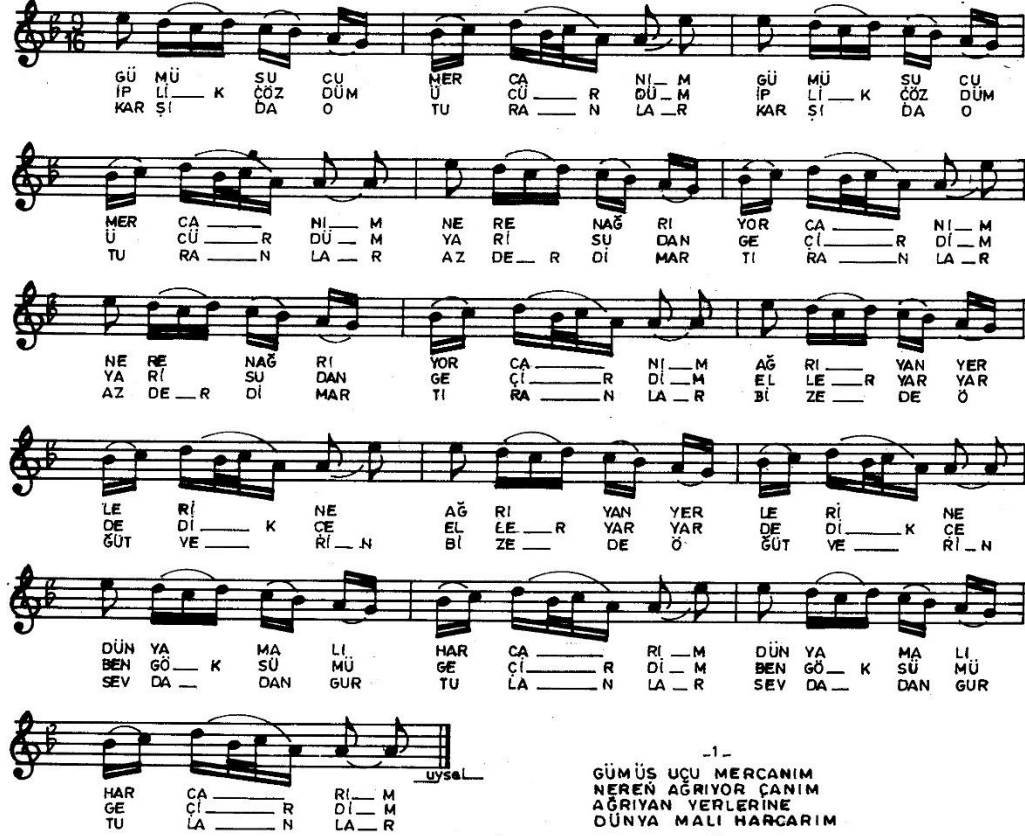
DERLEME TARİHİ
23-7-1943

KİMDEN ALINDIĞI
HÜSNÜ KAHRAMAN

GÜMÜŞ UCU MERCANIM

NOTAYA A LAN
ATEŞ KÖYOĞLU

SÜRE :
♩ = 168

— TEZENE VURUŞLARI —

-1-
GÜMÜŞ UCU MERCANIM
NEREN AĞRIYOR ÇANIM
AĞRIYAN YERLERİNE
DÜNYA MALI HARCARIM

-2-
İPLİK ÇÖZDÜM ÜÇÜRDÜM
YARI SUDAN GEÇİRDİM
ELLER YAR YAR DEDİKÇE
BEN GÖKSÜMÜ GEÇİRDİM

-3-
KARŞIDA O TURANLAR
AZ DİRDİM ARTIRANLAR
BİZE DE ÖGÜT VERİN
SEVDADAN GURTULANLAR.

Şekil 94. "Gümüş Ucu Mercanım" isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Türkünün kimlik bilgileri

Adı : Gümüş Ucu Mercanım

Türkünün Sözü/Müziği : Anonim

b. Türkünün makamsal analizi

Makamı : Hüseyni

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Mi (Hüseyni)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni)

Şekil 95. “Gümüş Ucu Mercanım” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘HÜSEYİNİ MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B şeklinde toplam iki cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinin ilk ölçüsünde Re (Neva) ve Sol (Rast) sesleri arasında bir Rast 5'lisi gösteren türkü, 2. ölçüde sırası ile Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında bir Uşşak 4'lüsü, La (Dügâh) ve Mi (Hüseyni) perdeleri arasında bir Hüseyni 5'lisi göstererek makamın güçlüsü Mi (Hüseyni) sesinde asma karar yapmıştır. B cümlesinin ilk ölçüsünde Re (Neva) ve Sol (Rast) sesleri arasında bir Rast 5'lisi gösteren türkü, B cümlesinin 2. ölçüsünde Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında bir Uşşak 4'lüsü göstererek La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. Türkü devam eden ölçülerde sırası ile, A+B+A+B ve devamında A+B şeklinde cümleleri tekrarlayarak La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu türkü 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Türkünün usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 9 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 9 zamanlı olarak Raks Aksağı usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 9 zamanlı usûl ve mertebe olarak 16'lık birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 9/16'lık olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 9/16'lık usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Eser içerisinde süre olarak en uzun nota yarım vuruş değerindeki 8'lik nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.4.6. "Hanım Senin Ne Güzel Gaşların Var" isimli türkünün notası ve incelenmesi

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No:2813
İNCELEME TARİHİ : 19 - 2 - 1986

YÖRE
ORDU - MESUDİYE Yukarı Falıca

KİMDEN ALINDIĞI
RÜŞTÜ TUNÇALT

SÜRE :

♩ = 132

DERLEYEN
ANKARA DEV. KONS.

DERLEME TARİHİ
23 - 7 - 1943

NOTAYA ALAN
AYES KOYUĞU
23.8.1985

HANIM SENİN NE GÜZEL GAŞLARIN VAR

HA NİM SE NİN NE GÜ ZEL GA S LA RI N VA R
" " " " " " " SA C LA RI N VA R
" " " " " " " A YA ĞI N VA R

CA NİM SE NİN NE GÜ ZEL GA S LA RI N VA R
" " " " " " " SA C LA RI N VA R
" " " " " " " A YA ĞI N VA R

GAŞ LA RI NA GUR BA NO LAM HO P LA DA GEL GÜL LÜM
İN Cİ Ğİ Bİ DİŞ LE RİN VAR A LAM " " " " " " " A YA ĞI NA ÇA PU L A LAM " " " " " " "

HO P LA DA GE L Uysal

- 1 - HANIM SENİN NE GÜZEL GAŞLARIN VAR. HANIM SENİN NE GÜZEL SAĞLARIN VAR.
GAŞLARINA GURBAN OLAM HOPLA DA GEL GÜLLÜM İNÇİ GİBİ DİŞLERİN VAR HOPLA DA GEL GÜLLÜM
- 2 -
- 3 - HANIM SENİN NE GÜZEL AYAĞIN VAR HANIM SENİN NE GÜZEL ELLERİN VAR
AYAĞINA ÇAPUL ALAM HOPLA DA GEL GÜLLÜM ELLERİNE GİNA YAKAM HOPLA DA GEL GÜLLÜM.
- 4 -

Şekil 96. "Hanım Senin Ne Güzel Gaşların Var" isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Türkünün kimlik bilgileri

Adı : Hanım Senin Ne Güzel Gaşların Var

Türkünün Sözü/Müziği : Anonim

b. Türkünün makamsal analizi

Makamı : Pençgah

Karar Sesi (Durağı) : Do (Çargâh)

Güçlüsü : Sol (Gerdaniye)

Dizisi : Si (Buselik), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa (Acem), Fa Diyez (Eviç), Sol (Gerdaniye), La (Muhayyer)

Şekil 97. “Hanım Senin Ne Güzel Gaşların Var” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Fa Diyez (Eviç)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘PENÇGÂH MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Sol (Gerdaniye) perdesi civarından seyre başlayan türkü, La (Muhayyer) ve Re (Neva) perdeleri arasında bir Rast 5'lisi göstererek Re (Neva) perdesinde asma karar yapmıştır. A cümlesini tekrar eden türkü, Sol (Gerdaniye) ve Do (Çargâh) perdeleri arasında bir Ferahnâk 5'lisi Göstererek Do (Çargâh) perdesinde asma karar vermiştir. Re (Neva) perdesi ile C cümlesine başlayan türkü, Re (Neva) perdesinde asma karar ile bitiş yapmıştır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu türkü 'Pençgâh' adı ile nitelendirilebilir.

c. Türkünün usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 4 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 4 zamanlı olarak Sofyan usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 4 zamanlı usûl ve mertebe olarak 4'lük birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 4/4'lük olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 4/4'lük usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Eser içerisinde süre olarak en uzun nota 1 vuruş değerindeki 4'lük nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16'lık nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.4.7. “İki Durna” isimli türkünün notası ve incelenmesi

T RT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 1151
İNCELEME TARİHİ: 4_12_1975

YÖRESİ
MESUDİYE
KİMDEN ALINDIĞI
RÜSTÜ TUNCALI
SÜRESİ:

İKİ DURNA

DERLEYEN
M. SARISOZEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
M. SARISOZEN

İ Kİ DUR NAM DUR NA DUR NAM DEN MIN GEL GE NA MİS LİR Dİ E .. YE .. YE .. YE .. Yİ VA HEY .. Yİ VA HEY .. YOL DA ARS DAN BİR KA YO RUL MUŞ SA HİN VUR MUS GA LAN RIŞ RAŞ TEL DEN ÇE KE DİR NİS MAY Rİ NET MİS LİK LE YAG NE Rİ MUR GE Kİ DAN Lİ RİL YAŞ REL MİS DAN DEN O DUR GA DA NAM RİP

Şekil 98. “İki Durna” isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Türkünün kimlik bilgileri

Adı : İki Durna

Türkünün Sözü/Müziği : Anonim

b. Türkünün makamsal analizi

Makamı : Karcığar

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Re (Neva)

Dizisi : Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi Bemol (Hisar), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye), La (Muhayyer)

Şekil 99. “İki Durna” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh), Mi Bemol (Hisar), Fa Diyez 3 (Eviç)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘KARCIĞAR MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+B¹+C şeklinde toplam dört cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Sol (Gerdaniye) perdesi civarından seyre başlayan eser, La (Muhayyer) perdesini kullanıp Fa (Acem) sesi ile birlikte bir Buselik 5'lisi göstererek Re (Neva) perdesinde asma karar yapmış ve ardından Mi Bemol (Hisar) perdesini kullanarak Karcıgar çeşnisi ile Re (Neva) perdesinde asma karar vermiştir. La (Dügâh) perdesi ile B cümlesine başlayan türkü, Re (Neva) ve La (Dügâh) sesleri arasında bir Uşşak 4'lüsü gösterdikten sonra Mi Bemol (Hisar) perdesi civarında Karcıgar çeşnisi göstererek Re (Neva) perdesinde asma karar vermiştir. İki tekrar daha B cümlesini gösteren türkü, B cümlesinden farkı, sadece son cümlesi olan B¹ cümlesini göstererek La (Dügâh) perdesinde asma karar vermiştir. Re (Neva) perdesi ile C cümlesine başlayan türkü, Re (Neva) ve La (Dügâh) perdeleri arasında bir Uşşak 4'lüsü gösterdikten sonra bir tekrar daha C cümlesini göstererek La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu türkü 'Karcıgar' adı ile nitelendirilebilir.

c. Türkünün usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 5 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 5 zamanlı olarak Türk Aksağı usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 5 zamanlı usûl ve mertebe olarak 16'lık birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 5/16'lık olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 5/16'lık usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Eser içerisinde süre olarak en uzun nota yarım vuruş değerindeki 8'lik nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.4.8. "Kemençemin Başında" isimli türkünün notası ve incelenmesi

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No : 2820
İNCELEME TARİHİ : 19_2_1986

YÖRESİ
ORDU_MESUDİYE
Yukarı Fallica Köyü

KİMDEN ALINDIĞI
RUSTU TUNCALI

SÜRESİ :

DERLEYEN
ANK. DEV. KONS..

DERLEME TARİHİ
23.7.1943

NOTAYA ALAN
ATES KOYOĞLU
23.8.1943

KEMENÇEMİN BAŞINDA

KE MEN CE MİN BA SIN DA OY NU YOR FAR
BA SIN DA KI YAZ MA Nİ N DA LI VAR CI
GE L PI NA RA PI NA RA SU YU OOL DUR

MAK LA RI M ZA YA MI GI T Tİ GE LI NA MAN
CE Ğİ YO K ŞU MEL U NU N Kİ Zİ Nİ NA MAN
DES Tİ NE BU BE NİM TÜ R KÜ LE Rİ MA MAN

BE NİM YAL VA R MAK LA RI M BE NİM YAL VA R MAK LA RI M
BE N DEN GE CE CE Ğİ YO K BE N DEN GE CE CE Ğİ YO K
HE P GÜ ZEL LE R ÜS TÜ NE HE P GÜ ZEL LE R ÜS TÜ NE

— TEZENE VURUŞLARI —

- 1 -

KEMENÇEMİN BAŞINDA
OYNUYOR PARMAKLARIM
ZAYAMI GİTTİ GELİN (AMAN)
BENİM YALVARMAKLARIM

- 2 -

BAŞINDAKİ YAZMANIN
DALI VAR ÇİÇEĞİ YOK
ŞU MELUN KIZIN (AMAN)
BENDEN GEÇEĞİ YOK

- 3 -

GEL PINARA, PINARA
SUYU OOLDUR DESTİNE
BU BENİM TÜRKÜLERİM (AMAN)
HEP GÜZELLER ÜSTÜNE.

Şekil 100. "Kemençemin Başında" isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Türkünün kimlik bilgileri

Adı : Kemeçemin Başında

Türkünün Sözü/Müziği : Anonim

b. Türkünün makamsal analizi

Makamı : Hüseyni

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Mi (Hüseyni)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye)

Şekil 101. “Kemeçemin Başında” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh), Fa Diyez 3 (Eviç)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘HÜSEYİNİ MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Fa Diyez 3 (Eviç) perdesiyle seyre başlayan türkü, Sol (Gerdaniye) sesi civarında seyrine devam ederek makamın güçlüsü Mi (Hüseyni) perdesinde asma karar vermiştir. A cümlesini tekrarlayan türkü, Mi (Hüseyni) perdesi ile B cümlesine başlamış, Sol (Gerdaniye) ve Re (Neva) perdeleri arasında bir Rast 4'lüsü gösterdikten sonra Mi (Hüseyni) perdesinde asma karar vermiştir. Si Bemol 2 (Segâh) perdesi ile C cümlesine başlayan türkü, Mi (Hüseyni) güçlüsünde asma karar yaptıktan sonra Sol (Rast) ve Do (Çargâh) perdeleri arasında Rast 4'lüsü göstererek La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu türkü 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Türkünün usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 9 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 9 zamanlı olarak Aksak usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 9 zamanlı usûl ve mertebe olarak 16'lık birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 9/16'lık olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 9/16'lık usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Eser içerisinde süre olarak en uzun nota yarım vuruş değerindeki 8'lik nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.4.9. "Ocağa Koydum Kazan" isimli türkünün notası ve incelenmesi

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 1641
İNCELEME TARİHİ : 23 _ 2 _ 1978

DERLEYEN
AHMET YAMACI

YÖRESİ
ORDU - Mesudiye
KİMDEN ALINDIĞI
RAMAZAN ERBAŞ

OCAĞA KOYDUM KAZAN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
AHMET YAMACI

SÜRESİ :
♩ = 80

O CA ĞA KOY
U SUL YA VAŞ
O MU ZUN DA

DUM KA ZA... N YAR YA... R YA... R YA... R YA... R
BAS TA GE... L NA ŞA ĞI... L

YA KAL TI NI KAY NA SIN YA KAL TI NI KAY NA SIN
TAH TA LA ROY MUŞ NA MA SIN TAH TA LA ROY MUŞ SAÇ LA SIN RİN

YE Nİ ÇIK TI HO RO NA KE MİK LE Rİ OY NA SIN
GEL SA RI LA LIM HO KA ÇA LIM CA Zİ NE NEN DUY MA SIN
KIZ SE NİN SA RI PER ÇE MİN KA LE MÖL MUŞ KAS LA RİN

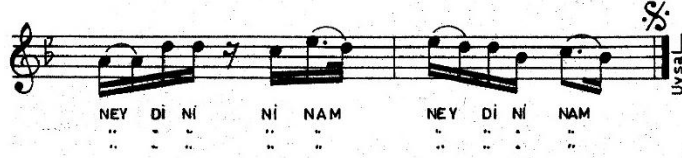
HA Dİ GÜ LÜ MOY NA BİR DA NEM BİR DE BE Nİ

Kİ DA NEM HOP Dİ Nİ Nİ NAM NEY Dİ Nİ NAM NEY Dİ Nİ Nİ NAM

NEY Dİ Nİ NAM HO PA Dİ Nİ Nİ NAM NEY Dİ Nİ NAM

Şekil 102. "Ocağa Koydum Kazan" isimli türkünün notası

OCAĞA KOYDUM KAZAN
(Sahife - 2)

— 1 —

OCAĞA KOYDUM KAZAN YAR YAR YAR YAR YAR
YAK ALTIN KAYNASIN
YENİ ÇIKTI HORONA
KEMİKLERİ OYNASIN

Bağlantı { HADI GÜLÜM OYNA BİR DANEM
BİR DE BEN İKİ DANEM
HOP DİNİ NİNAM NEYDİNİ NAM
NEYDİNİ NİNAM NEYDİNİ NAM
HOPA DİNİ NİNAM NEYDİNİ NAM
NEYDİNİ NİNAM NEYDİNİ NAM

— 2 —

USUL YAVAŞ BAŞTA GEL YAR YAR YAR YAR YAR
TAHTALAR OYNAMASIN
GEL SARILALIM KAŞALIM
CAZİ NENEN DUYMASIN

Bağlantı

— 3 —

OMUZUNDAN AŞAĞI YAR YAR YAR YAR YAR
TEL TEL OLMUŞ SAÇLARIN
KIZ SENİN SARI PERÇEMİN
KALEM OLMUŞ KAŞLARIN
Bağlantı

Türkü A+B+B¹ şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Fa Diyez 3 (Eviç) perdesiyle seyre başlayan türkü, La (Muhayyer) ve Re (Neva) sesleri arasında bir Hüseyni 5'lisi göstererek sekvensli bir inişle makamın güçlüsü Re (Neva) perdesinde asma karar yapmıştır. Re (Neva) perdesi ile B¹ cümlesine başlayan türkü, Uşşak makamı çeşnisi ile Si Bemol 2 (Segâh) perdesinde asma karar yapmıştır. Ardından La (Dügâh) perdesi ile B cümlesine başlayan türkü, sırasıyla La (Dügâh) ve Re (Neva) perdeleri arasında bir Uşşak 4'lüsü, La (Dügâh) ve Mi (Hüseyni) perdeleri arasında bir Hüseyni 5'lisi göstererek Si Bemol 2 (Segâh) perdesinde asma karar yapmıştır. Türkü devamında B cümlesini sekiz tekrar yaparak Si Bemol 2 (Segâh) perdesinde asma karar ile bitiş yapmıştır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu türkü 'Uşşak' adı ile nitelendirilebilir.

c. Türkünün usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 2 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 2 zamanlı olarak Nim Sofyan usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 2 zamanlı usûl ve mertebe olarak 4'lük birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 2/4'lük olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 2/4'lük usûl, Ana usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Eser içerisinde süre olarak en uzun nota yarım vuruş değerindeki 8'lik nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.4.10. "Sildirge Sildirge" isimli türkünün notası ve incelenmesi

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No : 2337
İNCELEME TARİHİ :

YÖRESİ
ORDU, MESUDİYE

KİMDEN ALINDIĞI
RAMAZAN ERBAŞ
SÜRESİ :

DERLEYEN
NIDA TÜFEKÇİ

DERLEME TARİHİ
29. 10. 1971

NOTAYA ALAN
NIDA TÜFEKÇİ

SİLDİRGE SİLDİRGE

SİL DİR GE SİL DİR GE YA ĞAN YAĞ MU R LAR
AN NE MİN GÖ ZÜ NÜ N YA ŞI NA BE N ZER
BÖ LÜ K CE BÖ LÜK CE KAL KAN DU MA N LAR
BA BA MİN E Vİ Nİ N BA ŞI NA BE N ZER

HOP Nİ N NAY DI NİN NA NA NİN NA NİN NA Y DI

YAR Nİ N NAY DI NİN NA NA Nİ NA Nİ NA NİN NA Y DI

VARDIM BAKTIM ŞU DEREDE AĞLIYOR
AL YA ZMASIN CEZMİŞ, CEZMİŞ BAĞLIYOR
BENİ GÖRMÜŞ GESİL GESİL AĞLIYOR
Bağlantı.

GÖĞE BULUT GİBİ HAVALANIRSIN
SULU SEPKEN GİBİ YERE YAĞARSIN
NERDE GÜZEL GÖRSEN ONA BAKARSIN
Bağlantı.

NOT : Her satır ikişer kez okunacaktır. Başka bir deyimle
her satır dönüşlüdür. Bağlantı bu kuralın dışındadır.

Şekil 104. "Sildirge Sildirge" isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Türkünün kimlik bilgileri

Adı : Sildirge Sildirge

Türkünün Sözü/Müziği : Anonim

b. Türkünün makamsal analizi

Makamı : Çargâh

Karar Sesi (Durağı) : Do (Çargâh)

Güçlüsü : Sol (Gerdaniye)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si (Buselik) Do (Çargâh),
Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa (Acem), Sol
(Gerdaniye),

Şekil 105. “Sildirge Sildirge” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Donanımında değiştirici işaret yoktur.

Yedeni : Si (Buselik)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisinde, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘ÇARGÂH MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A şeklinde bir cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Sol (Gerdaniye) perdesi ile seyre başlayan türkü, Mi (Hüseyni) perdesi civarında Çargâh makamının melodik yapılarını göstererek Re (Neva) perdesinde asma karar vermiştir. A cümlesinin melodik yapısını iki kez tekrar eden türkü, Re (Neva) perdesinde asma karar ile bitiş yapmıştır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu türkü ‘Çargâh’ adı ile nitelendirilebilir.

c. Türkünün usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 9 zamanlı usûller kapsamına girmektedir. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 9 zamanlı olarak Raks Aksağı usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 9 zamanlı usûl ve mertebe olarak 8’lik birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 9/8’lik olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 9/8’lik usûl, Birleşik usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Eser içerisinde süre olarak en uzun nota 1.5 vuruş değerindeki 4+8’lik nota, en kısa nota süresi ise 1/4 vuruş değerindeki 16’lık nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

4.4.11. "Yar Çiçeğim Çiçeğim" isimli türkünün notası ve incelenmesi

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 2833
İNCELEME TARİHİ : 19.2.1986

YÖRESİ
ORDU MESUDİYE
YUKARI FALİÇA
KİMDEN ALINDIĞI
RUSTU TUNCALI
SÜRESİ :

DERLEVEN
ANK. DEV. KONS.

DERLEME TARİHİ
27.3.1943

NOTAYA ALAN
ATES KOYOĞLU
23.8.1985

YAR ÇİÇEĞİM ÇİÇEĞİM

♩ = 104

2.3

YAR Çİ CE ĞİM Çİ CE ĞİM YA R Çİ CE ĞİM
DE ĞİR ME NUS
GA RA VI
Çİ TU VA N Çİ R Çİ M BE NO NU Bİ CE ĞİM
YA N Çİ R Çİ K O PE N RAK GE Tİ Rİ N Bİ ÇEK
OL M CE RE YE GO N DUR DUM
E ĞER YA RIM GE L ME Z SE E ĞE R YA RIM GE L
SE NİN Kİ AZ YA Rİ SE Nİ SE NİN Kİ AZ YA L
O A LE GÖZ LE Rİ Rİ SE Nİ O A LE GÖZ LE
ME Z SE KU SO LU BU CA ĞİM
Rİ SE BE Nİ M KI DE MO R Çİ ÇEK
Rİ Nİ O P TUM DE U YA N DİR DİM

- 1 -
YAR ÇİÇEĞİM ÇİÇEĞİM
BEN ONU BİÇECEĞİM
EĞER YARIM GELMEZSE
GÜS OLUP UÇACAĞIM.

- 2 -
DEĞİRMEN ÜSTÜ ÇİÇEK
ORAK GETİRİN BİÇEK
SENİNKİ AZYAR İSE
BENİNKİ DE MOR ÇİÇEK.

- 3 -
ÇİGARAYI YANDIRDIM
PENCEREYE GONDURDUM
O ALE GÖZLERİNİ
OPTÜM DE UYANDIRDIM.

- 4 -
SULAR GİBİ AKMAYIN
MAVİ BÖNCÜK TAKMAYIN
BEN BİR KÖY ÇOCUĞUYUM
DURUŞUMA BAKMAYIN.

Şekil 106. "Yar Çiçeğim Çiçeğim" isimli türkünün notası

ESER ANALİZİ

a. Türkünün kimlik bilgileri

Adı : Yar Çiçeğim Çiçeğim

Türkünün Sözü/Müziği : Anonim

b. Türkünün makamsal analizi

Makamı : Hüseyni

Karar Sesi (Durağı) : La (Dügâh)

Güçlüsü : Mi (Hüseyni)

Dizisi : Sol (Rast), La (Dügâh), Si Bemol 2 (Segâh), Do (Çargâh), Re (Neva), Mi (Hüseyni), Fa Diyez 3 (Eviç), Sol (Gerdaniye)

Şekil 107. “Yar Çiçeğim Çiçeğim” isimli türkünün dizisi

Donanımı : Si Bemol 2 (Segâh), Fa Diyez 3 (Eviç)

Yedeni : Sol (Rast)

Genişlemesi : Türkü sekiz ses içerisindedir, herhangi bir genişleme olmamıştır.

Seyri : İncelenen türkü, seyir olarak çıkıcı-inici bir yapıya sahip olup, ‘HÜSEYİNİ MAKAMI’ seyir karakteri ile uygunluk göstermektedir. Türkünün analizi sözlü bölümden itibaren yapılmıştır.

Türkü A+B+C şeklinde toplam üç cümleden meydana gelmiştir. A cümlesinde Fa Diyez 3 (Eviç) perdesiyle seyre başlayan türkü, Sol (Gerdaniye) sesi civarında seyrine devam ederek makamın güçlüsü Mi (Hüseyni) perdesinde asma karar vermiştir. A cümlesini tekrarlayan türkü, Mi (Hüseyni) perdesi ile B cümlesine başlamış, Sol (Gerdaniye) ve Re (Neva) perdeleri arasında bir Rast 4'lüsü gösterdikten sonra Mi (Hüseyni) perdesinde asma karar vermiştir. Si Bemol 2 (Segâh) perdesi ile C cümlesine başlayan türkü, Mi (Hüseyni) güçlüsünde asma karar yaptıktan sonra Sol (Rast) ve Do (Çargâh) perdeleri arasında Rast 4'lüsü göstererek La (Dügâh) perdesinde karar vermiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bu türkü 'Hüseyni' adı ile nitelendirilebilir.

c. Türkünün usul analizi

Zaman : Analizi yapılan eserin usûlü Türk halk müziği nazariyatına göre 4 zamanlı usûller kapsamındadır. Bu usûl, Türk sanat müziği usûlleri içerisinde 4 zamanlı olarak Sofyan usûlüne karşılık gelmektedir.

Birim : Türkü, 4 zamanlı usûl ve mertebe olarak 4'lük birim ile gösterilmiştir. Analizi yapılan eserin usûlünün, 4/4'lük olduğu görülmektedir.

Usûl Türü : THM nazariyatına göre 4/4'lük usûl, Ana usûller içerisinde yer almaktadır.

Nota Süreleri : Eser içerisinde süre olarak en uzun nota yarım vuruş değerindeki 8'lik nota, en kısa nota süresi ise 1/8 vuruş değerindeki 32'lik nota olarak görülmektedir.

Eserin Türü : Kırık hava türünde sözlü bir eserdir.

SONUÇLAR VE DEĞERLENDİRMELER

Araştırmanın alt problemlerine ilişkin tespit edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir.

5.1. SONUÇLAR

• İncelemesi yapılan TRT repertuarında bulunan Mesudiye yöresi türkülerinden:

Mesudiye yöresine ait 11 türkünün; 3 tanesi Pençgâh, 3 tanesi Hüseyini, 2 tanesi Uşşak, 2 tanesi Çargâh, 1 tanesi Karcığar makamı seyir karakteri ile uygunluk gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Mesudiye yöresine ait 11 türkünün; 1 tanesi 2/4'lük, 3 tanesi 4/4'lük, 1 tanesi 5/16'lık, 1 tanesi 8/8'lik, 3 tanesi 9/8'lik, 2 tanesi 9/16'lık usûl kalıpları içerisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Mesudiye yöresine ait 11 türkünün tamamı, ritimsel tasnifi açısından kırık hava türünde sözlü eserlerdir. İncelenen eserlerin 1 tanesi A şeklinde 1 cümleden, 2 tanesi A+B şeklinde iki ayrı cümleden, 2 tanesi A+B+B¹ şeklinde üç ayrı cümleden, 4 tanesi A+B+C şeklinde üç ayrı cümleden, 1 tanesi A+A¹+B+B¹ şeklinde 4 ayrı cümleden, 1 tanesi A+B+B¹+C şeklinde 4 ayrı cümleden oluşup, bu cümleler eser içerisinde birbirini tekrar etmektedir.

• İncelemesi yapılan Mesudiye yöresi sanatçılarından:

Erol Ayduğan'a ait 26 türkünün; 6 tanesi Uşşak makamı, 10 tanesi Hüseyini makamı, 4 tanesi Karcığar makamı, 2 tanesi Hicaz Hümayun makamı, 2 tanesi Pençgâh makamı, 1 tanesi Rast makamı, 1 tanesi Kürdi makamı seyir karakteri ile uygunluk gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Erol Ayduğan'a ait 26 türkünün; 11 tanesi 5/8'lik, 2 tanesi 4/4'lük, 4 tanesi 7/8'lik, 2 tanesi 5/16'lık, 1 tanesi 8/8'lik, 2 tanesi 9/8'lik, 1 tanesi 10/8'lik, 1 tanesi 6/8'lik, 2 tanesi 2/4'lük usûl kalıpları içerisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Erol Ayduğan'a ait 26 türkünün tamamı, ritimsel tasnifi açısından kırık hava türünde sözlü eserlerdir. İncelenen eserlerin 13 tanesi A+B şeklinde iki ayrı cümleden, 10 tanesi A+B+C şeklinde üç ayrı cümleden, 3 tanesi A+B+C+D şeklinde dört ayrı cümleden oluşup, bu cümleler eser içerisinde birbirini tekrar etmektedir.

Erol Ayduğan'ın türkü formundaki besteleri, TRT repertuvarındaki Mesudiye yöresi anonim türküleri ile karşılaştırıldığında:

Yöre özelliği gösteren 5/8'lik, 5/16'lık, 7/8'lik, 7/16'lık, 9/8'lik ve 9/16'lık gibi ritmik yapılar, sanatçının bestelemiş olduğu 26 eserin 15'inde gözlemlenmiştir. Sanatçının eserlerinde 5 zamanlı usûl'ün %42,3'lük bir oranla kullanılması dikkat çekmektedir.

Erol Ayduğan'a 26 türkünün makamsal özellikleri incelendiğinde, 15 türküde özellikle yöre ile özdeşleşmiş olan Karcığar, Hüseyini, Uşşak, Çargâh ve Pençgâh gibi makamların, sanatçının eserlerinde kullanıldığı görülmektedir. Sanatçının bestelerinin makamsal yapısının, %57,7 gibi bir oranla yörenin makamsal yapısına uygunluk gösterdiği görülmektedir. Sanatçının diğer 11 (%42,3) eserinin ise, Türk halk müziğinin genel yapısı ile uygunluk gösterdiği söylenebilir.

Erol Ayduğan'ın eserleri tür bakımından incelendiğinde ise, 26 türküde 15 (%57,7) türkünün yöreye uygunluk gösterdiği söylenebilir. Ayrıca TRT repertuvarında incelenen Mesudiye yöresi türkülerinde Rast makamında herhangi bir türküye rastlanılmazken, sanatçının 5/8'lik usûl ve Rast makamında bestelemiş olduğu bir türküyle karşılaşmıştır. Bu bağlamda sanatçının farklı makamsal yapılardan etkilendiği ve yöre ile ilgili özgün eserler çıkardığı söylenebilir. Diğer 11 türkünün ise, Türk halk müziği yapısına uygunluk gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

- İncelemesi yapılan Mesudiye yöresi sanatçılarından:

Kubilay Duman'a ait 4 türkünün; 3 tanesi Hüseyini makamı, 1 tanesi Çargâh makamı seyir karakteri ile uygunluk gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kubilay Duman'a ait 4 türkünün; 1 tanesi içerisinde iki farklı usûl kalıbı barındırarak 4/4'lük ve 2/4'lük, 2 tanesi 14/8'lik, 1 tanesi 10/8'lik usûl kalıpları içerisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kubilay Duman'a ait 4 türkünün tamamı, ritimsel tasnifi açısından kırık hava türünde sözlü eserlerdir. İncelenen dört eserin 2 tanesi A+B şeklinde 2 ayrı cümleden, 1 tanesi A+B+C şeklinde üç ayrı cümleden, 1 tanesi A+B+C+D şeklinde dört ayrı cümleden oluşup, bu cümleler eser içerisinde birbirini tekrar etmektedir.

Kubilay Duman'ın türkü formundaki besteleri, TRT repertuvarındaki Mesudiye yöresi anonim türküleri ile karşılaştırıldığında:

Ritmik olarak yöre özelliği gösteren 1 adet 4/4'lük ve söz prozodisi sebebi ile notaya 14/8'lik alınan fakat, 7/8'lik tartımda olan bir türküye rastlanıldı. Usûl yapısı olarak eserlerin %50'sinin yöre ile uygunluk gösterdiği söylenebilir.

Kendisine ait 4 türkünün makamsal özelliklerini incelediğimizde yörenin melodik ezgilerinde var olan Hüseyini ve Çargâh makamlarının, sanatçının da eserlerinde kullandığı görülmektedir. Makamsal olarak eserlerin %50'sinin, yöre türkülerinin makamsal yapıları ile uygunluk gösterdiği söylenebilir.

Kubilay Duman'ın eserlerini tür bakımından incelediğimizde ise, 2 (%50) türkünün yöreye uygunluk gösterdiğini söyleyebiliriz.

• İncelemesi yapılan Mesudiye yöresi sanatçılarından:

Necmi Kıran'a ait 12 türkünün; 4 tanesi Uşşak makamı, 4 tanesi Hüseyini makamı, 2 tanesi Suzinak makamı, 1 tanesi Segâh makamı, 1 tanesi Hicaz Hümayun makamı seyir karakteri ile uygunluk gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Necmi Kıran'a ait 12 türkünün; 3 tanesi 10/8'lik, 2 tanesi 4/4'lük, 2 tanesi 2/4'lük, 1 tanesi 9/8'lik, 1 tanesi 7/8'lik, 1 tanesi içerisinde usûl değişikliği ile 2/4'lük ve 4/4'lük, 1 tanesi içerisinde usûl değişikliği ile 2/4'lük ve 10/8'lik, 1 tanesi 4/4'lük sebare usûl kalıpları içerisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Necmi Kıran'a ait 12 türkünün tamamı, ritimsel tasnifi açısından kırık hava türünde sözlü eserlerdir. İncelenen eserlerin 7 tanesi A+B+C şeklinde üç ayrı

cümleden, 1 tanesi A+B+C+D şeklinde dört ayrı cümleden, 1 tanesi A+B+C+D+D¹ şeklinde beş ayrı cümleden, 1 tanesi A+B+C+D+E şeklinde beş ayrı cümleden, 1 tanesi A+B+B¹+C+C¹+D+D¹ şeklinde yedi ayrı cümleden, 1 tanesi A+B+B¹+C+C¹+D+D¹+E+E¹ şeklinde dokuz ayrı cümleden oluşup, bu cümleler eser içerisinde birbirini tekrar etmektedir.

Necmi Kıran'ın türkü formundaki besteleri, TRT repertuarındaki Mesudiye yöresi anonim türküleri ile karşılaştırıldığında:

Yörede kullanılan 2/4'lük, 4/4'lük, 7/8'lik ve 9/8'lik gibi ritmik yapıları, sanatçının bestelemiş olduğu 5 türküde kullandığını görmekteyiz. Yöre özelliği gösteren 7/8'lik ve 9/8'lik gibi ritmik yapılar, sanatçının bestelemiş olduğu 12 eserin 2'sinde gözlemlenmiştir. Usûl yapısı olarak eserlerin %16,6'sının yöredeki ritmik kalıplar ile uygunluk gösterdiği söylenebilir.

Necmi Kıran'a ait 12 türkünün makamsal özelliklerini incelediğimizde, yöre ezgilerinde var olan Hüseyini ve Uşşak makamlarını, sanatçının bestelemiş olduğu 5 eserde kullandığını görmekteyiz. Makamsal olarak eserlerin %41,6'sının yöre türkülerinin makamsal yapıları ile uygunluk gösterdiği söylenebilir.

Necmi Kıran'ın eserlerini tür bakımından incelediğimizde ise, yöreye uygunluk gösteren 5 (%41,6) adet türküsü olduğunu söyleyebiliriz.

Analizini yaptığımız Necmi Kıran'ın türkülerinin tamamının yöre ile benzerlik gösterdiğini söylemek doğru olmayacaktır. Üretilen her eserin yöre türkülerine benzemesi gerekmediğini de düşünerek, sanatçının 5 eserinin yöre ile diğer 7 eserinin ise, Türk halk müziği yapısı ile uygunluk gösterdiğini söylemek daha doğru olacaktır.

5.2. DEĞERLENDİRMELER

Türk halk müziği formunda yapılan beste çalışmalarında her besteci öncelikle kendi yöresinin müzikal yapısı ile uyumlu eserler üretmeye öncelik vermelidir. Yöresini aşan sanatçılar kendi yörelerinin müzik kültürü dışında, Türk halk müziğinin farklı karakteristik yapılarını aksettiren özgün eserler üretmeleri bir zenginlik olarak kabul edilebilir. Bestecilerin eser üretimlerinde Türk müziğinin makam, usûl ve form gibi yapılarını özenle işleyerek geleneksel

sistemle ters düşmeyecek yeni değerler ortaya koymaları beklenir. Bu bağlamda bestecilerden, Türk halk müziği geleneği içinde bulunan saz semaisi, semah vb. formlarda da çalışmalar yapılması beklenir. Türk halk sazlarının virtüözlük düzeyini zorlayacak eserler teşvik edilmelidir. Yeterli armoni bilgisine sahip olan bestecilerin, Türk halk müziği dokusuna uygun, çok sesli ve özgün eserler vermeleri de teşvik edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Ak, A.Ş. (2004). *Türk Musikisi Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Akbaş, S.. (2005). *BEÖ-501 Spor Bilimleri Araştırma Yöntemleri*, (Yayınlanmamış Sunum Raporu). Abant İzzet Baysal Üniversitesi SBE, Bolu.
- Akat, A.. (2012). *Doğu Karadeniz Bölgesinde Çepniler ve Müzik*. Trabzon: Serander Yayınları.
- Akdoğu, Onur.. (2003). *Türk Müziğinde Türler ve Biçimler*. İzmir: P.K. 88 Karşıyaka-İzmir.
- Baş, M.. (1982). *Mesudiye*. İstanbul: Özlem Kardeşler Matbaası.
- Baş, M.. (2016). *Mesudiye Tarihi ve Kültürel Özellikleri*. İstanbul: İstanbul Mesudiyeliler Derneği Yayını.
- Başgelen, N.. (2010). *Tarihi ve Arkeolojisiyle Mesudiye*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Büyükyıldız, H. Z.. (2015). *Türk Halk Müziği Ulusal Türk Müziği*. İstanbul: Arı Sanat Yayınevi.
- Duygulu, M.. (2014). *Türk Halk Müziği Sözlüğü*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Emnalar, A.. (1998). *Tüm Yönleriyle Türk Halk Müziği ve Nazariyatı*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Erdoğdu, İ.. (2005). “Orta Karadeniz Bölgesi'nin Tarihi Coğrafyası”, *Orta Karadeniz Kültürü*, (Yay. Haz. B. Yediyıldız, H. Kaynar ve S. Küçük), Ankara.
- Feyzi, A.. (2016). *Türk Müziği'nde Keman, Geleneksel Türk Müziği'nde Kültürel Alış-Veriş ve Değişim Süreci Üzerine Bir İnceleme*, 1. Erzurum Müzik Bilimleri Sempozyumu.
- Gazimihal, M. R.. (2001). *Türk Nefesli Çalgıları*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Gündoğdu, M.. (2014). *Mihr-i Kemeçevî Piçoğlu Osman Efendi*. İstanbul: Arı Sanat Yayınevi.
- Karaduman, A.. (2010). *Buluntular Işığında Melet' in Saklı Sırları I*. İstanbul: Mesudiye Dernekler Federasyonu.
- Karaduman, A.. (2015). *Buluntular Işığında Melet Havzası'nın (Ordu-Mesudiye) Tarihi ve Arkeolojik Değerleri*. İstanbul: Aryan Basım Tanıtım ve Matbaa Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti..
- Karasar, N.. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Küçükçelebi, A.E.. (2002). *Uzun Havalalar*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Ögel, B.. (1987). *Türk Kültür Tarihine Giriş*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Kültür Yayınları.
- Özbek, M.. (1998). *Türk Halk Müziği El Kitabı 1 Terimler Sözlüğü*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Tatyüz H.. (2001). *Niğde Yöresi Halk Türkülerinin Melodik Yönden İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi SBE, Niğde.
- Pelikoğlu, M.C.. (2012). *Geleneksel Türk Halk Müziği Eserlerinin Makamsal Açısından Adlandırılması*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- Sümbüllü, H. T.. (2006). *Türkiye’de Ayak Kavramının Geleneksel Türk Halk Müziği Kaynağında Ne Ölçüde Kullanıldığının İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Terzi, C. (2015). *Türk Halk Müziğinde Metrik Yapı, Nota Örnekleri ile Ölçüler ve Düzenler Sistematiği*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Yayınları.
- Yener, S.. (2005). *Liseler İçin Müzik Lise 1 Ders Kitabı*. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Yener, S.. (1991). *Bağlama Öğretim Metodu III*. Trabzon: 2. Baskı, Karadeniz Gazetecilik ve Matbaa Sanayi.
- Yıldırım, A., Hasan Ş. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İNTERNET KAYNAKÇASI

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=SEKANS,

(04/08/2019)

<http://www.ordukulturturizm.gov.tr/TR-106769/mesudiye.html>,

(04/08/2019)

http://www.megev.org.tr/osmanli_donemi_tarihi-41.html, (04/08/2019)

<http://www.mesudiye.gov.tr/ilce-tarihi>, (04/08/2019)

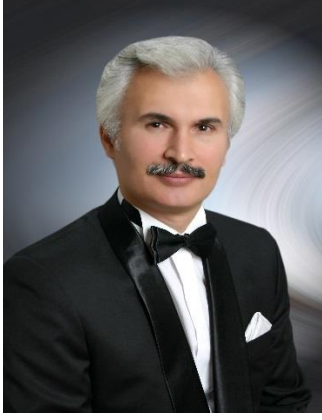
<http://www.mesudiye.bel.tr/icerik/tarihce>, (04/08/2019)

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=KEMAN,

(13.04.2019)

EKLER

EK-1. Necmi Kiran'ın Biyografisi

Resim 2. Necmi KIRAN

1967 yılında, Ordu ilinin Mesudiye ilçesi, Köşe Mahallesinde doğdu.

Müzik yaşamı, 1978 yılında Trabzon'da Bağlama icrasını öğrenerek başladı. Liseli yıllarında (1981-83) Ordu'da okul korolarında, cemiyet korolarında Bağlaması ile yer aldı. Teknik müzik eğitiminin başlangıç temellerini, bu yıllar arasında, Müzik Öğretmeni Sabri Yener ile yapılandırdı (1981-83).

1983 yılında İ.T.Ü. Türk Musikisi Devlet Konservatuarı'nın Temel Bilimler Bölümü'ne girdi ve 1989 yılında mezun oldu. Aynı yıl, İ.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün yüksek lisans sınavını, üçüncülükle kazandı ve 1992 yılında, üst düzey notla mezun oldu. Konservatuar bitirme tezini/ödevini Nida Tüfekçi danışmanlığında kendi yöresinden derlediği türkülere dayalı olarak yaptı. Yüksek Lisans tezini de Yrd. Doç. Afşin Emiralioğlu ve Doç. Dr. Şenel Önalı danışmanlığında, yine bir grup Mesudiye türkülerinin analizi ve kökeni üzerine yaptı.

Konservatuvar yıllarında Nida Tüfekçi, Neriman Tüfekçi, Yücel Paşmakçı, Şenel Önalı, Can Etili, Adnan Ataman, Zeki Adsız, Yalçın Tura, Kâmil Özler, Necdet Varol, Selahattin İçli, Cafer Açın gibi kıymetli müzikolog/bestekâr/sanatçı hocaların talebesi oldu.

Özel ve yarı özel/yarı resmi müzik dersanelerinde Uzman Bağlama eğitimcisi olarak görevler yaptı. Şef Adnan Ataman yönetimindeki İ.Ü. THM Topluluğu'nda, bir dönem saz sanatçısı olarak görev aldı. Sahne çalışmalarının yanında, ciddi beste çalışmaları bu yıllarda temellendi.

1991 yılında, Kültür Bakanlığı- Şanlıurfa Devlet Türk Halk Müziği Korosu'na stajyer saz sanatçısı olarak atandı.

1992 yılında aynı kadroya asaleten atandı.

Bu dönemlerde halk müziği korolarına yönelik aranje/düzenleme çalışmalarına başladı (1992).

18 Nisan 1994 tarihinde, Şanlıurfa Devlet THM Korosu'nun, Koro Şef Yardımcılığına atandı ve bu koroda 1994-2005 yılları arasında Koro Şef Vekilliği yaptı.

Şef Mehmet Özbek'in, emekliye ayrılışıyla boşalan, Kültür ve Turizm Bakanlığı- Ankara Devlet THM Korosu Şefliği 'ne, Mart 2008'de atandı.

Bağlama icracısı ve koro şefi olarak yurt içi ve yurtdışında (Kazakistan, Afganistan, Kıbrıs, Saraybosna, İtalya, Almanya) birçok konserler verdi. Birçok yarışma ve değerlendirme kurullarında jüri üyeliği yaptı. Değişik "tür" ve "tarz" da beste, söz yazarlığı, derleme, folklor, THM aranjisi, kitap, Bağlama metodu, Bağlama icra teknikleri, Bağlama akustiği, Türk Halk Müziği nazariyatı ve müzik eğitimciliği-öğreticiliği gibi alanlarda çalışmaları bulunan Kıran, hâlen Ankara Devlet THM Korosu Şefi olarak görevini sürdürmektedir.

Bu görevinin yanında, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, Müzik Öğretmenliği Bölümü'nde ve Hacı Bayram Veli Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarında Öğretim Görevlisi olarak görev yapmaktadır. Ayrıca Gazi Üniversitesi Türk Halk Müziği Topluluğu'nun şefliğini yürütmektedir.

BAZI ÇALIŞMALARI:

“*Hazreti Eyyûb Konulu Yeni Besteler*” adlı bir (müşterek yazarlı/Sabri Kürkçüoğlu) kitap yayınladı (1992).

Bağlama Metodu ile ilgili çalışmalar; Bağlama için *etüidler, egzersizler* ve Bağlama için eser yazma çalışmalarını 1992’den günümüze sürdürmekte.

“KIRANPOZ” adını verdiği, Bağlama klavye eli (sol el) Pozisyonları sistematığını oluşturdu (1994). Bu sistemin bilimsel bildirisini, uygulamalı olarak, Erciyes Üniversitesi, GSF’nin düzenlediği sempozyumda, sundu (2005).

Viyolonsel eğitimine yönelik tampere ses sistemi içinde makamsal etüt ve etüd eserler yazdı. Bir kısmı, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri, Viyolonsel (ders Kitabı, 9. Sınıf/ MEB Devlet Kitapları/2012) enstrüman eğitim-öğretim kitabında yayımlandı.

Bağlamanın “Bozuk Düzeninde”, kendine has Armonik yürüyüşlerle, yöresel ezgi ve tavırların buluğuğu bir icra şekli ortaya koydu ve geliştirme çalışmalarını sürdürmektedir. Bu çalışması “THM Armonisi” başlığında, Harran Üniversitesi, GSF’den bir grup öğrencinin araştırma konusu oldu (Ocak 2008).

“**Kıranı Bağlama**” adını verdiği, akustik bir “Bağlama” çeşidi projelendirdi ve prototipini üretti (2000-2002).

“**Kıran-forte Bağlama**” adını verdiği, bir başka akustik “Bağlama” çeşidini projelendirdi ve prototipini üretti (2016).

Kültür Bakanlığı DÖSİM yayınları arasında: Aranjörlüğünü ve yönetimini yaptığı, Şanlıurfa Devlet THM Korusu’nun seslendirdiği “*Urfa Âhengi*”; Ankara Devlet THM Korusu’nun seslendirdiği “*Yurt Âhengi- Ege Teke Esintileri*” isimli CD albüm (2009), “*Yurt Âhengi- 25.Yıl*” isimli CD albüm (2013) çalışması yaptı. Bazı özel özel projelerin müzik-sanat danışmanlığını ve yönetmenliğini yaptı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı – Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü’nün açmış olduğu, Türk Müziği Formları Beste Yarışmasında: “*Azerbaycan’dan Anadolu’ya Gezinti*” isimli uzun soluklu enstrümantal eseriyle birincilik; “*Urfa’nın Sıra*

Gecesi” isimli, dört bölümlü sözlü eseri ile de üçüncülük ödülleri aldı. Bu eserlerin “*Azer-Ana*” ve “*Sıra*” isimli formları, değerlendirme jürisince, Türk (Halk) Müziğinin yeni iki formu olarak kabul edildi (Aralık 2007).

Türk Halk Müziğinin kuramı (nazariyatı) alanında, farklı bir bakışla 90’lı yıllarda başlayan ve bir kitapta toplanması planlanan çalışmaları/araştırmaları devam etmektedir. “Türk Halk Müziğinde Tür ve Biçimler” konulu, kitap çalışması devam etmektedir.

EK-2. Kubilay Duman'ın Biyografisi

Resim 3. Kubilay DUMAN

1973 yılında Mesudiye'nin Beyağaç (Zile) köyünde doğdu. İlk okulu Beyağaç köyünde, ortaokul ve lise öğrenimini Mesudiye'de tamamladı. Özel sebeplerinden dolayı Anadolu Üniversitesi-Kamu Yönetimi bölümünü 2.sınıfta bırakmak zorunda kaldı.

Müziğe ilgi duymasında babası Ali Duman'ın büyük etkisi oldu. Orta okul yıllarında ablasının aldığı bağlamayla müziğe başladı. Okul yıllarında Mesudiye ve Ordu'da yapılan türkü yarışmalarında dereceye girdi.1990'da İstanbul'a gelerek Üsküdar Emin Ongan Musiki Cemiyeti'nde nota ve nazariyat dersleri aldı. Kartal ve Pendik'te bulunan Çağdaş Müzik, Eren can Müzik ve Filarmoni Müzik Evlerinde bağlama dersleri verdi. Halen Sultanbeyli'de bulunan Nehir Saz Evi'nde ve çeşitli sivil toplum örgütlerinin sosyal tesislerinde, özel ve grup bağlama dersleri vermektedir.

Söz yazarlığı ve beste çalışmaları vardır. Bu çalışmalarından 12 eserini bir albümde toplayarak 2010 yılında Seyhan Müzik etiketiyle piyasaya çıkarmıştır. Albümde altı eserin sözleri ve 12 eserin müzikleri kendisine aittir. Beste çalışmaları devam etmekte ve başka sanatçılar tarafından icra edilmektedir. Besteleri ve bir eserin sözleri kendisine ait olan 14 eserlik ikinci albümünü 2016 yılında Dida Müzik etiketiyle piyasaya çıkarmıştır. 2010 yılından beri Mesam üyesidir.

Rize Kaçkar Karadeniz Tv de kendisinin hazırlayıp sunduğu "Memleket Türküleri" ve Tv52 Ordu televizyonunda" Sözden Tele" isimli türkü

programlarını sunmuştur. Sanatçı Taner Özsoy'la Cem Tv ekranlarında "Memleket Türküleri" türkü programını birlikte sundular. Birçok televizyonun müzik ve kültür programlarına konuk sanatçı olarak katılıp eserlerini dinleyicilerin beğenisine sunmuştur. İstanbul ve Anadolu'nun çeşitli yerlerinde konserler ve dinletiler yaparak müzik yaşamına devam etmektedir.

Evli ve üç çocuk babasıdır.

EK-3. Erol Ayduğan'ın Biyografisi

Resim 4. Erol AYDUĞAN

1973 yılında İstanbul'un Beykoz ilçesinde doğdu. İlk okulu aynı ilçede bulunan Çiğdem İlkokulunda, Liseyi Beykoz Su ürünleri Meslek Lisesi'nde Gemi Makinaları Bölümü'nü okuyarak tamamladı. Halen Açık Öğretim Fakültesi "Sosyoloji" bölümü okumaktadır. Evli ve iki kız çocuğu babası olan Ayduğan, aslen Ordu-Mesudiyelidir.

Çocukluk yıllarından bu yana kültür ve sanata olan yakınlığı sayesinde birçok müzikal çalışmalara, davetlere, koro çalışmalarına katılmıştır. 1996-1998 yılları arasında Özel bir radyoda "Gönül Nağmeleri" isimli şiir ve müzik programı yapmıştır.1998 yılında Beykoz Belediyesi tarafından Halk müziği dalında düzenlenen, TRT'den jürilerin de bulunduğu ses yarışmasında "Mevla'm Gül Diyerek İki Göz vermiş" isimli türküyle **Halk Müziği** dalında birinciliğe layık görülmüş ve böylece müzikle olan yolculuğu başlamış oldu. Daha sonrasında müzik eğitiminin öneminin farkında olan Ayduğan, aynı yıl Beykoz Belediyesinin açtığı "Suat Sancar" yönetimindeki Sanat musikisi sertifika kursunu bitirdi.

2000 senesinde sanatçı **Mustafa Keser**'in açtığı Sanat merkezine kaydolarak burada alanında tanınmış, söz sahibi hocaları sayesinde eğitimini, bilgisini ve icra yeteneğini geliştirmiştir. Sanatçı'nın müziğe olan hayranlığı kendisini müziğin farklı dallarına da sevk etmiş, yine aynı yılları müteakiben **Mehmet Kemiksiz** yönetiminde **Hüdaî Musiki** Topluluğu bünyesinde **Tasavvuf Musikisi** çalışmalarına katılmış Din-i Musiki tavır ve icra yeteneğini geliştirmiştir.

2009 yılından itibaren zengin repertuarıyla ve besteleriyle İstanbul Büyük Şehir Belediyesi Kültür Müdürlüğünün yönlendirmesiyle kültür merkezlerinde **Halk Müziği, Sanat Musikisi ve Tasavvuf Musikisi** dallarında konserler vermekte, son 1 yıldır Erol Aydoğan ile “**Seferi Nağmeler**” isimli projesini gerçekleştirmiştir.

Sanatçı ayrıca İl ve İlçe belediyelerimizin düzenlemiş olduğu kültür faaliyetlerinin ve geleneksel halk konserlerinin birçoğunda ve Anadolu’nun farklı yerlerinde sahne almaya ve bestelerini sevenleriyle buluşturmaya devam etmektedir.

Ayrıca yurtdışında (Danimarka, İsveç, Bulgaristan, Bosna, Endonezya) birçok ülkenin etkinliklerde, Anadolu kültür etkinlikleri çerçevesinde yaptığı Şeb-i aruz programları ve halk müziği konserleri ile sıra ile gurbeti bir araya getiren projelerde yer almaktadır.

Eğitim sektöründe de çalışmalarına devam eden Sanatçı, 2009 yılında **AYDOĞAN Müzik Merkezi**’ni açmıştır. Bu alanda yetiştirdiği talebeleri gurur kaynağı olmuştur. Enstrüman eğitiminin yanı sıra, enstrüman satışı, kayıt stüdyosu, ayrıca müzik organizasyon hizmetleri vermektedir. Sanatçı aynı zamanda Ud, Bağlama, Lavta, gibi enstrümanları çalabilmektedir. Aydoğan aynı zamanda **MESAM** üyesidir.

2013 yılında çıkardığı “**ANAHTAR**” isimli albümüyle bestelerini halka ulaştırarak memleketimize ve Sanat dünyasına kalıcı tesirler bırakmayı hedeflemiştir. Sanatçının **Türk Sanat Musikisi** ve **Türk Tasavvuf Musikisi** dallarında da **bestelediği** ve albüm projesi olarak hazırladığı başka eserleri de mevcuttur. Halen tamamını kendisinin bestelediği Ordulu Şairlerimizin şiirlerinden oluşan “**Kulaktan Gönül’e**” isimli projesi üzerinde çalışmaktadır.

2016-2017 sezonunda Diyanete bağlı bir kurumda Tashih-i Hûruf talebelerinin “**Din-i Musiki**” derslerine girmiştir. Sanatçı, kültür sanat çerçevesinde üretmeye ve sahne almaya devam etmektedir.

erol.aydogan@hotmail.com

EK-4. Eser Analiz Şablonu

ESER ANALİZİ

a. Bestenin/ Türkünün kimlik bilgileri

Adı :

Sözü/Müziği :

b. Bestenin/ Türkünün makamsal analizi

Makamı :

Karar Sesi (Durağı) :

Güçlüsü :

Dizisi :

Şekil 1. “.....” isimli türkünün dizisi

Donanımı :

Yedeni :

Genişlemesi :

Seyri :

c. Bestenin/ Türkünün usul analizi

Zaman :

Birim :

Usûl Türü :

Nota Süreleri :

Eserin Türü :

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı-Soyadı	Ömür KARACA
Doğum Yeri-Tarihi	Rize, 04/08/1987
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Temel Bilimler Bölümü THM Anasanat dalı
Yüksek Lisans	Ordu Üniversitesi SBE Müzik Anasanat Dalı
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	
İş Deneyimi	
Stajlar	
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	Ordu Gülenyüz Etüt Eğitim Merkezi (2013-2015)
Ordu Zen Sanat ve Spor Akademisi (2015-)
İletişim	
E-Posta Adresi	omur_itu@hotmail.com
Tarih	26/07/2016